

5/2023

report

DRAVCI VE SLUŽBÁCH ARMÁDY ČR

BIOLOGICKÁ OCHRANA LETIŠŤ ČESKÉ ARMÁDY VZNIKLA
V ROCE 1983 A LETOS SI PŘIPOMÍNÁME 40. VÝROČÍ JEJÍHO VZNIKU.

STRANA 22

**Z MANUFAKTURY
DO FORDOVY TOVÁRNY**
O virtuálním náborovém středisku
strana 6

KDO VYHRÁVÁ VÁLKY?
Budoucí rozvoj ženijního
vojska
strana 18

**LETOUN, KTERÝ
ODPOUŠTÍ CHYBY**
Představujeme Aero L-39NG
strana 26

**NA BARIKÁDÁCH
A V ODBOJI**
Neznámé dějiny Slavie
strana 40

30. 3. Ředitel odboru dohledu nad vojenským letectvím plukovník gšt. Lubomír Sitta a jeho ukrajinský protějšek Andrij Telehin z úřadu pro správu záležitostí v oblasti státního letectví podepsali ujednání o zahájení procesu k uzavření dohody o vzájemném uznání obou organizací. To v budoucnu umožní oběma těmto národním autoritám vzájemně uznávat osvědčení vydávaná firmám, které se zabývají vývojem, výrobou a údržbou vojenské letecké techniky. Ve výzbroji Vzdušných sil AČR je stále významně zastoupena ruská letecká technika, jejíž další provozování konflikt na Ukrajině značně zkomplikoval, totéž pociťuje i Ukrajina. Dohoda umožní sdílení kapacit a know-how a zajišťování kritických náhradních dílů.

3. 4. Ministryně obrany Jana Černochová na setkání se svým slovenským protějškem Jaroslavem Naděm potvrdila, že české stíhačky budou střežit Slovensko i v roce 2024. Ocenila odvážné rozhodnutí slovenské vlády darovat Ukrajině vyřazené letouny Mig-29. Česká republika i Slovensko v souvislosti s konfliktem na Ukrajině masivně investují do modernizace svých armád. Jedním z možných projektů je pořízení českých cvičných letounů L-39NG Slovenskem. Jana Černochová a Jaroslav Nad' hovořili také o Dohodě o obranné spolupráci s USA (DCA), kterou Slovensko ratifikovalo již před více než rokem.

12. 4. Prezident republiky Petr Pavel navštívil Generální štáb (GŠ) AČR. Setkal se zde s náčelníkem GŠ AČR generálmajorem Karlem Řehkou, se kterým diskutoval o dalším směřování armády, modernizačních projektech a nových vojenských schopnostech. Zabývali se také aktuální situací na Ukrajině, poznatky z průběhu vedení války a vojenskou pomocí zemi, o aliančních plánech a revizi plánů AČR.

17. 4. 3D radar MADR úspěšně prošel vojenskými zkouškami. Dodavatel Elta System Ltd. musí ještě do konce července odstranit zbývající drobné vady, zejména v oblasti dokumentace. Ty však nemají vliv na bojeschopnost systému ani na jeho zavedení do výzbroje české armády. Celkem osm radiolokátorů MADR by měli vojáci začít používat do konce roku, v ČR je nyní pět kusů souprav.

19. 4. Ministerstvo obrany podepsalo dohodu o spolupráci s Českým optickým klastrem, sdružujícím 34 podniků s 30 000 zaměstnanci z oborů optika, optomechanika, optoelektronika, fotonika a z dalších souvisejících technologických oblastí. Některé členské firmy Českého optického klastru jsou součástí mezinárodních konsorcií realizujících projekty výzkumu a vývoje pod hlavičkou Evropského obranného fondu. Ministerstvo obrany tak bude mít k dispozici aktuální informace o technologických trendech a potenciálu jejich využití v oblasti, která je pro zapojení ČR do společných projektů NATO a EU, budování bilaterálních vztahů v oblasti obranného a bezpečnostního průmyslu i působení AČR v mezinárodních operacích klíčová.

21. 4. Poslanecká sněmovna schválila zákon o financování obrany, který počítá s vydáváním 2 % HDP na obranu státu a s transparentním financováním velkých obranných strategických projektů. Dále schválila balík změn branných zákonů, jenž umožní efektivnější přípravu občanů k zapojení do obrany státu, zatraktivní službu v aktivní záloze, zvýší flexibilitu v přípravách na obranu státu a celkově zpřesní a doplní dosavadní legislativu. Mezi změnami je zvýšení náborového příspěvku pro vojáky v aktivní záloze či zavedení institutu dobrovolného předurčení, další možnosti, jak se může občan dobrovolně zapojit do obrany státu.

21. 4. Dvě desítky příslušníků 9. úkolového uskupení Armády ČR (AČR) Irák, 23. úkolového uskupení AČR, působících na velitelství mise KFOR v Prištině, 7. skupiny AČR velitelství mise UNDOF na Golanských výšinách a členové velitelství mise EUFOR ALTHEA na území Bosny a Hercegoviny převzali na Vítkově Medaili ministryně obrany ČR za službu v zahraničí.

Milí čtenáři,

rozhovorem a hlavním článkem tohoto čísla se tentokrát neobracíme jen dovnitř resortu, ale i směrem ven. K prioritám ministryně Jany Černochové patří od začátku nábor. Armáda plánuje do roku 2030 navýšit početní stav na 30 tisíc vojáků z povolání a 10 tisíc příslušníků aktivní zálohy. Virtuální náborové středisko, které bude po svém zanedlouho očekávaném spuštění nejmodernější v celém NATO, představí jeho projektový manažer, plukovník gšt. Ivo Zelinka. Navazuje článek o tom, jak digitalizace spoje-ná s virtuálním střediskem usnadní proces náboru oběma stranám.

Z probíhajících akvizičních projektů představujeme nový víceúčelový proudový letoun domácí výroby, Aero L-39NG. Prezenci doplňuje rozhovor s jeho šéfkonstrukteřem Jaromírem Langem a několik slov z úst dlouholetého zkušebního pilota Aero Vodochody, bývalého pilota bitevníku a velitele stíhací letky L-159 Alca Rostislava Stroina, jehož autobiografickou knihu recenzujeme. A protože na křídlech nelétají jen letadla, zpestřili jsme číslo článkem o dravcích, chránících piloty před střety s jinými ptáky.

Armádnímu generálovi Emilu Bočkovi, poslednímu z českých stíhacích pilotů druhé světové války, který v nedávné době odešel, vzdáváme poslední hold připomínkou jeho životní dráhy. Vracíme se také ještě k druhoválečným letcům a spisovatelům Františku Fajtlovi a Richardu Husmannovi. Podívejte se na jejich osobnosti očima dvou žen, patřících k jejich nejbližším.

Při příležitosti útoku na říšského protektora Reinharda Heydricha vám neotřelý pohled na „skokany“ – vojáky vysazované za druhé světové války na padácích v protektorátu – nabídne sonda do jejich vybavování civilními oděvy, pomocí kterých měli splynout s davem. Netradičním ohlédnutím za sportovci pražské Slavie, kteří z davu naopak vystoupili, připomínáme domácí odboj a květnové Pražské povstání.

Pohled do budoucnosti v tomto čísle zastupuje zpráva o komplexní diskusi o rozvoji ženijních vojsk v rámci NATO. Armáda, to jsou však především lidé. Často lidé s rodinami, a tak vám přinášíme základní informaci o fungování dětských skupin v resortu obrany. Tomuto tématu se budeme věnovat i nadále. Své jazykové schopnosti v angličtině si s námi můžete ověřit v krátkém testu a v příštím jazykovém okénku se s námi podíváte na jeho vyhodnocení.

Hezké počtení!

Váš Filip Tesář

PODCASTY	4
VÍTEJ, FINSKO	5
ZE STŘEDOVĚKÉ MANUFAKTURY DO FORDOVY TOVÁRNÝ	6
A TEĎ DO ARMÁDY!	10
RAKOVNIČTÍ V NĚMECKU ZABODOVALI	16
PĚCHOTA VYHRÁVÁ BITVY, LOGISTIKA VÁLKY. A CO TŘEBA ŽENISTI?	18
BEZ TECHNICKY ZDATNÝCH LIDÍ SE NEOBEJDEME	20
DRAVCI SLOUŽÍ ARMÁDĚ UŽ 40 LET	22
ODEŠEL EMIL BOČEK	24
LÉTAT JSEM TOUŽIL ODJAKŽIVA	25
LETOUN, KTERÝ ODPOUŠTÍ CHYBY	26
NA VÝROBNÍ LINCE UŽ STOJÍ LETADLO S ČÍSLEM 7009	31
SAMURAJ A ČERNOHOREC	32
PRÁCE S DĚTMI NÁS BAVÍ	34
STAŘÍ DOBŘÍ ČEŠI	36
„NEDÁTE-LI VŠECHNO, NEDÁTE NIC“	38
NA BARIKÁDÁCH A V ODBOJI	40
HISTORIE VÁLČENÍ VE 12 KROCÍCH	43
SPLYNOUT S DAVEM	44
ENGLISH&MILITARY	46

PŘÍLOHA

dukla sport

ATLETICKÝ ŠÉFTRENÉR JANÁČEK SÁZÍ V DUKLE NA TÝMOVOU PRÁCI	48
KDYŽ KAŽDÝ DEN HŘEJE SLUNÍČKO DO OBLIČEJE, POCHVALUJE SI FUKSA KEMP V KOLUMBII	50
BĚŽKYNĚ RAZÝMOVÁ JE ZPĚT, I PO NAROZENÍ DCERY	52
STŘELCEM ROKU 2022 JE PETR NYMBURSKÝ!	53
STŘÍBRO A BRONZ. NA SVĚTOVÉM POHÁRU V LIMĚ SE PROSADILI RAMPULA A NYMBURSKÝ	53

**Malá galerie
Tudy
k badatelně**

Vojenský ústřední archiv Praha
představuje
v Malé galerii Tudy k badatelně
obrazy a grafiky

JOSEFA SCHEJBALA

čs. vojáka za západní fronty

**KVĚTEN – ČERVEN
2023**

Podcast ANATOMIE OBRANY
naleznete na platformách Spotify,
Apple podcast, Google podcast.
Všechny díly tohoto pořadu včetně
fotografií hostů najdete také na
www.army.cz.

NĚMECKÁ ŠELMA V ČESKÝCH BARVÁCH

Tanky využívají armády celého světa více než 100 let. Jedním z těch nejlepších je německý Leopard. Česká republika dostala darem tyto „šelmy“ od Němců za pomoc Ukrajině. V čem je Leopard jiný? Můžou vůbec tanky na silnici? Řídí se podobně jako auto? Jaké jsou rozdíly mezi Leopardem a T-72? Odpovídají major Martin Vávra a praporčík Martin Svačina, kteří měli možnost si tanky Leopard 2A4, jako jedni z prvních, vyzkoušet.

V Armádě České republiky můžeme v poslední době pozorovat změny, kdy se postupně přechází z tanků T-72 na tanky Leopard. Hlavním rozdílem není ani tak vzhled, ani kanon, ale především koncept, se kterým byly jednotlivé tanky konstruovány. Hlavním technickým rozdílem je především jejich výzbroj. Sovětské tanky, jako T-72M4 CZ, využívají 125mm tankový kanon s automatickým nabíjením a dělenou municí. Oproti tomu západní tanky, které se, jak už bylo zmíněno, zaměřují především na vysokou přesnost svých zbraní a munice, využívají 120mm kanon Rheinmetall. To umožňuje použití munice, kdy prachová složka i střela tvoří jeden celek. To sebou nese i další změnu v podobě čtvrtého člena osádky, tedy nabíječe. Major Martin Vávra a praporčík Martin Svačina odpověděli i na jednodušší otázky. Pokud jste se někdy ptali, jestli tank může na silnici, odpovíká: ANO. Tanky jsou opatřeny gumovými pásy, které jim umožňují jezdit po silnici, aniž by ji poškozovaly. Tanky jsou však od aut přeci jen odlišné. Jak? To se můžete dozvědět v díle podcastu Anatomie obrany s názvem: Německá šelma v českých barvách. Pro jednoduchý přístup k dílům stačí jen načíst přiložený QR kód vaším telefonem a ten vás už automaticky k těmto dílům zavede.

V UNIFORMĚ NA OPERAČNÍM SÁLU

Co je polní nemocnice? Jaký je vztah mezi civilním a vojenským zdravotnictvím? Která zdravotnická povolání v polních nemocnicích nalezneme? Odpovídá MUDr. Klára Česlarová, lékařka 7. polní nemocnice.

Hostem v dalším dílu podcastu Anatomie obrany byla MUDr. Klára Česlarová, lékařka 7. polní nemocnice 6. zdravotnického praporu a zároveň primářka hrudní chirurgie v Thomayerově nemocnici. Lékařka, která se sama zúčastnila několika zahraničních misí. Polní nemocnice v každém z nás vyvolává jinou představu. Někteří hned vidí seriál M*A*S*H, někdo velký červený kříž a jiní si hned vybaví, jak zdravotní personál pomáhá při krizových stavech, jako byla epidemie covid-19. Ať už vidíte polní nemocnici tak či onak, tvoří ji především lidé. Nejsou to jen kontejnery, lůžka, zdravotnické vybavení, stany ani sanitky, ale jsou to právě lékaři, zdravotní sestry, radiologové, rentgenologové, laboratorní personál a mnoho dalších lidí, kteří tvoří polní nemocnici. Zjednodušeně řečeno pokrývá polní nemocnice, potažmo vojenské zdravotnictví, celé spektrum současné medicíny. V čem jsou tedy polní nemocnice jiné? Schopnost těchto zdravotních zařízení se rychle a efektivně přesunout tam, kde jsou zrovna zapotřebí.

To a mnohem více v nové epizodě.

Text a foto: Šimon Klein

VÍTEJ, FINSKO

Pod dojmem ruské agrese proti Ukrajině vstoupilo letos 4. dubna do NATO Finsko, které se desítky let přizpůsobovalo ruskému požadavku vojenské neutrality. Nejvíc ironie však v sobě nenese to, že se NATO kvůli Rusku rozšířilo, což je opak ruských snah. NATO díky Rusku upevňuje vědomí opodstatněnosti své existence.

Rusko se dlouho snažilo nebudit dojem otevřené hrozby. Místo toho sázelo hlavně na hybridní působení. Jeho cílem bylo dosáhnout v NATO politického rozkolu. Podílelo se na financování desítek evropských politických stran, které pod pláštěm obrany národních zájmů pomáhaly prosazovat i zájmy ruské: v Německu, Francii, Itálii, Rakousku, Bulharsku a jinde. Tyto strany spojuje nedůvěra k EU a k USA. Mnohé by se vrátily před Schengen. A některé by vystoupily z NATO nebo z vojenských struktur NATO, nebo alespoň nějak přehodnotily členství svojí země. Severoatlantickou alianci nečekal rozpad, ale nedalo se vyloučit něco jako „dvourychlostní NATO“.

„Finlandizované“, neutrální Finsko nebylo osamělým ostrovem ruské geopolitiky. Rusko si brousilo drápy na výlučnou kontrolu co největší části Arktidy.

V Pobaltí si dělalo pátou kolonu z tamních ruských komunit. Na Ukrajině, v Moldavsku a v Gruzii vojensky i politicky kontrolovalo separatistické oblasti. A můžeme jet prstem po mapě dál. Ruským vojenským spojencem je Írán, pro něhož je Západ úhlavní nepřítel. V Sýrii, kde ruská a íránská armáda postupují bok po boku, má Rusko svou středomořskou námořní vojenskou základnu. Rozšiřovalo vojenskou spolupráci s Egyptem a Marokem, podporovalo zbraněmi i jinak vzdorovádu

v Libyi. Alžírsko, tradiční odběratel ruské výzbroje, doplňoval ruskou osu v severní Africe. Za Atlantikem Rusko podporuje režimy na Kubě a ve Venezuele. Posilovalo také vztahy s Mexikem, včetně vojenských dodávek a spolupráce v kosmu. Nikaragua povolila rozmístění ruských jednotek, letadel a lodí.

O totéž se Rusko v Evropě vytrvale snažilo v Srbsku a Černé Hoře. Srbsko se rozmístění ruského kontingentu bránilo v obavě, že by tím ohrozilo svou integraci do EU. V Černé Hoře se Rusko dlouho snažilo získat do své správy největší vojenský přístav bývalé Jugoslávie – Bar. Financovalo protizápadně orientované strany a před očekávaným přistoupením Černé Hory k NATO se pokusilo přímo ovlivnit volby a případně svrhnout vládu, která by k NATO chtěla přistoupit.

Vypadá to tedy, že spíš Rusko dlouhodobě obkličuje NATO a ne naopak.

NATO přitom nedávalo nikdy najevo snahu Rusko jakkoli napadnout. Ruská zahraniční politika je tradičně agresivní a podezíravá a řídí se sovětským: „Kdo není s námi, je proti nám!“

Po přímém napadení Ukrajiny se Rusko naplno vrátilo nejenom do studené války. Vrátilo se mentálně před druhou světovou válku, před zkušenost spojenectví se západními zeměmi proti Hitlerovi. Vládne v něm mentalita

obklíčení: paranoidní pocit, že se proti němu všichni spikli.

Kořeny toho všeho leží v bolševické revoluci roku 1917. Ukázalo se sice, že co se týče správy státu, jsou bolševici naprostí amatéři a jejich utopické ideje jsou neuskutečnitelné, dokázali však masovým terorem zastrašit své odpůrce a vybudovat zločineckou policejní organizaci, která má na svědomí desítky milionů obětí a drží režim u moci i dnes.

Rusko v tomto stavu žije přes sto let. Jen v letech 1990–2010 dýchalo volněji. Pak prezident Putin, který vzešel přímo z řad nikdy nerefornovaného represivního aparátu, zase přitáhl oště a nasměroval vlak zpátky na starou kolej. Ruští žáci se dnes ve škole učí, že Stalin se mezi dvěma světovými válkami zasloužil o velký technologický skok vpřed, za což nutnou cenou byly i nějaké oběti na životech.

Ti, kdo poznali nějaký jiný systém, z Ruska odcházeli a odcházejí i dnes.

Ty, kdo v Rusku žijí, čeká opětovné očištění se od veškerých západních vlivů.

Už v roce 1917 sázel ruský režim na zahraniční propagandu (placenou carským zlatem). Dnes jenom „imperialisté“ nahradili „fašisté“ (těmi jsme pro dnešní Rusko i my) a „pracující lid“ zas „tradiční rodina“.

Vítej, Finsko. Udržme si náš normální svobodný svět.

Text: Filip Tesář

**Mít opravdové
kamarády je něco úplně
jiného než tisíc přátel
na Facebooku.**

ZE STŘEDOVĚKÉ MANUFAKTURY DO FORDOVY TOVÁRNY

S plukovníkem gšt. Ivo Zelinkou o virtuálním náborovém středisku Armády České republiky.

Spustíme virtuální středisko do poloviny roku?

Na konci května budeme schopni ukázat novinářské obci testovací beta verzi, následně na konci června i pro širokou veřejnost.

Koncem června ukončíme testovací režim, následovat bude krátké vyhodnocení a potom bude virtuální středisko spuštěno pro civilní veřejnost: jak pro ty, kteří chtějí v armádě sloužit, stejně jako pro ty, kteří se o armádu jenom zajímají.

Kolik času jste tomu virtuálnímu náborovému středisku dosud věnoval?

V podstatě veškerý pracovní i volný čas za posledního tři čtvrtě roku. Já nicméně do projektu nastoupil v momentě, kdy už nějakým základním způsobem běžel. Idea byla vytyčena, já jsem ji jenom naformuloval tak, aby to bylo použitelné pro Armádu České republiky a bylo možné stanovených cílů dosáhnout v rozumných časových milnicích.

Jak jste před blížícím se spuštěním spokojen s průběhem budování?

Každý projektový manažer by vám řekl, že poslední třetina projektu je vždycky

nejobtížnější. Neraď bych proto soudil dřív, než překročíme Rubikon.

Musím ale říci, jak mile jsem překvapen tím, jaké talentované a pracovitě lidi se v týmu podařilo soustředit, ať už z Armády České republiky, z jiných složek Ministerstva obrany nebo civilních kontraktorů, a jakým způsobem se s tím úkolem všichni perou. Klobouk dolů před nimi.

Největší podíl z hlediska zacílení na konkrétní cílové skupiny mají určitě naši specialisté z Velitelství kybernetických sil a informačních operací, ti odvedli lví podíl.

Celý tenhle projekt je klasickým příkladem projektového řízení: jasně zadaný a jasně časově ohraničený úkol a k tomu jednoznačně specifikované cíle a prostředky. Ve chvíli, kdy ten úkol bude splněn, část týmu bude pokračovat v udržování projektu a jeho dalším rozvoji, a je možné, že pozitivní zkušenost bude motivací k tomu, že vedení resortu bude chtít podobný příběh někde zopakovat.

Je to celé součástí změny myšlení, kterou armáda prochází?

Určitě. Armáda stála před rozhodnutím, zda nutnost nabírat do svých řad víc mladých lidí bude jednoduše řešit větším počtem

rekrutérů a rekrutačních pracovišť, nebo do toho říznout a z manufaktury skočit do Fordovy továrny.

Generace Z nepamatuje svět bez digitálních technologií, samozřejmostí je pro ni komunikace přes aplikace na mobilu.

Znamenalo to náborový proces pročistit a zefektivnit tak, aby vznikl multiplikační efekt. Jinými slovy, část rekrutérovy práce nahradit algoritmy, aby byl rekrutér schopen obstarat více uchazečů, než kdyby všechny úkony musel dělat sám, fyzicky.

To byl díky vizi ministryně obrany přístup, který se zvolil.

Armáda se snaží vyjít vstříc měnící se společnosti, upravila například předpisy týkající se tetování, které bývalo celkem častým důvodem odmítnutí uchazeče. Půjde virtuální středisko ruku v ruce s tímhle trendem?

Primární cílová skupina je generace Z a mladší mileniálové.

Zejména generace Z jsou doslova digitální domorodci. Nepamatují svět bez digitálních technologií, takže jsou na ně přirozeně plně adaptovaní. Komunikace přes aplikace na mobilním telefonu je pro ně samozřejmá.

Fyzická návštěva, navíc opakovaná, jak to rekrutační proces vyžadoval dosud, je pro ně určitou bariérou. To samé platí pro telefonické

Plukovník gšt. Ivo Zelinka (nar. 1980 Český Brod) absolvoval kurz US Army Ranger School a získal titul magistr vojenských věd na Univerzitě námořní pěchoty. Byl na třech misích v Afghánistánu a na misi v Kosovu, byl velitelem 43. výsadkového praporu v Chrudimi a poté zástupcem velitele 43. výsadkového pluku, velel bojové části nového mnohonárodního bojového uskupení NATO na Slovensku.

Od června 2022 se stal členem kabinetu ministryně obrany a od listopadu jedním z jejích poradců. Od ledna 2023 je vedoucím komunikace Generálního štábu Armády České republiky.

Vedle toho zůstává i nadále projektovým manažerem projektu Virtuální náborové středisko, jehož cílem je co nejvíce usnadnit zájemcům podání žádosti ke vstupu do armády, zrychlit proces jejich přijetí a v neposlední řadě i popularizovat armádu v očích veřejnosti.

První vlašťovkou nového způsobu náboru byl web 43. výsadkového pluku.

hovory, i to je další bariéra. Proto volíme prostředky, které jsou pro ně všednodenní.

Virtuální středisko je zaměřené na využití v mobilu. Zahrnovat bude i herní prvky a 3D simulace. Dá se skutečně vojenská simulace vtěsnat do obrazovky na mobilu?

Celé prostředí je navrhované jako mobile first, to znamená, že musí fungovat především na mobilu.

První hra, kterou už máme ve vývoji, je Cyberforce, což není 3D simulace. To je hra, která má simulovat fungování v kyberprostoru, čili míří

Generaci mileniálů a zoomerů musíme dát něco, co jinde nezažijí.

primárně třeba na budoucí příslušníky kybernetických sil, nějaké analytiky a podobně.

U další simulace, což je hra Drone Strike, jejímž námětem by měly být střední taktické drony, se už budeme posouvat napříč oblastmi.

3D pěchotní simulátor bude třetí a na rozdíl od těch předchozích dvou nepočítáme, že by byla hratelná na mobilu. Bude vyžadovat jiné herní zařízení, jako třeba notebook.

V minulosti se zdůrazňovalo spíše to, když vojáci pomáhali třeba při povodních. Simulace zdůrazní, že je máme hlavně kvůli případné válce. Nemohou ale přitáhnout typ uchazečů, kteří pak neprojdou psychotesty?

Herní prvky, či jak se dneska říká gamifikace, se prolínají celou stránkou, celým prostředím. Ale to, jak se tam uchazeč, anebo prostě jenom člověk, který je zvědavý, co armáda umí a co dělá, bude chovat, to se bude promítat do tří avatarů.

První je avatar Válečník. Chování, které tam bude odměňováno, je skutečně především o fungování v herním obsahu, plus tam budeme bonifikovat i nějaké offline eventy.

Další dva ale s tím už moc společného nemají. U avatara Analytika to bude primárně o znalostech, které nasbírá, nebo které už má a my si je ověříme.

Avatar Sportovec je označení, které mluví samo za sebe. Tam budeme bonifikovat tělesnou zdatnost pomocí testů, přezkoušení výzev a podobně.

Nemíříme jedním směrem. Armáda je heterogenní organizace, která dokáže zužitkovat každý talent. Nemusí to být nutně jenom ten archetypální válečník.

Herní prvky tedy budou poskytovat odezvu i pracovníkům rekručních pracovišť?

Odezva je primárně určena pro uživatele. Je to služba potenciálním uchazečům.

Pomůže jim pochopit, kde jsou jejich silné a slabé stránky, kde se dokáží zlepšovat, kde dokáží dosahovat standardů, které jim dáme. A pak, pokud jsou jen trošku chytří, zamíří v armádě směrem, který jim svědčí.

A to nemůže nikdo vědět, dokud si to nevyzkouší.

Armáda se kvůli plánovanému rozvoji snaží lákat i různé specialisty, v tom si ale na pracovním trhu silně konkuruje s jinými zaměstnavateli.

Virtuální náborové středisko cílí z hlediska náboru dvěma směry. Zprvce na takzvaný přímý nábor na základní pozice, kde nám jde o upoutání pozornosti a ověření základních požadavků, a pro uchazeče o usnadnění celého rekručního procesu, aby přesně věděl, kde se v tom procesu nachází, co ho čeká, co už má za sebou.

Ale my nabíráme i specialisty, třeba právníky, lékaře a další. Ti nenastupují na základní pozice a do armády budou mířit, jak my tomu

říkáme, bočním vchodem, kdy my bonifikujeme jejich předchozí dovednosti, vzdělání a tak dále. Na ty cílíme také. Budeme jim nabízet, aby do armády zamířili co nejjednodušším způsobem, přičemž vysvětlíme, jaké benefity to má.

Podílel jste se na výstavbě webových stránek 43. pluku, které už byly takovou první vlašťovkou nového způsobu komunikace při náboru. Co vám ta zkušenost dala?

Kroky při výstavbě nejsou dramaticky odlišné, teď je to jenom víc sofistikované.

Máme maličko jiné cíle, ale ten frontend, čili to, co ten uživatel vidí, musíte budovat podle stejných principů. To znamená identifikovat cílové skupiny, tomu musí formou i obsahem odpovídat vizuál, to sdělení.

Každý web musí samozřejmě splňovat několik základních kritérií, v první řadě přehlednost.

To jsou záležitosti, které běžnému výsadkáři nebývají vlastní, ale já naštěstí na budování webu 43. pluku nebyl sám. Měl jsem našeho specialistu nadrotmistra Pavla Štěrbu, který předtím v civilním životě tohle dělal pro jednu velkou firmu. Znalosti tam nabyté si přinesl do výsadkového vojska a já ho při tom projektu využil v zásadě jako technický dozor.

Když si stavíte rodinný dům, najmete si stavební firmu. Ale pokud jste dost chytrý, vezmete si ještě stavební dozor. Úloha Pavla byla přesně tohle: dávat mi vždycky zpětnou vazbu, jestli v projektu, za který jako projektový manažer zodpovídám, jdeme správným směrem.

Mluvil jste o generacích mileniálů a generaci Z, myslelo se při budování virtuálního střediska i na starší uchazeče?

Nemíříme jenom na generaci Z a mladší mileniály, ale míříme na ně především.

Ono pokud je prioritou všechno, tak není prioritou vlastně nic. Nepohrdneme ani staršími mileniály, v konkrétních případech ani generací X.

Každá ta generace má určité charakteristiky a generace mileniálů a zoomerů jsou, jak se říká, zážitkové generace. Pokud je chceme do armády přitáhnout, musíme jim dát něco, co jinde nezažijí, nějaké dobrodružství, což je upřímně něco, co do armády přivedlo i mě, a současně jim dát kamarádké, sociální vazby v off-line prostoru. Jedna

Mileniálové jsou generace narozená po roce 1980 do poloviny 90. let – je to první generace, která od dětství používá počítačovou techniku. Říká se jim také generace Y.

Po mileniálech následuje generace Z (zoomers), jsou to lidé narození zhruba v letech 1995–2010, kteří nezažili svět, ve kterém neexistoval internet. Často se jí také říká internetová generace.

Mileniálům předchází generace X narozená zhruba od poloviny 60. let do roku 1980.

věc je mít tisíc přátel na Facebooku, ale mít opravdové kamarády je něco úplně jiného. A konečně, neméně důležitý je pro ně atraktivní plat a vize kariérního růstu. Pokud tyhle tři věci spojíte dohromady, je armáda atraktivní zaměstnavatel.

Se zážitkovostí bývá spojeno i přeskakování od tématu k tématu, což ztěžuje upoutání pozornosti.

Upoutání pozornosti je jedna věc, ale druhá a obtížnější je její udržení. Takže sdělení musí být zaprvé krátká, snadno srozumitelná a dobře čitelná na mobilu.

Pak musí mít velký podíl obrazových prvků. Ty musí být interaktivní, rozklikávací směrem do hloubky, například části zbraní nebo něco jiného, co bude uchazeče konkrétně

nezavazuje k tomu, že bude pokračovat v rekručním procesu.

Potřeby armády se budou různě vyvíjet a současně se dál bude měnit česká společnost...

I z tohoto důvodu je projekt zasmulován formou rámcové dohody. Tím pádem, jak projekt bude růst pod rukama, budeme dál a dál identifikovat nové potřeby a budeme schopni tomu přizpůsobovat i další rozvoj projektu.

Jak je zajištěna ochrana osobních údajů?

Pokud tam člověk bude jenom pasivně brouzdat, nepotřebuje žádnou registraci a žádné osobní údaje nikomu nepředává.

Pokud bude chtít aktivně využívat gamifikač-

Armáda tímhle krokem vykročí k digitalizaci asi mnohem víc než většina jiných státních institucí, je to tak?

Z ozbrojených složek budeme rozhodně jediní, kteří obdobný problém řeší výrazně jiným způsobem. To znamená, jak už jsem řekl – místo středověké manufaktury Fordova továrna, abychom dokázali postupně zvyšovat náborové cíle a systém se nám při tom nezadrhl. Důvodem je, že armáda prostě potřebuje nabírat víc než dva tisíce mužů a žen ročně, aby v roce 2030 měla aspoň 30 tisíc mužů a žen ve zbraní a zároveň nestárlo. Pokud chceme tyto cíle splnit, jinak to nejde.

Veřejnost se doposud většinou marně ptá, proč občan musí sám dokládat nebo dodávat údaje, kterými stát disponuje. Tady to tak nebude, že?

Nebude. Jde o přístup do základních registrů a ve chvíli, kdy nám to uchazeč povolí (identifikuje se pomocí identity občana), budeme mít možnost do části těch údajů sáhnout a on už je nebude muset sám mechanicky vyplňovat.

Mělo by naše virtuální náborové středisko být momentálně skutečně nejmodernější v celém NATO?

V tom komplexu tak, jak je navrženo, skutečně ano.

Inspirovali jsme se u našich amerických partnerů, u německých partnerů, drobně také u protinožců, nicméně takto komplexní to nikdo nemá.

V tomhle případě jsme naprostí pionýři. Jestli někdo náš model bude napodobovat nebo si ho přizpůsobí svým vlastním potřebám, to už je asi na nich.

Samozřejmě, do doby, než bude projekt fyzicky spuštěn a bude přístupný široké veřejnosti, těžko mohou naši partneři posoudit, jestli by se jejich potřebám hodil, nebo nikoliv.

Ale pokud budeme pro někoho inspirací, budu jenom rád.

Text: Filip Tesař, foto: archiv Iva Zelinky

Armáda potřebuje nabírat víc než 2 000 mužů a žen ročně, aby v roce 2030 měla aspoň 30 tisíc mužů a žen ve zbraní a zároveň nestárlo.

zajímat. Takto bychom pozornost, kterou získáme, měli být schopni udržet.

Součástí systému bude virtuální asistentka, co všechno bude mít Adéla za úkol?

Bude uchazeči pomáhat v orientaci na webu a bude mu umět poradit v konkrétních oblastech, zejména v těch nejdůležitějších, třeba pilíři „Přidej se“, ale bude schopná asistovat i v ostatních pilířích.

Je to chatbot se strojovým učením, takže určité schopnosti bude mít v momentě spuštění, za půl roku bude mít schopnosti vyšší, dva roky poté ještě mnohem vyšší.

Znamená to, že za několik let bych vedl takovýto rozhovor s Adélou?

To slíbit nemohu, ale můžu slíbit, že bude mít vyšší schopnosti než při spuštění, to ano.

Součástí zůstávají i prvky řekněme klasické, třeba Armypedia. Co všechno bude obsahovat?

Zaměřili jsme se především na prvky výzbroje, výstroje nebo techniky, se kterou se může ten uchazeč v prvotní části služby reálně setkat. Takže hodně na ruční zbraně, z výstroje třeba na balistickou ochranu.

Ale chápeme, že jsou lidé, kteří se o to zajímají více a jiní zas méně, proto je míra interaktivity daná zájmem uchazeče nebo člověka, který se prostě zajímá o armádu.

Budou si Armypedií moci listovat i ti, kdo do armády vstoupit nechtějí?

Zrovna využívání Armypedie nebude vyžadovat žádnou registraci, takže ten, kdo si chce prostě točit 3D modely zbraní, listovat ve fotkách, rozklikávat takticko-technická data tlu- mičů nebo přístrojů nočního vidění, se nijak

ní prvky, aby se mu zapisovalo skóre a rostli mu avatari, bude to vyžadovat tu nejzákladnější registraci – abychom na něj měli e-mail a bylo jasné, že je to jedinečný uživatel. Nebudeme však nikde sdílet jeho jméno a nebudeme znát ani jeho adresu, ani nic podobného. Pokud to bude člověk, který přímo míří do armády, budeme využívat identitu občana, například formou bankovní identity, datové schránky, variant je, jak známo, více. Samotné přístupové údaje nebudou uchovávané přímo ve virtuálním náborovém středisku. A samozřejmě všechno, co tam bude probíhat, musí vyhovovat GDPR a souhlasnému stanovisku odboru hlavního architekta eGovernmentu Ministerstva vnitra, resp. od 1. dubna 2023 nově vzniklé Digitální a informační agentury, protože bude napojeno na jiné systémy státu.

Inovace ve vojenských organizacích studoval Ivo Zelinka na americké Univerzitě námořní pěchoty i v praxi v Afghánistánu.

A TEĎ DO ARMÁDY!

Armáda plánuje do roku 2030 navýšit početní stav na 30 tisíc vojáků z povolání a 10 tisíc příslušníků aktivní zálohy. Až do začátku letošního roku tomu však neodpovídala kapacita sítě rekručních pracovišť. K důvodům patří i to, že největší zátěž dopadá tradičně na Prahu. Množství potenciálních zájemců původem odjinud tu třeba studovalo, pracuje tu, anebo si prostě myslí, že v Praze budou blíž centru dění. A to ještě do konce roku 2022 fungovalo společné pracoviště pro Prahu a pro Středočeský kraj – čtvrtinu obyvatel republiky – která jsou nyní samostatná, a vlastní pracoviště má i Brno.

Virtuální náborové středisko (VNS) vnese do celého procesu obrovské zjednodušení. A to pro obě strany: uchazeče i armádu. Odpadne papírování, které zabírá spoustu času a sil nejen v komunikaci s uchazeči. Digitalizace však nesmírně usnadní i interní komunikaci mezi rekručními pracovišti a útvary Armády České republiky (AČR), mezi krajskými vojenskými velitelstvími a podobně. Rekruté budou moci lépe uplatnit zkušenosti a komunikační schopnosti. Zájemci o AČR tu najdou různé hry a simulace, jejichž nabídka se bude postupně obohacovat. Budou tu moci načerpat veškeré potřebné a užitečné informace. Prostřednictvím videonahrávek si budou moci udělat lepší obrázek o službě v jednotlivých útvech AČR i vlastním možném uplatnění. Budou se moci připravit na fyzické přezkoušení. K dispozici bude pokročilý chatbot a videokonferenční spojení s pracovníkem, který bude mít od začátku přehled o konkrétním uchazeči.

Notifikace budou uchazeči chodit na klient-ské centrum u osobního účtu, podobné tomu, na jaké jsme zvyklí z bank a jiných institucí. Na vyšetření a přezkoušení se pohodlně objedná přes on-line kalendáře.

Odpadne vyplňování papírových dotazníků a jejich přepisování do systému.

Otroci tužky a papíru

Spoustu času i námahy věnovali pracovníci rekručních pracovišť fyzickým přepisováním papírových dotazníků, které předtím ručně vyplnili uchazeči. To odpadne vyplněním dotazníků on-line.

Potenciální zájemce se nejprve zaregistruje prostřednictvím některé z forem identity občana. Možnost projít celým procesem prakticky jako doposud, formou osobních návštěv (dokonce i s vyplněním dotazníků tužkou) zůstává zachována. Každý si může vybrat. Ale každý asi hned zjistí, jak pohodlné může být vstoupit do digitální doby.

Dotazníky budou i celkově jednodušší. Veřejnost roky marně volá po tom, aby stát občany nenutil posílat mu údaje, které má sám k dispozici. Ve vstupním náborovém dotazníku nebude potřeba vyplňovat některé kolonky, doplní se se souhlasem uchazeče automaticky z veřejných registrů. Občanský průkaz, doklad o dosaženém vzdělání a případně řidičský průkaz či další osvědčení nebo certifikáty, které uchazeč má, se budou moci přiložit v digitální formě.

Opis z rejstříku trestů si už dnes vyžádá pro uchazeče přímo rekruční pracoviště. „Čistý trestní rejstřík“ formou běžného výpisu

První rozhovor s rekručním pracovníkem přichází na řadu po zdárně dokončené registraci a ověření splnění vstupních podmínek. Jde o vstupní, profesně-motivační rozhovor, jehož cílem je zvážit reálnou možnost uplatnění pro uchazeče a případně ho nasměrovat základním způsobem: zda je pro něj nejlepší kariéra vojáka z povolání, vstup do aktivní zálohy, případně studium na Univerzitě obrany. Anebo také jen účast na dobrovolném vojenském cvičení.

„Najdi na netu, ale nevěř slepě“

Veškerá komunikace s uchazečem se zaznamenává. Uchazeče musí být schopen odbavit kterýkoliv rekruťer, záznam o komunikaci má proto, aby věděl, kde navázat.

V rámci VNS, pokud nenastane výjimečná situace, by měl uchazeče během celého procesu provázet od začátku až do konce tentýž pracovník.

Z dotazníkového šetření, které si Agentura personalistiky (AP) AČR zpracovala loni v létě, vyplynulo, že zejména příslušníci internetové generace Z upřednostňují komunikaci on-line, ale přitom kontakt se „svým“ člověkem, podle hesla: „Najdi na netu, ale nevěř slepě.“

Armáda však necílí pouze na mladou genera-

vojákem z povolání, podstoupí ho v jedné ze tří vojenských nemocnic: v Praze, v Brně nebo v Olomouci. V případě, že uchazeč směřuje do aktivní zálohy a rekruční pracovník odhadne budoucí zátěž podle kategorie základních činností, které by měl vykonávat, může ji absolvovat i v jednom z oblastních Center zdravotních služeb – takzvaných posádkových ošetrovnách při vojenských útvarcích. Totéž platí pro účastníky dobrovolných vojenských cvičení.

Možné termíny zdravotní prohlídky nabízí rekruční pracoviště a dohodne ho s uchazečem tak, aby mu vyhovoval.

Volbu vhodného termínu ještě mnohem více usnadní VNS díky objednávacím kalendářům. Uchazeč si termín zvolí sám a systém o tom bude rekruční pracoviště informovat automaticky.

V mezidobí si rekruční pracovník s uchazečem dovyplní zbytek údajů. Jde jednak o fotografie a pak o další údaje, týkající se například vnějšího vzhledu. Požadavky na ně vycházejí z předpisů, přijatých ještě před profesionalizací armády, a do budoucna se počítá s jejich zjednodušením.

Krokem vpřed v této souvislosti bylo povolení tetování na viditelných místech těla s výjim-

V rámci virtuálního náborového střediska by měl uchazeče od začátku až do konce provázet jeden rekruťer.

ci (zjednodušeně zhruba lidi do deseti let po maturitě), ale i starší uchazeče, u kterých nelze automaticky očekávat stejné návyky v používání elektronického styku. Všechno se však samozřejmě teprve uvidí v praxi po spuštění VNS. Podle zkušeností z praxe bude možné se systémem dále pracovat.

Dalším krokem je zdravotní vyšetření. Kdo míří na Univerzitu obrany nebo chce být

kou hlavy. Tetování se mezi mladými stává vcelku běžnou součástí osobního vzhledu a donedávna patřilo k častým důvodům odmítnutí (navíc pokud se zájemce dočetl, že nesmí být tetován, logicky se ani nesnažil stát se vojákem).

Když po vypuknutí války na Ukrajině několikrát vzrostl počet uchazečů o vstup do aktivní zálohy (stejně jako o účast na

přitom nestačí, na službu v armádě se kladou přísnější podmínky.

Za trestně bezúhonného se podle zákona o vojácích z povolání nepovažuje člověk, jehož stíhání pro úmyslný trestný čin bylo zastaveno narovnáním nebo zastaveno podmíněně, přičemž od příslušného rozhodnutí ještě neuplynuly 3 roky, a nepřihlíží se také k zahlazení odsouzení z rozhodnutí prezidenta.

Po registraci se rekruťer uchazeči ozve prostřednictvím e-mailu, SMS nebo telefonátem s otázkou, zda chce pokračovat on-line, nebo přijít na rekruční pracoviště přímo. Osobní návštěva se domluví k oboustranné spokojenosti tak, aby vyhovoval čas i místo – stejné to bude v budoucnu s on-line schůzkou. Volba mezi on-line a přímým fyzickým kontaktem bude umožněna v každé fázi procesu. Pokud to však bude možné, rekruťer budou nabízet komunikaci prostřednictvím videokonferencí.

Na každou pozici je stanovena hodnota a potřebný stupeň vzdělání. Se středním vzděláním s výučním listem lze dosáhnout na hodnosti svobodníka, desátníka nebo až četaře či rotného. S maturitou může být člověk rotmistrem, nadrotmistrem, praporčíkem, nadpraporčíkem až štábním praporčíkem. S bakalářským vzděláním poručíkem, nadporučíkem nebo kapitánem. A s magistrem, inženýrem nebo doktorátem může specialista v armádě začít dokonce i jako major.

dobrovolném vojenském cvičení), projevilo se to ještě výrazněji. Náčelnice odboru doplňování personálu AP AČR plukovnice gšt. Iva Bednářová si zvlášť živě vybavuje jeden takový moment: museli odmítnout otce dvou dcer, který měl jejich jména vytetována na prstech obou rukou. Právě starost o jejich budoucnost byla přitom důvodem k tomu, aby se do aktivní zálohy hlásil...

Pro některé uchazeče znamená tato fáze stopku. Nejde jen o fyzické zdraví. Součástí zdravotního vyšetření jsou i psychotesty, které prověří psychickou kondici zájemce. Častým důvodem odmítnutí pro zdravotní nezpůsobilost se dnes stává třeba osobnostní nezralost. Dostavit se na prohlídku znamená vyjádření vážného zájmu. Aby se proces urychlil a udržela vzájemná vazba, zdravotní posudky se

Doporučuje se využít čekání na termín fyzického přezkoušení přípravou na celou baterii cviků.

Zdravotní a tělesná způsobilost

Zdravotní prohlídka odhalí u některých uchazečů slabiny, kterých si ani sám nemusí být vědom. Prohlídky nepřímou upozorňují i na průběžně se horšící zdravotní stav celé populace. Ubývá uchazečů, kteří projdou, jak se říká v personalistické hantýrce, na „čisté áčko“. S různými omezeními se potýká polovina přijatých.

Vyšetření se řídí aktuálními lékařskými poznatky. Například BMI, tedy index tělesné hmotnosti (poměr výšky a hmotnosti), se dnes bere jako čistě orientační ukazatel pro posouzení relativního množství tělesného tuku v těle. Větší důraz se klade například na objem pasu.

nezasílají poštou. Místo toho je pracovníci rekručních pracovišť denně vyzvedávají a uchazeče informují o tom, že posudek je připraven, telefonicky. VNS opět tuto komunikaci podstatně usnadní.

Dalším krokem v procesu výběru je posouzení fyzické zdatnosti tělovýchovným pracovníkem oddělení pro výběr personálu (OdVP) v Praze a v Olomouci.

Skládá se ze série sedů-lehů za minutu, kliků za 30 sekund, skoku dalekého snožmo z místa a jízdy na rotopedu. Ten nahradil někdejší běh – a to proto, že při něm nelze zaručit všem shodné podmínky. Na rotopedu se měří výkon při tepové frekvenci 170 tepů/min, což je objektivnější měřítko.

Doporučuje se využít dny čekání na termín přezkoušení přípravou na něj. Pozor, celá baterie cviků se musí úspěšně předvést najednou! Mnozí z uchazečů napoprvé neuspějí třeba jen v některé disciplíně, ale neuvědomí si, že nepostačí natrénovat do příště tu, kde limit nesplnili. Opakuje se celá sestava.

Dosavadní zkušenosti ukazují, že i tady se u někoho proces zadrhne, spíše však dočasně. V jednom termínu fyzického testování lze v každém ze dvou pracovišť – v Praze a v Olomouci – vyzkoušet třikrát denně skupinu pěti uchazečů. Stává se, že napoprvé neprojde až polovina. Avšak těch, kdo přes tento stupeň neprojdou vůbec, je zanedbatelný počet – jen do dvou procent.

Oddělení pro výběr personálu nabízí odborné vedení. Profesionální tělocvikář nejen předvede správné provedení cviků, ale může zhodnotit předpoklady konkrétního člověka a doporučit mu individuální metodu tréninku, může mu dokonce nabídnout i jeho odborné vedení. K dispozici jsou brožury i tréninková videa. Se spuštěním VNS se možnosti fyzické přípravy dále rozšíří.

Univerzita obrany zahájila v roce 2020 projekt TĚLO – Tělesná způsobilost populace jako rizikový faktor pro zabezpečení obranyschopnosti České republiky, jehož cílem je zpracovat certifikovanou metodiku pro výběr a přípravu jednotlivce na fyzickou a psychickou zátěž podle standardů ozbrojených sil ČR. Pilířem je dlouhodobá studie stavu fyzické zdatnosti studentů středních škol a odborných učilišť, na jejímž základě budou do konce roku 2023 navrženy změny školních vzdělávacích programů zaměřených na rozvoj tělesné způsobilosti, jednotné postupy testování a sledování fyzické zdatnosti v návaznosti na požadavky resortu obrany a vytvořena funkční databáze pro možnost dlouhodobého sledování vývoje fyzické zdatnosti populace.

Řešitele projektu doprovázejí i rekruční pracovníci. Armádě projekt pomůže nakalibrovat odpovídajícím způsobem fyzické testy, uchazečům pak připravit se s předstihem na jejich zvládnutí.

U profesního poradce

Když uchazeč po úspěšném splnění fyzického testu vyjde ze sprchy, přichází konečně na řadu pracovní pohovor. Ten bude vždy „face to face“. Zde se uchazeč dozví konkrétní místo služebního zařazení.

Některí z uchazečů jsou už rozhodnutí. Některým poradili kamarádi, další si našli dostatek informací z různých zdrojů.

Mnozí však i v této fázi stále tápou. Informací, třeba ze sociálních sítí, je totiž tolik, že člověka někdy spíš zahltní, než aby mu pomohly. V internetové diskusi jeden radí to, další tvrdí, že „ani náhodou“.

Profesní poradci z oddělení pro výběr personálu samozřejmě nechťejí toho, kdo došel skoro na konec cesty, ztratit. Jeho pracovníci mohou nabídnout jen volná místa, nahlášená jako volná veliteli útvarů. Každý velitel se může rozhodnout, zda určité místo obsadí příslušníkem útvaru, nebo ho nabídne čerstvým

rekrutům. Někteří rekruti mohou mít třeba od kamaráda, že na „jeho“ útvaru je neobsazené místo, které by mu dokonale vyhovovalo. Jenže pokud místo není v nabídce, oficiálně jako by neexistovalo.

Profesní poradci OdVP také nemohou nikoho do ničeho nutit. Pochopitelně, že se snaží nabízet přednostně málo naplněné útvary –

Profesní poradce se snaží sladit uchazečovy představy, vzdělání a praxi s požadavky konkrétního místa.

to jsou obecně ty, kde se vyžadují nadstandardní fyzické předpoklady, přísnější psychologické podmínky, případně se hodnotí vnější vzhled. Cílem je ovšem najít uchazeče o službu místo, s kterým bude spokojen. Posuzují uchazečovy představy a přání, dosažené vzdělání, praxe a oprávnění a požadavky

konkrétního místa. A snaží se je sladit. Nabídka volných míst sledují denně a vyznají se v jednotlivých útvarech, takže je mohou uchazeči dobře přiblížit. Často se tak při pohovoru objeví detaily, které uchazeče přimějí původní představu změnit.

Když během pohovoru dospějí oba zhruba ke třem reálným a vyhovujícím možnostem, je to

na výběr tak akorát. Ani málo, ani moc.

V lepší pozici jsou lidé se vzděláním technického směru, zejména elektrotechnickým. Ti se v armádě uplatní prakticky bez problémů – problém je spíš v tom, že se uplatní snadno i mimo armádu. Podobně je to s každým, kdo má řidičák „céčko“. Má prakticky jistotu, že mu

armáda vždy něco nabídne. A samozřejmě i specialisté jako právníci nebo lékaři.

A konečně – podpis

Do armády nastupuje voják na základě dobrovolnosti. Podpisem kontraktu se člověk zavazuje na základní pozici na čtyři, ve štábní na pět, specialisté na sedm let.

V minulosti byly po podpisu jenom tři nástupní termíny, plus jeden navíc pro specialisty. To však někomu dělalo problémy – mohl například po výpovědi zůstat nějakou dobu bez příjmů. Proto je od letošního roku možné nastoupit i ve více nástupních termínech (le-

Od letošního roku se zavádí více nástupních termínů.

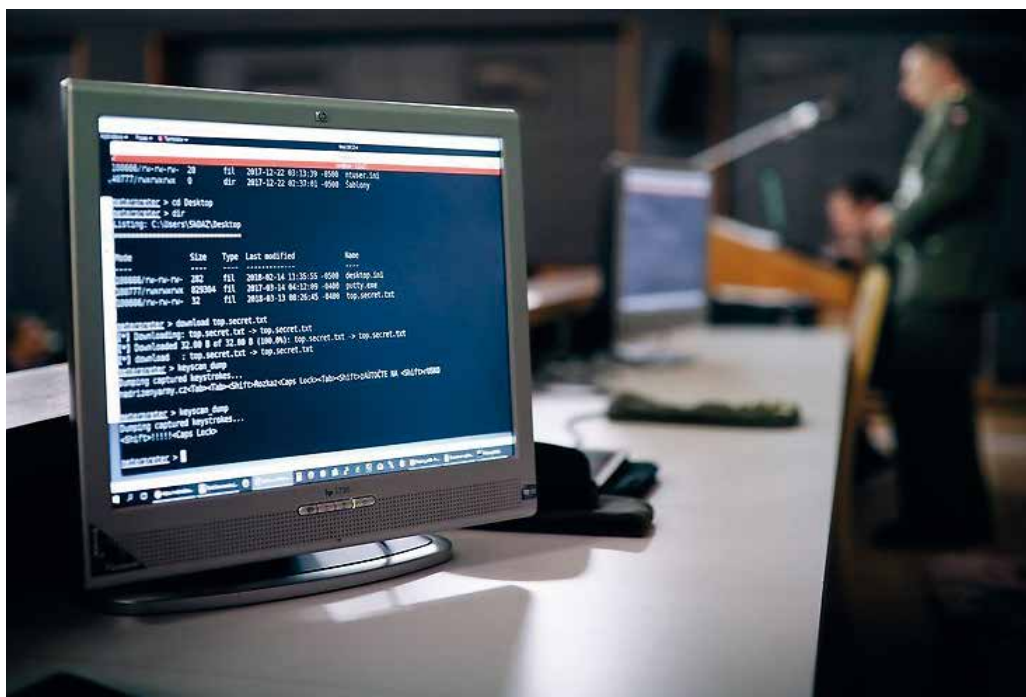
tos jich je sedm), v souladu s kapacitami Veliitelství výcviku – Vojenské akademie, obvykle zvaného výcvikovým střediskem Vyškov, umístěného v kasárnách Dědice.

Tam noví vojáci z povolání, příslušníci aktivní zálohy a účastníci dobrovolného vojenského cvičení odjedou na nepřetržitý šestitýdenní výcvik, aby se naučili střelbě z ručních zbraní a krytí se před palbou, práci s mapou, taktice, vojenské organizaci, týmové práci, přežití v přírodě a dalším základním dovednostem. Ubytování, strava, wi-fi i zdravotní péče jsou bezplatné, k dispozici je knihovna se studovnou, posilovna a hřiště.

V kurzu základní přípravy má budoucí voják hodnotu vojína. Náleží mu plat ve výši hrubé minimální mzdy. Po zařazení na místo u zvolené jednotky už každý dostává odpovídající plat se všemi příplatky a může čerpat nejrůznější další benefity.

Text: Filip Tesař, foto: Ladislav Kabát, Olga Bálintová, Petr Dohnal, Milan Hlavatý, Lucie Masaříková

Náborový příspěvek je motivační bonus, přiznávaný novým vojákům na pozicích, ke kterým se váže nutnost vysoké specializace (ajťáci, lékaři, právníci, řidiči letového provozu, plošně také pozice pro středoškolačky, jako např. nelékařský zdravotnický personál, specialisté u Veliitelství kybernetických sil a informačních operací či Agentury komunikačních a informačních systémů) nebo pokud se jedná o momentálně nedostatekovou odbornost. Náborový příspěvek dostávají také noví řidiči s „céčkovým“ řidičákem, pokud je na dané místo potřeba. Čas od času je náborový příspěvek přiznán každému, kdo začne sloužit v některém z útvarů, jejichž doplňování je pro AČR prioritní (13. dělostřelecký pluk, 25. protiletadlový pluk, Prapor podpory nasaditelných sil, Vojenská policie, Česká stráž AČR, Hradní stráž...).

DEN S ARMÁDOU ČESKÉ REPUBLIKY

2-3/6/2023

VÝSTAVIŠTĚ ČESKÉ BUDĚJOVICE

VSTUP
ZDARMA

VOJENSKÁ TECHNIKA ÚTVARŮ AČR
STATICKÉ A DYNAMICKÉ UKÁZKY
MODERNÍ I HISTORICKÁ VOJENSKÁ TECHNIKA
POPRVÉ TANKOVÁ TECHNIKA
VOJENSKÁ HUDBA

V PÁTEK EXKLUZIVNĚ
VOJENSKÝ UMĚLECKÝ SOUBOR ONDRÁŠ

#vystavistecb #vcb
www.vcb.cz

POMÁHAT MŮŽEME DÍKY VÁM!

Vojenský fond solidarity od začátku roku 2023 podpořil částkou přesahující půl milionu korun tři vojenské rodiny, které se ocitly v těžké životní situaci.

Lukáš, příslušník 14. pluku logistické podpory, je tatínkem tří malých synů. Půlroční dvojčata, která na svět přišla předčasně, mají od svého narození vážné zdravotní potíže. Náročná péče o ně vyžaduje časté návštěvy lékařů, které jsou spojeny s vysokými výdaji. Vojenský fond solidarity v tuto chvíli poskytl mladé rodině finanční dar k úhradě šestiměsíčních nákladů na péči o děti, které tvoří největší část rodinných výdajů – stravu, ošacení, dopravu k lékařům, léky a hygienické potřeby.

Válečná veteránka Martina, rovněž příslušnice pardubického pluku, vychovává s manželem čtyři děti. Jedenáctiletá dcerka se potýká s vážným zdravotním postižením, které vyžaduje celodenní péči. Těžkou situaci dosud zvládali řešit zcela sami, provedli bezbariérovou přestavbu domu, ale další nutné stavební úpravy už byly nad jejich síly. Vojenský fond solidarity věnoval rodině finanční dar k úhradě druhé bezbariérové rekonstrukce, k nákupu hygienických a zdravotnických prostředků na jeden rok a k šestiměsíční úhradě nákladů

na vzdělání všech čtyř dětí a jejich dopravu do škol a k lékařům.

Tomáš, příslušník 13. dělostřeleckého pluku, sloužil v armádě 13 let, absolvoval jednu zahraniční operaci. V prosinci 2021 mu byl diagnostikován zhoubný nádor. Po operaci a náročné léčbě se jeho stav zlepšil a Tomáš se rozhodl vrátit do služby. Krátce nato se však u něj objevily zdravotní potíže, kvůli kterým se ocitl v trvalé pracovní neschopnosti. Doma o něj pečovala maminka a manželka, ale koncem března se jeho zdravotní stav prudce zhoršil a musel být hospitalizován na JIP. Ve středu 5. dubna bohužel Tomáš svůj statečný boj se zákeřnou nemocí prohrál. Vojenský fond solidarity věnoval pozůstalé rodině finanční dar k úhradě tříměsíčních nákladů na zajištění základních životních potřeb, chod domácnosti a péči o tříletou dcerku. S domovským útvarem předčasně zemřelého vojáka zůstává fond v kontaktu a v případě potřeby je připraven svou pomoc prodloužit o další měsíce.

Děkujeme všem přispěvatelům do VFS, s jejichž podporou jsme mohli rychle a efektivně pomoci našim vojákům a jejich rodinám v nejtěžších chvílích jejich života. Velké poděkování patří i vojenským kolegům z 14. pluku logistické podpory a 13. dělostřeleckého pluku za perfektní spolupráci při zpracování žádosti a za to, že jim není lhostejný osud jejich kolegů a kamarádů.

Text: Tereza Stehlíková, foto: archiv VFS

DRILLFEST 2023

MEZINÁRODNÍ PŘEHLEDKA
EXHIBIČNÍCH VYSTOUPENÍ
JEDNOTEK ČESTNÝCH STRÁŽÍ

INTERNATIONAL EXHIBITION OF HONOR GUARD
DRILL TEAMS

ČESKO/CZECHIA
VH OLOMOUČ
SLOVENSKO/SLOVAKIA
ČS PREZIDENTKY SR

RAKOUSKO/AUSTRIA
MAĎARSKO/HUNGARY
POLSKO/POLAND
SLOVINSKO/SLOVENIA

9:00 - 14:00

KONCERT
VOJENSKÉ HUDBY
OLOMOUC

16:00 - 18:00

19:30 - 21:30

DEN S ARMÁDOU

ARMÁDA ČESKÉ REPUBLIKY
SLAVÍ 30 LET.
PŘIJĎTE SLAVIT S NÁMI!

KVĚTEN

OD 9:00 | ČTVRTEK

VELKÉ NÁMĚSTÍ
HRADEC KRÁLOVÉ

31.
2023

DRILLFEST 2023

MEZINÁRODNÍ PŘEHLEDKA
EXHIBIČNÍCH VYSTOUPENÍ
JEDNOTEK ČESTNÝCH STRÁŽÍ

INTERNATIONAL EXHIBITION OF HONOR GUARD
DRILL TEAMS

ČESKO/CZECHIA
ÚSTŘEDNÍ HUDBA AČR
SLOVENSKO/SLOVAKIA
ČS PREZIDENTKY SR
RAKOUSKO/AUSTRIA
MAĎARSKO/HUNGARY
POLSKO/POLAND
SLOVINSKO/SLOVENIA

1. ČERVNA 2023 | 14:00
PRAHA | HRADČANSKÉ NÁMĚSTÍ

1 JUNE 2023 | 14:00
PRAGUE | HRADČANY SQUARE

RAKOVNIČTÍ V NĚMECKU ZABODOVALI

Prapor podpory nasaditelných sil z Rakovníka získal nové zkušenosti s vybudováním místa podpory pro konvoje za přesunu (CSC – Convoy Support Center). Na německém letišti Rheine-Bentlage zabezpečovali příslušníci praporu v březnu 2023 servis pro 300 vojáků a 150 kusů techniky ze 163. Logistikbataillon Bundeswehr. Stanový tábor spravovalo 120 rakovnických příslušníků, kteří se na místo přesunuli kombinovanou přepravou po železnici a dopravních komunikacích.

V brzkých ranních hodinách začátkem března letošního roku odjel z posádky v Rakovníku první předsunutý tým do Německa. Ve stejný den v dopoledních hodinách bylo ale mnohem víc rušno na železniční stanici ve městě Rakovník, kde se vojáci připravovali na přesun po železnici do německého Delmenhorstu. V tzv. vagonování se cvičili už několikrát, tentokrát „naostro“ naložili jeřábem AD-20 na jednotlivé vagony až tři desítky kontejnerů s potřebným polním vybavením – především se stany – na jednotlivé vagony. Vlaková souprava odjela z České republiky do Německa ještě ten den ve večerních hodinách. V dalších dnech je následovaly jednotlivé silniční konvoje. Tím bylo odstartováno cvičení Strong Pegasus 2023, které trvalo do 23. března.

Ubytování, polní kuchyně i zdravotnické zázemí

V Německu bylo jejich úkolem plnění závazků hostitelské země v rámci procesu RSOM (Reception, Staging and Onward Movement), tedy příjem, soustředění a distribuce materiálu, vybavení a poskytování rozsáhlých logistických služeb. Češi i Němci už spolu ale nějaké zkušenosti mají, například z loňského roku ze cvičení Blue Bridge v Německu.

V prostoru letiště Rheine vybudovali Rakovniční na tři týdny místo podpory pro konvoje

za přesunu. Jednalo se o obdobný stanový tábor, který spravují v Rančirově, ale ve větším rozsahu. Tábor měl kapacitu 350 lůžek pro tranzitující jednotky a několik dalších desítek lůžek pro zabezpečovací jednotky praporu podpory. Vybaveny byly tradičně polními lehátky, topením a osvětlením s přívodem elektrického proudu do každého stanu.

„Na místě jsme nejdříve připravili terén, aby byl rovný a mohly se na něj pokládat podlahy, které se pak rozmísťují dle předem připraveného schématu. Poté se na sestavená pole rozvázejí stany a příslušenství. Dalším krokem je rozbalení a nafouknutí stanů, které se musí řádně ukotvit pomocí kovových kolíků. Pak začíná vnitřní kompletace. V průběhu

výstavby se postupně připojují rozvaděče do elektrické sítě, aby bylo možné zprovoznit osvětlení, topidla s termostaty a kompresory v každém stanu. Ty musí být také vybaveny hygienickou vložkou, osvětlením, zásuvkami, lehátky a dalšími komponenty dle požadavků včetně hasicích přístrojů. Po celkovém sestavení byl tábor osvětlen a oplocen. Posledním krokem byla kontrola funkčnosti příslušenství kempu, zejména pak elektrických zařízení," popsal proces budování stanů zástupce velitele rotního úkolového uskupení nadporučík Petr Fišer.

Celý tábor postavili za dva dny, a to ve ztížených podmínkách (sníh, déšť a mráz). To bylo také jedním z cílů cvičení, aby vojáci získali zkušenosti ze zimních podmínek.

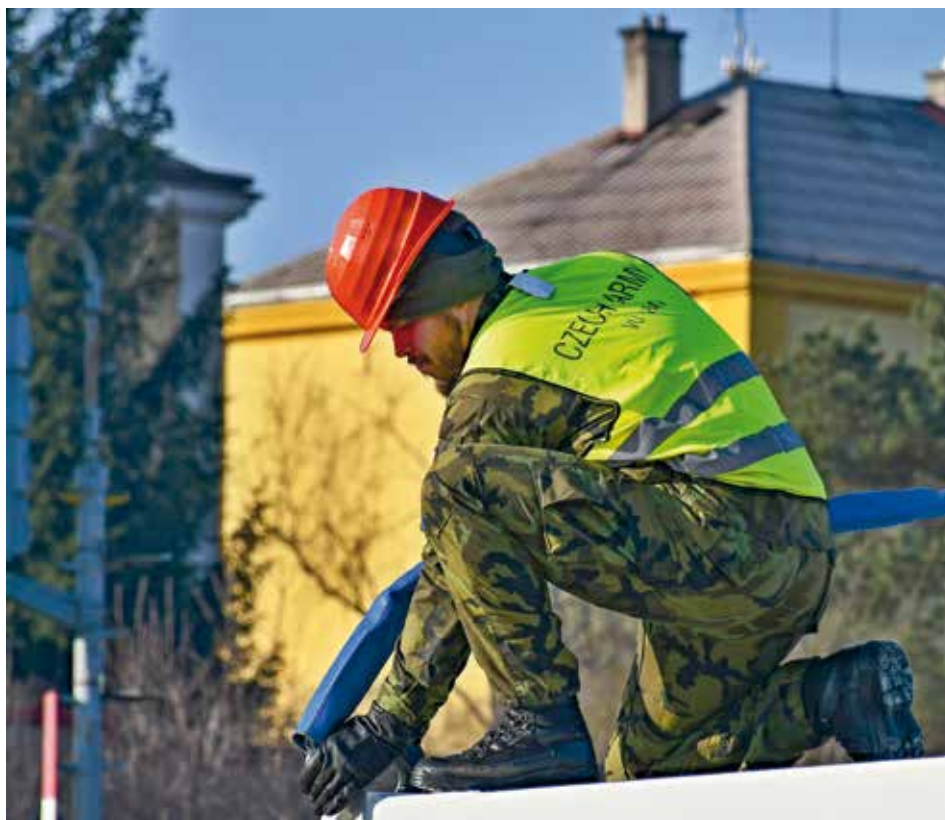
Do doby vybudování polní kuchyně se rakovníčtí vojáci stravovali formou nových balených potravinových dávek BPDi, které na takovém cvičení většího rozsahu vyzkoušeli poprvé. Němci měli své balené dávky potravin po celou dobu pouze k obědu. Když byla zprovozněna polní kuchyně, předvedli Rakovníčtí svoje umění. A protože si Němci objednali „polopenzi“, připravili pro ně víc než 500 porcí snídaní a večeří. Snídaně se většinou skládaly z nabídky obložených mís, vajec, ovoce či oblíbených párků. K večeři byla standardem polévka, hlavní jídlo a dezert. Na talířích nechyběl řízek, vepřový steak či těstoviny s boloňskou omáčkou a typický český moučník – bábovka.

Dále v polních podmínkách umístili výdejnu pohonných hmot, zázemí pro opravy a hygienu. Dozorčí střežili prostor, zbraně a munici. Nechybělo ani velitelské stanoviště v leteckých hangárech. Připravili také zdravotnické prostory s možností využití protiepidemických opatření v případě nutnosti.

V praxi se podobná centra staví právě pro tyto přesuny v tuzemsku a zahraničí. Nicméně by mohly být vybudovány i v případě humanitární pomoci.

Až 140 vojáků v jednom proudu

Tyto služby byly poskytovány příslušníkům německého praporu od 10. března do 14. března 2023. V táboře bylo zabezpečeno celkem pět konvojů od 30 do 140 vojáků po jednotlivých proudech během 120 hodin ve dne i v noci. „Němečtí vojáci si tu prověřili své schopnosti přesunu na delší vzdálenost v podobě kombinované přepravy po železnici a po dopravních komunikacích, podobně jako my. V místě poskytnutí podpory (naše centrum v Rheine) využili námi poskytovaný kompletní servis, který od nás požadovali. My jsme jim vše zajistili, a díky tomu mohli plnit dále své úkoly," popsal scénář cvičení velitel rakovníckého praporu podplukovník Tomáš Gubáš. Aby vše na místě fungovalo, museli Rakovníčtí nastavit funkční systém tzv. inprocessingu. „V praxi to fungovalo tak, že když dorazil první proud do místa podpory, vždy jsem sdělil veliteli skupiny prvotní informace, a to zejména o bezpečnostních opatřeních v oblasti kempu, o zaparkování techniky, ubytování nebo stravování s konkrétními časy výjeje stravy.

Zajištění kontejnerů

A Fakta:

Prapor bude schopen v budoucnu kromě poskytování podpory hostitelskou zemí na území ČR schopen tvořit a obsluhovat plnohodnotné místo (centrum) podpory konvojů na území ČR nebo v zahraničí. Dále pak vytvořit a obsluhovat prostor přijetí, soustředění a přípravy personálu a techniky před přesunem do cílových destinací včetně skladování materiálu v kontejnerech i mimo kontejnery. Prapor stále přijímá nové uchazeče.

Ten poté obdržel tzv. inprocessing book, kde byly všechny potřebné informace uvedeny a shrnuty. Naopak v případě potřeby mi velitel skupiny sdělil akutní závady na technice nebo obdobné problémy a spolu jsme je vyřešili," popsal systém velitel rotního úkolového uskupení kapitán Jiří Fečko.

Jednotky zabezpečení přeprav – MCT

„Naši vojáci získali nové zkušenosti a prohloubili si své dosavadní znalosti také v oblasti doprovodu a průzkumu předem stanovených tras, které provedly týmy MCT (Movement Control Team),“ dodal podplukovník Gubáš. Během jednotlivých přesunů v Německu fungovala spolupráce jednotek zabezpečení přeprav na denní bázi. Každý večer se konal briefing všech MCT týmů, na kterém byly předávány informace a úkoly na následující den, aby vše probíhalo podle plánu a předcházelo se neočekávaným situacím.

Řidič, ten tvrdý chleba má

Velký tlak byl i na řidiče kolové techniky, kteří museli absolvovat přes několik set kilometrů do Německa, ale i v něm samotném. „Náročně byla především přeprava kontejnerů ze železniční stanice Delmenhorst do stanového tábora v Rheine, protože se řidiči s multilifty museli několikrát otočit. S cestou z Rakovníka

do Rheine a zpět včetně přepravy kontejnerů z Delmenhorstu do Rheine tak každý řidič se svým autem najezdil bezmála 2 000 km, což nebývá příliš obvyklé. Budeme tak do budoucna na podobné cvičení zas o něco lépe připraveni," uzavřel podplukovník Gubáš.

Jedinečná spolupráce

„Jsem hrdý na to, že právě náš prapor zabezpečil alianční jednotky v zahraničí, a prokázal tak své jedinečné schopnosti, které v rámci NATO máme. Naším spojencům v Alianci jsme už ukázali, že jsme schopni ve velmi krátkém období poskytovat rozsáhlé logistické služby u nás na území České republiky. Teď máme zkušenosti i ze zahraničí. Je to známkou naší připravenosti a odhodlání," zdůraznil ředitel Agentury logistiky plukovník gšt. Jaroslav Jírů. V rámci EU není moc praporů podobného typu (Německo, Nizozemí a Norsko) – prapor podpory nasaditelných sil zjednodušeně řečeno zajišťuje nasazení sil, prostředků a podpory, v co nejkratším čase ve vymezeném prostoru. Díky poskytovaným službám má v rámci NATO neobvyklé schopnosti. Spolupráce mezi rakovníckým a německým praporem bude pokračovat i v budoucnu.

PĚCHOTA VYHRÁVÁ BITVY, LOGISTIKA VÁLKY. A CO TŘEBA ŽENISTI?

Velitel amerických expedičních sil v Evropě za první světové války John J. Pershing prohlásil: „Infantry wins battles, logistics wins wars.“ Toto do značné míry vyjadřuje význam logistiky i dnes. Velmi názorně vidíme význam a úlohu logistiky v konfliktu na Ukrajině.

V době míru prověřují efektivitu logistiky cvičení. Hodina pravdy nadejde, když musí logistické zabezpečení reagovat na požadavky skutečné bojové činnosti. Na Ukrajině je vidět, že požadavky na logistiku mohou být enormní. Vše ještě může výrazně ovlivnit zejména materiální a finanční podpora dalších států, resp. spojenců.

Obranné i útočné operace na Ukrajině limitují nejen počty a kvalita zbraní, ale i množství a kvalita používané munice. I dočasný nedostatek může mít pro průběh bojové činnosti fatální důsledky. Pořízení moderní munice je a bude finančně vysoce nákladné. Ve výzbroji tak zřejmě i nadále uvidíme více typů munice,

nejen podle použití, ale i s ohledem na pořizovací cenu.

Vytvoření dostatečných zásob munice i doprava na místo určení spadá mezi úkoly logistického zabezpečení. Ale přeprava munice a dalšího vojenského materiálu souvisí velmi úzce s vojenskou mobilitou, především se stavem a udržováním komunikací či železničních tratí včetně mostů.

V bojové činnosti, zejména v blízkosti protivníka, bude sehrávat důležitou roli další složka ozbrojených sil: ženijní vojsko. Není sice určeno pro přímé vedení boje, velmi často se však ženijní jednotky při postupu ocitají v přední linii, kde odstraňují zátarasy protivníka (minová

pole, barikády, stromové záseky apod.). Při ústupu či dalších manévrech ženisté provádí naopak zatarasování, aby mobilitu protivníka omezili, a jsou opět k protivníkovi velmi blízko.

Dalším významným úkolem ženijního vojska je zřizování mostových či převozových přepravišť. Ukázkou z historie představuje stavba dvou mostů během bitvy u řeky Bereziny při Napoleonově ústupu z Ruska, která zachránila Napoleona od zajetí a zbytek jeho armády od zničení.

Aktuálním příkladem z Ukrajiny je úmyslné zaplavení terénu u Kyjeva, které bránilo dalšímu postupu ruských jednotek. S možností úmyslného zaplavení, např. protřazením přehrad, musí kalkulovat dopředu připravené analýzy, opřené o modelové programy.

Budoucí rozvoj ženijního vojska

Aktuální trendy v rozvoji schopností ženijního vojska shrnula začátkem letošního roku odborná konference „Combat Engineer and Combat Logistics 2023“ ve Varšavě.

Hovořilo se na ní zejména o využívání nových technologií, posílení schopností v překonávání vodních překážek a plnění dalších úkolů ženijního zabezpečení k dosažení vojenské mobility.

A rovněž o přijímání opatření narušujících pohyb protivníka. Sem patří i zřizování minových polí. V současnosti je stále výhodné využívat kombinaci dříve zavedených protitankových min a min nové generace s moderními

Nové technologie

Také u ženijního vojska a logistiky dochází u používané techniky a materiálu k postupnému zavádění senzorů, výkonnějších baterií (AKB) a využívání umělé inteligence zejména k rychlému vyhodnocování informací a reakce na vzniklou situaci.

V rámci ženijního a logistického zabezpečení dochází také k širšímu využívání bezpilotních prostředků, zejména ke sběru potřebných dat, např. údajů o průchodnosti komunikací, výskytu výbušných a nevýbušných zátarasů či rozmístění protivníka.

Bezpilotní prostředky přispívají i k ochraně přesunujících se jednotek včetně logistických. Nadále se bude zvyšovat role nových technologií v rámci detekce a překonávání různých typů výbušných zátarasů včetně maskovaných nástrah, a to zejména na trasách přesunu jednotek.

Pro odminování budou stále častěji využívány UGV (Unmanned Ground Vehicle), zejména k identifikaci výbušných nástrah a také např. k položení a odpálení táhlé nálože pro vytvoření průchodů v zaminovaném terénu nebo odstranění min/náloží. K ochraně ženijních jednotek budou stále více využívány různé druhy senzorů a elektronické varovné systémy.

senzory a ovládáním. Moderní minový materiál je potřebný především v obydlených oblastech, v místech průchodů v minových polích a na komunikacích. Moderní miny vytvářejí také vyšší odstrašující efekt.

Nadále se bude používat více typů protitankových min, a to nejen dle použití, ale i s ohledem na pořizovací cenu, podobně jako např. u dělostřelecké munice. Trendem ve vývoji výbušných zářezů/instalací bude jejich vzájemné propojení v jeden řízený systém, jehož použití bude v souladu se zvoleným bojovým scénářem.

V souvislosti s dynamickým vývojem situace na bojišti bude sehrávat důležitou roli dovedné využívání terénu. Potřebná opatření musí být realizována rychle, musí respektovat požadavky na ochranu vlastních sil a spojení. Rychlost manévru a jeho maximální utajení (maskování) bude stále více rozhodovat o úspěchu bojové činnosti. Rychlost a plynulost přesunu jednotek lze rovněž zabezpečit zvyšováním kapacit moderních přepravních systémů i zřizováním většího počtu přepravišť, a tím redukovat rozsah soustředění jednotek a snížit tak riziko napadení a následných ztrát.

Poroste význam integrace jednotek v souladu s plněními úkoly a osvojení si schopností řízení bojové činnosti na všech stupních velení. Stále větší nároky budou kladeny na sběr relevantních informací, jejich rychlé vyhodnocení a sdílení.

V souvislosti s hodnocením konfliktu na Ukrajině byla zdůrazněna potřeba navýšování kapacit ženijních prostředků pro překonávání vodních překážek, a to kvůli předpokládanému

Spolupráce

Jedním z předpokladů zvyšování odolnosti národních ozbrojených sil je úzká spolupráce s obranným průmyslem a využíváním společných akvizičních nástrojů a institucí jako NSPA v rámci NATO a EDA u EU. V souvislosti s požadavky na interoperabilitu jednotek NATO je potřeba řešit společné pořizování vojenského materiálu v souladu se schválenými standardy, ale také vytvářet předpoklady pro integraci průmyslu.

ničení stálých mostů v prvních dnech konfliktu. Pro zřizování ženijních mostů budou sehrávat důležitou roli také informace o terénu a na základě jejich vyhodnocení pak výběr nejvhodnějšího místa pro zřízení mostových přepravišť.

Spolu s trendem rostoucí hmotnosti bojových vozidel, zejména tanků a BVP, narůstají také požadavky na zabezpečení jejich mobility ženijními a logistickými prostředky, jež se budou vyznačovat rychlým a autonomním nasazením, vyšší únosností a flexibilitou použití. Kapacity mostových konstrukcí v NATO jsou stále nedostatečné. Dořešeny nejsou ani požadavky na jejich MLC (Military Load Classification / vojenská klasifikace zatížení). V současné době je v souvislosti s MLC plovoucích mostů koncipován STANAG, jenž řeší vliv asymetrického zatížení na mostu. Nutností je zabezpečení mobility těžké bojové techniky, zejména tanků, za všech podmínek a okolností. Součástí navrhovaných řešení je splnění náročných požadavků na konstrukci ženijních mostů v oblasti montáže/demontáže, délky (rozpětí), vyšší nosnosti (MLC 80+), rychlosti zřízení přepravy a využívání dálkově ovládaných či autonomních mostních segmentů

(např. pontonových dílů). Je potřeba počítat s tím, že mostová přepraviště budou představovat pro protivníka prioritní cíl.

Ukrajinská válka zdůraznila také význam dostatečných přemostovacích kapacit. Zejména při potřebě napojit jednu část mostu na jinou s odlišnou konstrukcí byl doposud problém. Nyní jsou pro zabezpečení interoperability různých typů mostů zaváděny tzv. mostní adaptéry, které umožňují propojení různých mostních konstrukcí.

V rámci ženijního a logistického zabezpečení budou stále více využívány bezosádkové platformy (systémy) s kombinací autonomního a poloautonomního řízení či dálkového ovládání, a to zejména v rizikových situacích.

V ženijním a logistickém zabezpečení dochází k širšímu využívání bezpilotních prostředků, a to zejména ke sběru potřebných dat na trasách přesunu jednotek, např. údajů o průchodnosti komunikací, výskytu výbušných a nevýbušných zářezů či rozmístění protivníka. Bepilotní prostředky přispívají rovněž k ochraně přesunujících se jednotek včetně logistických.

KAMPAŇ NA NÁBOR NOVÝCH SPECIALISTŮ PRO KOMUNIKAČNÍ A IT SYSTÉMY

VE SPOJENÍ JE SÍLA

BEZ TECHNICKY ZDATNÝCH LIDÍ SE NEOBEJDEME

V návaznosti na kampaň **Spojař nové generace**, vyhlášenou ředitelem sekce komunikačních a informačních systémů, vám chceme představit schopnosti jednotek 53. pluku průzkumu a elektronického boje, pro které jsou IT a další techničtí specialisté zcela klíčoví. Je nutné zdůraznit, že s dalším vývojem a plánovanou modernizací bude jejich vliv i nadále narůstat. Tito lidé musí být schopni používané systémy a technologie pochopit, obsluhovat a v maximální míře v operačním nasazení jednotek využívat.

Jednotka ISR stavěná „na míru“

Hlavním úkolem 53. pluku je podpora vytvářených úkolových uskupení AČR. Pro tento úkol je z dostupných sil a prostředků pluku modulárně vyčleňována jednotka ISR (Intelligence, Surveillance and Reconnaissance), která plní úkoly podpory bojových jednotek v celém spektru zpravodajského zabezpečení (zpravodajství, pozemní/vzdušný průzkum a sledování, elektronický boj, geografické a hydrometeorologické zabezpečení) na základě požadovaných schopností pro konkrétní typ operace.

Jednotka v rámci nastavených postupů naplňuje ve prospěch úkolového uskupení proces ISTAR, který zabezpečuje poskytování dat, informací a zpravodajských produktů k podpoře manévrových jednotek a prostředků palebného ničení úkolového uskupení. Tento proces rovněž zabezpečuje vstupy do přehledu o situaci pro velitele a štáby k řízení operací a podpoře procesu targetingu.

Jednotka ISR je tedy vždy stavěna na míru danému úkolovému uskupení nebo operaci. Ne vždy musí působit v plné konfiguraci. Použité schopnosti, senzory, jednotky, technika, místa velení a štáb jsou flexibilně vyčleňovány z jednotek našeho pluku. U každé jednotky je mnoho příležitostí pro uplatnění ICT specialistů, techniků, specialistů na kybernetickou bezpečnost apod.

102. průzkumný prapor

Svými silami a prostředky zabezpečuje vedení bojového a hloubkového průzkumu, s možností zasazení do týlu protivníka po zemi i vzduchem, včetně provádění speciálních seskoků (HALO, HAHO). Doba, kdy průzkumákoví stačila radiostanice a poznámkový blok, je dávno pryč. Naše průzkumné skupiny mají k dispozici modulární bojové komplety, které obsahují širokou škálu akvizičních jednotek, osobní počítače a tablety s příslušným softwarem. Data přenášejí na místa velení prostřednictvím moderních radiostanic nebo satelitních terminálů. Součástí praporu je i rota HUMINT, která se specializuje na získávání informací z lidských zdrojů. Všechna tato data se následně zpracovávají prostřednictvím specializovaného programového vybavení. V neposlední řadě průzkumný prapor disponuje i bezosádkovými prostředky UGV-Pz (Unmanned Ground Vehicle), které nesou průzkumné senzory a mají vynikající manévrovatelnost v terénu.

532. prapor elektronického boje

Prapor vyčleňuje síly a prostředky pro podporu jednotek v oblasti elektronického boje. Dokáže zabezpečit elektronické sledování,

Jednotka ISR – štáb

obranu, ale také útok. Ke splnění zadaných úkolů využívá specializovanou techniku. Od malých přenosných Manpacků velikosti batohu, přes menší vozidlové systémy, jako je MPRS (mobilní průzkumně rušící systém), nebo SRTP (směroměrný radiotechnický taktický pátrač), až po velké systémy, jako je mobilní komunikační rušič STARKOM (STAVEbnicový Rušič KOMunikační), nebo nový pasivní systém DPET (Deployable Passive ESM Tracker), jehož dodávku očekáváme v tomto roce. Tento výčet samozřejmě není kompletní, ale společného má všechna technika elektronického boje jedno – je na vysoké technologické úrovni a vyžaduje velmi dobře připravený personál.

533. prapor bezpilotních systémů

Naše nejmladší jednotka, založená v roce 2020, se specializuje na vzdušný průzkum a sledování prostřednictvím bezpilotních průzkumných prostředků. Současný válečný konflikt na Ukrajině, ve kterém hrají bezpilotní prostředky jednu z hlavních rolí, nám

ukazuje, jak je ovládnutí této schopnosti v dnešní době zcela klíčové. Prapor je vybaven několika druhy bezpilotních systémů pro podporu jednotek do stupně brigáda. Nejmenší je MINI VTOL Vážka (Vertical Take-off and Landing), větší, z ruky házený, RQ-11B Raven nebo RQ-20 Puma. Dosud největším provozovaným bezpilotním systémem je ScanEagle. Všechny bezpilotní průzkumné prostředky obsahují pozemní řídicí stanice obsahující technologie pro ovládání samotného letounu a jeho senzorického vybavení, základní vyhodnocení získaných dat a komunikaci s nadřízeným stupněm.

Centrum ISR

Naše další součást je nositelem expertních schopností v jednotlivých oborech zpravodajského zabezpečení AČR. Specialisté Centra ISR řídí shromažďování a zpracování dat z jednotlivých senzorů, jejich vyhodnocení, případnou fúzi a následnou tvorbu zpravodajských produktů. Zabezpečují expertní podporu v oblasti elektronického boje, řídí výcvik a provádění taktického HUMINT (zpravodajství z lidských zdrojů), zpracovávají obrazové zpravodajství na taktické úrovni (taktický IMINT) a zabezpečují geografickou, meteorologickou podporu jednotek ve stálých posádkách i v polních podmínkách. Zpracování informací vyžaduje přístup k národním i aliančním informačním systémům, ve kterých jsou využívány databáze, analytický software, geografické softwarové platformy a další specializované softwarové nástroje.

Podpora ochrany teritoria a jednotek v zahraničí

Mimo jednotku ISR 53. pluk zabezpečuje zpravodajskou podporu jednotek Armády České republiky nasazených v zahraničních operacích. Podílí se na ochraně České republiky monitorováním elektromagnetického spektra ze stacionárních stanovišť

(zdroj: Pub 20-00-02 Slovník základních pojmů z oblasti zpravodajského zabezpečení AČR)

ISR – Zpravodajství, sledování a průzkum

(Intelligence, Surveillance and Reconnaissance)

Integrovaný soubor zpravodajských, operačně průzkumných a sledovacích schopností, které synchronizují a slučují plánování a použití všech shromažďovacích schopností zdrojů se zpracováním, využíváním a šířením výsledných informací pro přímou podporu plánování, přípravy a provedení operací.

ISTAR – Zpravodajství, sledování, zjišťování cílů a průzkum

(Intelligence, Surveillance, Target Acquisition and Reconnaissance)

Integrovaný soubor systémů a senzorů pro sledování, průzkum a zjišťování cílů spojený s bojovými a útočnými prostředky, se zvláštním důrazem na včasné předávání kritických informací a informací o cílech, které zahrnuje shromažďování a management informací a zpravodajských informací k zajištění povědomí o situaci pro velitele a jejich štáby k využití.

Operátor PUMA

elektronického boje. Tyto úkoly by nebylo možné plnit bez nepřetržitého spojení s vlastními jednotkami prostřednictvím národních i aliančních informačních a komunikačních systémů určených pro zpracovávání a přenos utajovaných informací.

Výzkum a vývoj

Pokud chceme obstát v moderní, dynamicky se vyvíjející době, neobejdeme se bez inovací stávající techniky, systémů, procesů a softwarových řešení. Proto se vybraní příslušníci pluku, odborníci ve svých oblastech, podílí na projektech vědy a výzkumu. V mnoha případech jsou u projektů od zpracování prvotní specifikace, přes realizaci, až po finální zavedení konkrétní techniky do operačního nasazení. Tato činnost vyžaduje perfektní znalost daného oboru s relevantním vzděláním a také mnoho zkušeností z praxe.

53. pluk průzkumu a elektronického boje nabízí zájemcům možnost seberealizace v přímém kontaktu s nejmodernější technikou

a možnost i nadále rozvíjet své znalosti a dovednosti. Na výběr je celé spektrum technologií a systémů. Těm nejlepším z vás se otevírá i příležitost účastnit se na vývoji techniky a systémů budoucích. Pojďme spolu tvořit budoucnost, protože „ve spojení je síla.“

Text a foto: SKIS MO

Výcvikové pracoviště PET – Tábor

**BIOLOGICKÁ OCHRANA LETIŠŤ ČESKÉ ARMÁDY VZNIKLA V ROCE 1983
A LETOS SI PŘIPOMÍNÁME 40. VÝROČÍ JEJÍHO VZNIKU.**

DRAVCI SLOUŽÍ ARMÁDĚ UŽ 40 LET

Start a přistání. To jsou dvě nejkritičtější fáze letu, kdy mívají piloti plné ruce práce, stroje letí relativně menší rychlostí a blízko země. Jedním z největších nebezpečí, které letadlům v blízkosti letiště hrozí, je střet s ptáky. Služební pes není v armádě nic neobvyklého, ale vojákům slouží i draví ptáci, kteří působí v prostoru ochranných ornitologických pásem leteckých základen. Jejich hlavním úkolem je ochránit letadla před riziky spojenými se srážkami s ptáky. Nadporučík Josef Hromádko z Agentury vojenského zdravotnictví v Hradci Králové není jen erudovaným sokolníkem, ale pod palcem má zejména odborný dozor nad biologickou ochranou letišť Armády České republiky.

Historie biologické ochrany letišť se odvíjí od historie letectví. K prvnímu popsanému střetu letounu s ptákem došlo již v roce 1905. V počátcích letectví byly tehdejší stroje výrazně ohroženy střetem s ptáky z důvodu co nejléhčí, chatrné konstrukce. Spolu se vzrůstajícími rychlostmi letounů se měnila nejen jejich konstrukce a použité materiály, ale zároveň se zvyšoval devastující účinek těla ptáka při nárazu do letícího stroje. Střet s ptákem je nebezpečný nejen pro samotný letoun, ale zároveň i pro posádku. V případě srážky může dojít k rozbití okna či překrytí pilotního kokpitu s následkem zranění osob.

Sokolníci působí na vojenských letištích

„V současné době česká armáda využívá čtyři vojenská letiště. V Praze-Kbelích, Čáslavi

Chotusicích, Pardubicích a v Sedleci-Vícevicích u Náměště nad Oslavou. Ve Kbelích, Čáslavi a Náměšti je biologická ochrana zajišťována vlastními vojenskými stanicemi biologické ochrany letišť, ale v Pardubicích tuto službu vykonává civilní dodavatel do konce roku 2025. V tomto roce by měli i zde působit vojenští sokolníci, kteří budou personálně i materiálně podléhat letecké základně, jako všechny výše jmenované,“ informuje nadporučík Josef Hromádko a dodává, že veterinární zabezpečení zvířat používaných při biologické ochraně letišť zajišťují vojenští veterinární lékaři Vojenského veterinárního ústavu.

Biologická ochrana letišť je vysoce odbornou a specializovanou činností. „Je to služba, jejímž cílem je snížit riziko střetu s letounem s volně žijícími zvířaty, především s ptáky, v prostoru ochranných ornitologických pásem

leteckých základen. Slouží ale i k provádění ornitologického průzkumu, vyhodnocování ornitologické situace a střetů. Tato data se pak dále používají k vydávání varování před nebezpečnými ornitologickými jevy pro piloty prostřednictvím zpráv Notice To Airmen (NOTAM) a také k informování zodpovědných osob v plánování letových akcí a podání aktuálních zpráv pilotům v předletové přípravě,“ vysvětluje nadporučík Hromádko.

V armádě se dravci využívají k ochraně vojenských letišť. To znamená, že sokolníci se snaží o to, aby se na letištích a v jejich okolí nezdržovali ptáci a další zvířata. Pro letadlo jakýkoliv střet s živočichem znamená vysoké nebezpečí. I malí ptáci velikosti vrabce jsou velice nebezpeční, protože zásah ptačím tělem může na letadle vyřadit senzory, které pak vykazují špatné hodnoty nebo je neukazují vůbec.

„Pokud je ucpána Pitotova trubice, tak pilot neví, jakou má letadlo reálnou rychlost. Nebo po zásahu ptačího těla do sklonoměru uvidí pilot špatnou polohu letadla vůči zemi. A to je všeobecně nebezpečné,“ uvádí konkrétní příklady Josef Hromádka. „Větší ptáci mohou způsobit i zničení motoru, poškození náběžných hran, a to už jsou statisícové nebo milionové položky, nehledě na ohrožení letounu samotného. Jistě si vzpomenete na přistání na Hudsonu, kde letadlo sedalo na řeku kvůli husám. Ale byly i vážnější nehody způsobené střetem s ptáky.“

Dravci jsou bojovníci a dbají o svou fyziku

Jaké druhy dravců se v té které situaci využijí, vždy záleží na cílové kořisti. Sokolníci rozlišují dravce nízkého a vysokého letu.

„Dravci nízkého letu jsou například jestřábi a zpravidla se používají na zajíce a na kořist, která více manévruje a schovává se v porostu. Mezi ptáky vysokého letu patří sokolovití, kteří se využívají na rychlejší kořist v otevřených prostorech, ale není to vždy pravidlem,“ konstatuje nadporučík Josef Hromádka a vysvětluje i to, jak probíhá jejich výcvik.

„Když si sedne sokolník s dravcem, je to pro výcvik úplně ta nejlepší cesta. U jestřábovitých

MÁŠ ZÁJEM PRACOVAT U BIOLOGICKÉ OCHRANY LETIŠŤ (BIOL) AČR JAKO SOKOLNÍK?

- V hodnostech: rotmistr, rotný, četař
- Dislokace letišť: Kbely, Čáslav, Pardubice, Náměšť
- Základní informace a upřesňující požadavky: kariera.army.cz nebo každé rekru tační středisko
- Předpoklad realizace: od roku 2025

V případě zájmu o práci u BiOL AČR **kontaktujte nezávazně npor. Josefa Hromádka: biolvets@army.cz**. Nejedná se o závaznou nabídku, ale o průzkum trhu práce s možností budoucího oslovení zájemců.

bývá čas výcviku minimálně dva až tři týdny, u sokolovitých to trvá déle, po dobu pěti až šesti týdnů do prvního úlovku. To ale neznamená, že je po této době dravec vycvičený perfektně. To jen poprvé něco uloví, létá na volno a vrací se k sokolníkovi,“ popisuje Hromádka. „Pak ho učíme čím dál lépe lovit. Dravci jsou inteligentní, pamatují si chyby a přemýšlí o tom, jak to udělat lépe. S tím souvisí i potlačování nectností, když si třeba úmyslně vybírají slabší a lehčí kořist, než by mohli. Cílem dravce je se nasytit, ne nám dělat radost.“

Ale jsou to bojovníci a snaží se, aby bylo uspokojeno i jejich fyziko.“

Pokud člověk dravce zradí, uletí

Nadporučík Josef Hromádka s úsměvem říká, že je v armádě od svých čtrnácti let, kdy nastoupil na vojenskou střední školu. Poté vystudoval Českou zemědělskou univerzitu, obor provoz a řízení myslivosti. A to ho dovedlo k myslivosti a poté k sokolnictví. V rámci své vojenské kariéry prošel několika útvary, až se dostal k Agentuře vojenského zdravotnictví, kde organizuje biologickou ochranu po odborné stránce. Podotýká, že lov s dravcem dostane člověka do úplně jiné dimenze a vidí pak věci, ke kterým se jinak nedostane. A co ho na sokolnictví nejvíc baví?

„Fascinuje mě ta bezmezná důvěra nedomestikovaného zvířete vůči člověku. Pokud přistupuji k dravci s respektem a chovám se k němu dobře a on je se mnou spokojený, pak spolupracuje. Nepovažují se za majitele, ale spíše za loveckého partnera svého dravce. To je také jeden z hlavních rozdílů mezi výcvikem dravce a například psa. Psa totiž na zemi doženete, pokud ale zradím dravce a nevyplatí se mu ke mně vracet, vezme dráhu a už ho neuvidím. Jejich výcvik je velká škola pečlivosti a sebeovládání, a platí tu jediné pravidlo – pozitivní motivace.“

Text: Jana Deckerová, foto: Jiří Sejkora

POSLEDNÍ ČESKOSLOVENSKÝ STÍHACÍ
PILOT Z DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

ODEŠEL EMIL BOČEK

V sobotu 25. března 2023 odpoledne přišla smutná zpráva – armádní generál ve výslužbě Emil Boček, který právě před měsícem oslavil své sté narozeniny, k nimž mu přál i britský král Karel III., zemřel. V jeho osobě odešel zároveň poslední československý válečný pilot, veterán našeho letectva v rámci britské Royal Air Force.

Emil Boček se narodil 25. února 1923 v Tuřanech, které jsou dnes místní částí moravské metropole Brna. Po vchození obecné a měšťanské školy se v roce 1938 začal v Brně učit automechanikem. Zde byl také svědkem okupace českých zemí. Postupně v něm zrálo rozhodnutí odejít za hranice a se zbraní v ruce bojovat za znovuoobnovení naší národní a státní nezávislosti. Krátce před Silvestrem roku 1939 svůj záměr spolu se svým o rok starším kamarádem Bořivojem Sedlákem uskutečnil. Během této cesty projevily neobvyklou vytrvalost a odhodlání. Teprve napotřetí se mu podařilo přejít maďarské území a dostat se do spřátelené Jugoslávie, kde již pololegálně fungovaly instituce našeho zahraničního odboje. V neblaze proslulé budapeštské věznici Tolonczáz, v níž byl několik týdnů vězněn, „oslavil“ i své 17. narozeniny.

Z Jugoslávie pak již pokračoval dál „balkánskou“ cestou – přes Řecko, Turecko a Sýrii do libanonského Bejrútu a odtud lodí přes Marseille do jihofrancouzského Agde, kde se formovaly jednotky čs. zahraniční armády. Tam byl jako voják prezentován 16. dubna 1940. Přidělili jej k 9. rotě Pěšího pluku 1, s nímž se účastnil obranných bojů v červnu 1940.

Následně byl evakuován do Velké Británie. V táboře Cholmondeley se v létě 1940 přihlásil k letectvu a byl přijat. Na letecké základně v Hednesfordu absolvoval kurz leteckých

mechaniků a následně tuto profesi vykonával do října 1942 u 312. čs. stíhací peruti RAF.

Bojová činnost

Několikrát se dobrovolně hlásil k pilotnímu výcviku. Pak byl konečně vybrán. Částečně jej absolvoval v Kanadě. Trvalo celé dva roky, než byl zařazen k operační jednotce. To však byla standardní doba výcviku stíhacích pilotů britského královského letectva.

Dne 20. října 1944 se stal operačním pilotem „B“ letky 310. čs. stíhací peruti RAF a zůstal jím až do konce války. Během té doby si na své konto připsal 29, resp. 26 bojových startů (ze dvou se musel kvůli poruše na stroji předčasně vrátit a poslední, spočívající v letecké podpoře britských jednotek vyloďujících se na Normanských ostrovech, již proběhl po bezpodmínečné kapitulaci nacistického Německa).

Bojová činnost našich perutí v té době již spočívala především v doprovodu spojeneckých bombardérů. Účastnil se však také např. operace VARSITY, tedy letecké podpory spojeneckých jednotek překračujících Rýn.

Po válce

V srpnu 1945 se spolu s dalšími čs. letci vrátil do vlasti. Ještě chvíli sloužil u 2. leteckého pluku v Praze a počátkem března 1946 odešel v hodnosti rotmistra letectva do zálohy. Vrátil

se ke svému oboru. Nejprve podnikal s kamarádem Bořivojem Sedlákem, s nímž utíkal do války, později se osamostatnil.

Po únoru 1948 však musel živnost „dobrovolně“ odevzdat k znárodnění a dál pracoval jako zaměstnanec Mototechny. Zřejmě díky tomu se mu vyhnula další politická perzekuce. V té době začal také jezdit motocyklové závody. Začátkem 50. let se však oženil, založil rodinu a se slibně se rozvíjející kariérou motocyklového závodníka skončil. V roce 1957 nastoupil jako soustružník do Ústavu přístrojové techniky Čs. akademie věd a zůstal tam do roku 1983. Ještě jako důchodce pak pět let pracoval, než v roce 1988 odešel definitivně na odpočinek. Později to glosoval slovy: „Od té doby nic nedělám a nemám na nic čas...“

Po listopadu 1989 byl jako západní voják postupně povýšen až do hodnosti armádního generála ve výslužbě a také obdržel řadu vyznamenání, která připojil k těm válečným. Nejceněnější mezi nimi byl bezpochyby Řád Bílého lva III. a později I. třídy.

Text: Jiří Plachý, foto: VHÚ

Vzpomínky generála Emila Bočka najdete v QR odkazu na Facebooku:

LÉTAT JSEM TOUŽIL ODJAKŽIVA

BITEVNÍ PILOT

**Rostislav Stroin,
Naše vojsko, Praha 2022**

„O jiné profesi jsem od svého dětství ani neuvažoval.“ Takhle jednoduše se autobiografický příběh bitevního pilota Rostislava Stroina rozjede a tempo drží do poslední stránky. Nesnil o bohatství, ale o krocení nejsilnějších bojových letadel.

Nejdřív musí krotit i sebe.

Na stránkách se mihá rozloučení s těmi, pro něž výcvik na začátku končí, první opravdový let, kamarádky přezdívky, někdy až nešetřně trefné, smrt kolegů, kteří se nestačili katapultovat, první let s bitevníkem a hobla o jeho levé kolo po úspěšném přistání.

Do toho seznámení s budoucí ženou, snižování stavů a rušení pluku, rozchod se Slovenskem, reorganizace útvarů ve stylu „Kulový blesk“ a vědomí, že pilotů je přebytek. Mnohakilometrový běh cestou necestou za obávaným plukovníkem k němu domů, protože se chce stát pilotem na základně, které velí.

U letectva podle něj snad neuplyne den, aby se něco zajímavého nedělo, i když někdy do toho byli zamícháni andělé strážní. Spolu s autorem projdeme sedm a půl roku, kdy je po prvním letu na Delfínu jmenován pilotem první třídy a věří, že jeho život ve vzduchu, nikdy nekončící výcvik letce je před ním. Dozvídá se, že mu má být svěřeno velení nových bitevníků dokončovaných tehdy v Aeru Vodochody. A protože kniha končí, zeptali jsme se autora, zda chce v příběhu pokračovat:

„Rád bych popsal proces vojenských zkoušek a přezbrojování našeho vojenského letectva na L-159, kterému jsem měl to štěstí nejen přihlížet. Mám dojem, že shodou okolností jsem byl vůbec prvním vojenským pilotem, který se s Alkou samostatně vznesl. Velel jsem letové části vojenských zkoušek a letadlo znám v režimech, které jsem si jistý, doposud nikdo nemusel zkoušet. Armádu jsem opouštěl z pozice velitele 42. stíhací letky, která se jako první jednotka v letectvu přeškolovala na L-159. Řadu dalších let jsem létal ve funkci zkušebního pilota Aera Vodochody.“

Na otázku, co by popřál mladým pilotům, odpovídá Rostislav Stroin:

„Bylo by to především pevné zdraví. Je v životě letce naprosto rozhodující, není to jen fráze. Mladý letec by také měl mít svůj profesní cíl. Měl by umět jít za svým snem, překonávat překážky.“

A muž, který za svým snem jít uměl, pokračuje:

„Sám se nejvíc cítím být obyčejným letcem, který jen chtěl létat. Čím složitější a náročnější je mise, tím lépe. Celý život se řídím slovy testovacího pilota USAF Chucka Yeagera, který jako první překonal rychlost zvuku. Ten se podle nich každý den snažil, aby následující den nebo noc letěl.“

Pokud se podívám zpět na svůj život, po mnoho let to tak nějak bylo. Když jsem opouštěl armádu, můj úplně poslední den jsem provedl dva zálety a na třetí let už jsem ani vůbec nechtěl. Inženýr

základny mě doslova donutil. Během spouštění při něm shořela málem zadní část letadla. No a následující den jsem už prováděl zálet nového letadla v Aeru Vodochody. Když jsem nadobro přešel k dopravnímu létání, během prvního půlroku jsem nalétal 500 letových hodin.

Mezi mé bojové vzory patřil generál Karel Janoušek, stejně tak i jakýkoliv další československý letec, který bojoval proti fašistům. Bez ohledu na to, na jakém to bylo bojišti. Pomníček padlým československým letcům se nachází hned před domem, ve kterém jsem v Přerově po léta bydlel.

Mezi mé letecké vzory také patřili ti mnohem situačně bližší a dostupnější letci. Naprosto každý můj učitel létání, instruktor nebo velitel, který se mne snažil něčemu ve vzduchu naučit, býval a zůstává mým vlastním hrdinou i vzorem. Mohl bych je vyjmenovat, a velice rád, ale bylo by to na další knihu.

Podobně jako jsme kdysi my přecházeli z letadel třetí generace na generaci čtvrtou a ti před námi z druhé na třetí, budoucí bojové piloty našeho vojenského letectva zřejmě zanedlouho čeká přechod na stroje páté generace. Mohu je ujistit, že se tak jako tak vždy jedná o nekonečné množství práce. Velice náročné, nesmírně zajímavé a bohaté na nepředvídatelnosti, překvapení a vzrušující zážitky. O intenzivních prožitcích létání vlastně i je. To bojové je navíc doprovázeno poznáváním toho, kdo je kdo kolem mě a kdo jsem vlastně já. Přejí všem, aby se ctí i v tom svém nejtěžším střetnutí obstáli.“

Text: Filip Tesáří

LETOUN, KTERÝ ODPOUŠTÍ CHYBY

Letoun Aero L-39NG je schopen plnit roli jednotného i komplexního letounu pro plnohodnotný výcvik pilotů moderních vzdušných sil. Určen je pro druhou až třetí fázi výcviku pilotů. Může dále plnit úkoly lehkého bitevníku. Tím však možnosti jeho využití nekončí. Je možné dodat jej například v průzkumné verzi, vhodné je pro patrolovací mise i další činnosti. Cenu se přitom výrobce snaží udržet tak, aby v dané třídě předčil konkurenci (a řeč je spíše o západních výrobcích, než o Číně). Cena proudového L-39NG je proto velmi blízká pokročilým turbovrtulovým letounům, objevujícím se dnes na trhu. Letoun nabízí nejlepší poměr ceny a výkonu ve své třídě. Jedním z prvních zákazníků je LOM Praha, který si objednal čtyři stroje. Vojenští piloti Armády České republiky tak budou pokračovat ve výcviku na letounech L-39NG v Centru leteckého výcviku v Pardubicích, jehož zřizovatelem je Ministerstvo obrany ČR, a který LOM Praha provozuje.

Elektronika

Avionika letounu je připravena pro výcvik budoucích pilotů letounů čtvrté a páté generace. Letoun L-39 NG přináší do výcviku vojenských pilotů avionický a navigační systém na úrovni dnešní doby.

Všichni současní piloti mají mobilní telefony a pracují na počítačích. Avionika je tomu přizpůsobena.

Celá kabina je v podstatě bez mechanických ukazatelů. Data jsou prezentována v digitální či grafické formě. Avionika je řízena dvěma

hlavními počítači a údaje jsou pilotovi zobrazovány na dvou multifunkčních displejích nebo na třetím, takzvaném head-up – průhledovém displeji.

Díky integrovanému monitorovacímu systému dokáže palubní počítač identifikovat případné závady. Palubní monitorovací systém (AMOS) je domácího původu, vyvinula ho společnost SPEEL PRAHA, s. r. o.

Moderní měřicí ústředna snímá kolem dvou set parametrů, které za letu procházejí on-line zpracováním a v případě, že systém přijde na

nesrovnalost, upozorní podle závažnosti na závadu. Při závažné poruše palubní počítač rozsvítí červenou signalizaci. V situaci, kdy něco nepracuje, jak má, ale nejedná se o fatální bezprostřední nebezpečí, naskočí žlutá signalizace. Nejnižší stupeň signalizuje modrá barva, která podává informace o provozních stavech a jejich změnách. Má spíše oznamovací charakter: v systému se něco odehrávalo, ale proces nemá vliv na provoz či práci letadla. Novinkou je elektrické startování stroje, které zjednodušilo a zároveň odlehčilo celý letoun.

Elektrický generátor, vážící pouhých 14 kg, po nastartování začíná dodávat elektrickou energii zpátky do systému. Elektrické startování se promítá i do nižší ceny.

Kokpit

Prakticky všechna moderní letadla se vyrábějí v provedení „glass cockpit“, kdy se veškeré výnosy promítají graficky na multifunkční displeje nebo na průhledový displej. Řešení použité u L-39NG je současně levné a pro výcvik pilotů dostatečné. Výhodou je částečná certifikace americkým Federálním úřadem pro letectví (FAA). Pokud tedy pilot letí s částí certifikovanou podle FAA, může se pohybovat i v civilním vzdušném prostoru. Druhá část systému je vojenská a obě části vzájemně spolupracují. Pro plnění mise pilot využívá

systémů jsou soustředěny na těchto dvou rukojetích. Při výcviku pilota to umožňuje zvyknout si okamžitě na rutinu ovládání letadla způsobem, který se příliš neliší od stíhaček typu F-16, JAS-39 Gripen, F-35 či Eurofighter.

Motor a výkony

Stroj pohání úsporný motor FJ 44-4M dodávaný s údržbovým systémem TAP Blue od americké firmy Williams International. Motor snese vysoké násobky přetížení. Hraniční přetížení je u L-39NG nastavena poměrně vysoko, od -4 do +8 G. Při vysokých násobcích je potřeba počítat s tím, že se letadlo i motor deformují. Lopatkové vřely jsou naladěny a hřídelová soustava motoru vyztužena tak, aby se tyto deformace maximálně omezily. Toto se podařilo ještě

Avionika letounu je připravena pro výcvik budoucích pilotů letounů čtvrté a páté generace.

více vojenskou část avioniky, pokud ale potřebuje letět přes civilní vzdušný prostor, může využít část civilní.

Snadnost ovládání systémů letounu je dána systémem HOTAS (hands on throttle-and-stick) používaném na stíhacích letounech. Pilot má jednu ruku na páce ovládání motoru a druhou ruku na řídicí páce letadla. Veškeré prvky pro ovládání avioniky a vybraných

před prvním vzletem „engéčka“. Práci usnadnilo, že vývojáři měli k dispozici technologický demonstrátor L-39CW.

Podle technických podmínek má letoun psanou maximální letovou hladinu 35 tisíc stop. Stroj je stejně jako ostatní systémy konstruován do hladiny 38 tisíc stop, ale z bezpečnostního hlediska se této hodnoty v provozu nedosahuje.

L-39NG Z AERA VODOCHODY

Cvičné proudové letadlo L-39NG je nástupcem L-39C Albatros, díky němuž byly vycvičeny tisíce profesionálních pilotů. Stejně jako jeho předchůdce může v pokročilých verzích plnit také úlohu lehkého bitevníku a další úkoly.

Avionika letounu je přizpůsobena výcviku budoucích pilotů letounů čtvrté a páté generace. Součástí letounu je proto i široké spektrum simulačních technologií včetně připravovaného zapojení do vysoce moderního taktického simulačního centra s cílem zvýšit účinnost výcviku.

Aktuálně je objednáno 34 kusů, které odletí do Vietnamu, Maďarska, státního podniku LOM Praha a Ghany.

Ke zkompletování jednoho letounu L-39NG je potřeba cca:

- 14 000 součástek
- 8 500 metrů různých kabelů
- 17 500 kusů nýtů
- 31 000 hodin práce

Na výrobě jednoho stroje se podílí kolem tří set dodavatelů.

Nejdražší položkou je motor, dále systém vystřelovacích sedadel a avionická sestava. Nákladný je také překryt vyvinutý švýcarskou firmou Mecaplex ve spolupráci s Aerem Vodochody.

Hlavně díky moderní konstrukci motoru je i spotřeba paliva oproti původní L-39C přibližně o 16 % nižší. Ke snížení spotřeby zčásti přispívá i konstrukce draku díky zeštíhlení trupu. L-39NG je o 120 kg lehčí než jeho předchůdce L-39C. Odlehčení konstrukce bylo jedinou cestou, aby nový letoun měl lepší letové vlastnosti a výkony než jeho předchůdce. I díky odlehčení má L-39NG zachovanou schopnost vzletu a přistání na travnaté dráze, což patřilo k prvotním požadavkům.

Drak

Při pohledu na nové letadlo zaznamenate podobnost celkových rysů s předchůdcem L-39C Albatros. Je to dáno hlavně vnějším tvarem. Do osvědčené aerodynamiky se při vývoji zasahovalo jenom minimálně. V tom má L-39NG v sobě krev po legendárním konstruktérovi Janu Vlčkovi.

L-39NG je však zcela nové letadlo. Liší se použitými materiály a konstrukce je od základu odlišná.

Životnost draku vzrostla na maximálních 15 tisíc hodin.

Na letounu převažuje klasický letecký dural. Oproti L-39 je zde však poměrně velký podíl sekundárních kompozitních konstrukcí. Z kompozitů jsou vyrobeny různé kryty, přechody, podvozková dvířka či náběžná hrana křídel. Vstup vzduchu do motoru je také složen převážně z kompozitových dílů.

Maximální životnost draku vzrostla na 15 tisíc hodin. To bylo součástí zadání, protože dnešní způsob létání je daleko tvrdší a stroje jsou zatěžovány více.

Letoun je vybaven takzvaným zapisovačem únavového života. Monitorovací systém bude z celkové životnosti odečítat podle způsobu, jakým s ním zákazník bude létat. Při měkkém způsobu létání, na jaký byla stavěna L-39, to bude 15 tisíc letových hodin, při stylu tvrdého bojového výcviku se životnost může snížit až na 5 tisíc letových hodin, což je ale stále více, než u původní L-39.

AERO L-39NG

Výzbroj

Letoun je od začátku konstruován na nesení základních typů výzbroje, tedy kanon, neřízené rakety a klasické bomby. Při výcviku pilotů na úrovni dva až tři, pro které je letoun stavěn, se sofistikované zbraně nepoužívají. Je zapotřebí, aby se pilot naučil základní principy ovládání zbraní z pohledu postupu a bezpečnosti.

Letoun je o 120 kg lehčí než předchůdce L-39C.

Co se týče kulometného, resp. kanonového vybavení, počítá se s jedním až třemi koncerny, např. typu HMP 250 od belgického výrobce společnosti FN Herstal, hodně používaného na vrtulnících i na proudových letadlech.

Letoun bude certifikován pro 70mm raketový systém, např. evropského výrobce Thales, kanadský CRV7 nebo americký Hydra 70.

U bomb se jedná o typy Mk 81 a Mk 82, tedy 110kg, resp. 227kg klasické bomby a tréninkové typy, jako BDU-33 v různých skupinových nosičích.

Stroj by podle požadavků zákazníka mohl být vybaven sofistikovanějšími systémy, to s sebou ovšem nese poměrně složitá licenční řízení. Nabízí se například řízená raketa typu Sidewinder (AIM-9), která je ke stroji zatím nabízena v simulované verzi.

Bezpečnost

Letadlo je robustní a také poskytuje pilotovi značnou míru bezpečnosti. Pokud se něco nepodaří a pilot třeba provede nouzové přistání, konstrukce letadla ho dokáže při takových situacích dokonale ochránit.

Sedačka Martin-Baker má parametry „nula-nula“: při fatální závadě je tedy schopna pilota vystřelit v nulové rychlosti a nulové výšce. Na „devětatřicítce“ měla sedačka parametry nula-150, pro záchranu pilota byla tedy potřeba dopředná rychlost 150 km/h. Kromě toho je nová sedačka pro piloty podstatně pohodlnější.

Vystřelovací sedačka je schopna pilota zachránit při nulové rychlosti v nulové výšce.

Stroj je velmi odolný proti střetu s ptákem. Odolnost konstrukce čelního štítu kabiny nebo náběžné hrany křídla se u L-39 a L-159 pohybovaly na úrovni 300 až 350 km/h, u L-39NG se posunula na hranici 650 km/h. Náběžná hrana křídla je při této rychlosti testována na náraz „dvoulíbráka“, tedy ptáka o váze

L-39NG NA UKRAJINĚ?

Kromě jiných potenciálních zákazníků jedná AERO Vodochody AEROSPACE, a. s., již dlouho rovněž s Ukrajinou. Ukrajina byla tradičním dodavatelem motorů do L-39C: konkrétně jím byl mamutí záporožský výrobce motorů Motor Sič s vývojářským závodem Ivčenko Progress. S oběma závody AERO Vodochody dlouhá léta spolupracuje, dokonce vyvíjelo řešení letadla L-159 Alca s použitím jejich motoru.

dvou liber – asi 0,91 kg (špaček váží asi desetinu, holub polovinu, vrána dvě třetiny této hmotnosti).

Na palubě je nově i vyvíječ kyslíku, odpadá tedy nutnost plnění kyslíku před letem.

Pilotáž

Aero L-39NG odpouští chyby.

Stroj jednoduchostí svého ovládání a letovými vlastnostmi pomůže žákovi, který se kvůli nedostatku zkušeností dostane do nepříjemné

situace. V některých situacích postačí uvolnit řízení a letoun se automaticky srovná.

Oproti předchozímu typu L-39C představuje nový stroj z hlediska pilotážních vlastností vylepšení. Během vývojových a certifikačních zkoušek se potvrdilo, že L-39NG je na pilotáž velmi příjemný, podařilo se i o něco snížit síly v řízení letadla.

Text: Petr Třešňák, foto: AERO Vodochody a Jan Kouba

NA VÝROBNÍ LINCE UŽ STOJÍ LETADLO S ČÍSLEM 7009

„Čím byl tandem Rublič – Tomáš pro delfína a Vlček pro albatros, je Jaromír Lang pro engéčko.“
Jméno Jaromíra Langa je s projektem L-39NG spojeno od přípravných studií. Od roku 2014, kdy byl projekt oficiálně spuštěn, pracoval na projektu jako šéfkonstruktor a vývoj nového stroje řídil. Ministryně Jana Černochova ocenila v listopadu 2022 jeho přínos rozvoji českého letectví udělením Pamětní medaile armádního generála Karla Janouška.

Jak se myšlenka na lehké proudové letadlo L-39NG vůbec zrodila?

V letech 2005–2006 si v Aeru Vodochody AE-ROSPACE, a. s., poprvé pohrávali s myšlenkou vývoje nového letounu. Tenkrát jsme zvažovali dvě řešení, jedno turboprotulové a druhé proudové. V té době jsme už dělali průzkum dostupných motorů na trhu a dostupné techniky. Potom Aero zažívalo trochu těžší časy, a tak původní myšlenka na nový letoun byla chvíli zmrazena.

Někdy kolem roku 2012 se na projektu znovu začalo pracovat. Rozhodli jsme se jít cestou proudového letounu. Vytyčili jsme si, že se musí jednat o co nejjednodušší letadlo, o skutečného nástupce L-39.

Máte už nějaké reakce z armádního prostředí?

Kdo z armády měl možnost si letoun vyzkoušet, hodnotil let pozitivně. Jedná se

o moderní stroj, který se dobře ovládá a má prostornou kabinu.

Pro účely, pro něž byl letoun stavěn, je naprosto vyhovující. Od začátku je stavěn i na plnění role lehkého bitevníku. Proto můžeme jednoduše, což teď předvádíme na letounech určených pro Vietnam, nainstalovat zbraňový systém, závěsníky a z letadla se může střílet. Letadlo samozřejmě nabízíme i pro plnění úkolů lehkého bitevníku, určitě není tajemstvím, že Maďarsko chce letoun v průzkumné verzi, nabízíme tedy i tu.

Zapracovali jste do vývoje připomínky vojenských pilotů?

S vojenskými piloty jsme na vývoji pochopitelně spolupracovali. Naši piloti v Aeru dříve v armádě létali.

Na vývoji jsme spolupracovali také s různými akrobatickými skupinami jako je například Breitling Jet Team, což jsou bývalí vojenští piloti z Francie.

Vývoj letadla se nejdříve skládá z fáze studijní a definiční. Definiční, co se od letadla očekává, si stanovuje potenciální zákazník, anebo v našem případě investor, což byla z poloviny finanční skupina Omnipol. Tím vzniká zadání na nové letadlo.

Stanoveného zadání se pak konstruktor musí držet. A právě do zadání se promítly jak připomínky od vojenských pilotů, tak i požadavky ze strany Ministerstva obrany ČR.

Bylo obtížné pro český letoun sehnat plnou certifikaci?

Jednalo se o dost obtížný proces, protože jsme v České republice plnili roli průkopníka. Letadlo bylo od začátku konstruováno podle platných evropských předpisů. Nejdříve

jsme museli nastudovat EMAR, tedy předpisy Evropské obranné agentury. Pak na základě těchto pravidel sestavit certifikační požadavky na letoun: kterým předpisům bude odpovídat, jak stanovené předpisy bude plnit a tak dále.

Učili jsme se my, učilo se Ministerstvo obrany ČR, které dozírá na vývoj, certifikaci i provoz prostřednictvím odboru pro dozor nad vojenským letectvím. Tento úsek projektu jsme v roce 2018 završili úspěšným schválením certifikační matice.

No a pak už jsme se drželi scénáře daného certifikační matice a prokazovali jednotlivé body, to už se jednalo o rutinu.

V jaké fázi je teď výroba?

Sériová výroba nyní probíhá pro prvního zákazníka, kterým je Vietnam. V prosinci loňského roku jsme představili první sériový letoun s číslem 7005, který se aktuálně připravuje k provedení záletu. A na výrobní lince už za ním stojí další letadla s čísly 7006 až 7009.

Jakkoli to může znít cynicky, neuspíšila výrobu válka na Ukrajině?

Válka na Ukrajině nám výrobu rozhodně neuspíšila, konflikt nám naopak výrobu zkomplikoval. Některé součástky do letadla jsme odebírali právě z Ukrajiny. Náš partner, výrobce hydraulických komponentů ve Volčansku u Charkova, byl zničen hned v prvních dnech války. Tím jsme přišli o dodavatele dílů, byli jsme nuceni rychle hledat náhradu a přejít na jiného dodavatele. Dodneška se s tímto problémem pereme. I když tu už stojí sériové stroje, pořád ještě pracujeme na řešení, jak ukrajinské díly a součástky nahradit za jiné.

Text: Petr Třešňák, foto: AERO Vodochody

SAMURAJ A ČERNOHOREC

Hranice mezi válkou a sportem nebyly v dějinách tak ostré, jak se zdají dnes. Ritualizované rytířské souboje velitelů nebo jimi pověřených bojovníků mohly nahradit celou bitvu ve starověké Číně, středověké Evropě i novověké západní Africe. Cílem bylo soupeře porazit, ne nutně zabít, existovala pravidla, platilo fair play, fandilo se a výsledky se uznávaly. Byl to svým způsobem sport.

Prvním známým českým sportovcem by tak byl svatý Václav, který prý před bitvou vyzval na souboj zlického knížete. Počátky takových soubojů sahají do dávnověku. Ještě španělský císař Karel V. (1519–1556) vyzýval podvkrát svého francouzského souseda Františka I. (1515–1547) na souboj, který by vyřešil sporné otázky mezi oběma zeměmi podle pravidla „vítěz bere vše“.

Podobné souboje nemusely sloužit jenom jako náhražka bitvy, ale i jako její předehra. Měly ve spolubojovnících vzbudit bojové nadšení. Dělal to starověcí Řekové, Siouxové i Arabové doby před islámem. Možná poslední takový souboj se konal v roce 1905. Jeho aktéry byli vojáci ze zemí vzdálených skoro deset tisíc kilometrů – z Japonska a z Černé Hory.

Černá Hora byla ještě za svého prvního a zároveň posledního krále Nikoly (1860–1918) pro cizince pozoruhodnou zemí. Rusové v Černohorcích viděli vtělení vlastní bohatýrské minulosti, Angličané zas v Černohorcích důkaz, že ženská krása je produktem civilizace. Muži závodili v běhu do kopce na vrcholy hor s převýšením stovek metrů. Ženy rodily jedno dítě za druhým, fyzicky pracovaly ještě v den porodu. Zimní hlad se v březnu zaháněl kopřivovou polévkou. Avšak ten, kdo přežil dětská léta, se mohl ve zdraví dožít osmdesáti i více let. Zdraví svědčila dieta složená z jehněčího masa, ovoce,

zeleniny a ovčího sýra, který na mnoha místech nahrazoval chléb až do 20. století.

„Přineseme ti jejich hlavy!“

Černohorci se nebáli smrti a válečnická čest jim byla nade vše, takže byli obávanými protivníky. Francouzský plukovník Vialla za

napoleonských válek cestoval na tajné misi do Černé Hory. V horském průsmyku uviděl skupinu Turků. Černohorci z jeho doprovodu bleskově překontrolovali zbraně a vůdce zavolal: „Jestli na nás počkají, uvidíš jejich hlavy u svých nohou!“ Francouz ještě plně nepochopil, co se děje, zatímco Turci už bezhlavě

prchali. Hlavy tři z nich mu Černohorci vítězně složili k nohám.

Počátkem 20. století nechal král Nikola I. postavit v hlavním městě Cetinji nové vězení. Na cizince udělalo nemalý dojem. Odsouzení totiž nebyli zamykáni, ve vězení museli trávit noc, ale přes den se směli volně procházet a o svátcích dokonce odjet za rodinou. Navzdory tomu trávili trest dobrovolně v cele, kde se snažili, aby jim nikdo neviděl do tváře. Vzali jim totiž zbraně. Bez ní byl muž společensky degradován na úroveň ženy a tato pohana byla skutečným trestem.

V té době už měla Černá Hora viceméně pravidelnou armádu. Roku 1904 vypukla rusko-japonská válka a na ruskou stranu se dobrovolně přidala řada Černohorců. Dva z nich dosáhli v Mandžusku hodnosti generála ruské armády. Krátce před vypuknutím rusko-japonské války vstoupil do carské armády jako dobrovolník Aleksandar „Lekso“ Saičić, absolvent pěchotní poddůstojnické školy v Bělehradě, se zkušenostmi z vojenské služby v Černé Hoře a v sultánově gardě v Istanbulu, skvělý šermíř a jezdec. Při jedné příležitosti vyrazil údajně při šermu holí šavli svému strýci a bývalému veliteli, a pak mu prý šavlí usekl horní knoflík u košile. Vypráví se, že na koni přeskočil dva voly, v trysku se dokázal protáhnout pod břichem svého koně.

Před jedním střetnutím údajně japonský velitel vyzval ruskou stranu, aby proti jeho důstojníkovi postavila vlastního duelanta. Přihlásil se Saičić.

Souboj na mandžuské pláni?

Většina podrobností o souboji pochází podle všeho z písňe, kterou o souboji složil neznámý černohorský guslar poté, co zvěst doputovala přes půl světa do vlasti. Problém je, že guslaři, profesionální zpěváci a pokračovatelé homérské tradice, kteří po kavárnách za doprovodu jednostrunných guslí roznášeli zvědavému publiku novinky, fakta neověřovali. Zprávy k nim doputovaly z bůhvíkolikáté ruky

Aleksandar Saičić v roce 1908

a guslaři je často ještě vyšperkovali úryvky z oblíbených zpěvů, nebo upravili podle předpokládaného vkusu posluchačů.

Na internetu se sice můžete dočíst nejrůznější popisy souboje, vycházejí však jen z toho, jak autoři vlastní fantazií rozvíjeli slova původní písně.

Je však nepravděpodobné, že by si guslar vymyslel samotný duel. Saičić se po válce vrátil do Černé Hory a žil tu ještě několik let. Tehdejší Černohorci se svými činy nechlubili, rádi však slyšeli, když o nich mluví jiní. Čest by ovšem nedovolila nechat si připisovat čin, který se nestal.

Podle článku v černohorských novinách, který vyšel k jeho úmrtí, byl Saičić v rusko-japonské válce třikrát raněn, pokaždé však pokračoval v boji. Poprvé měl podle článku dostat ránu šavlí do hlavy. O tom, že ho japonský soupeř v souboji nejprve zranil na hlavě, zpívá i guslarská píseň. Tento detail tedy bude nejspíš pravdivý, stejně jako to, že Saičić v souboji zvítězil.

Bušidó, duše Japonska...

Porůznu se můžete dočíst, že Saičić svedl vítězný souboj se samurajem. Samurajská třída i se svým privilegiem nosit zbraň však už byla několik desetiletí minulostí a do japonské císařské armády byli odváděni muži ze všech společenských tříd.

Povědomí o samurajských zásadách a ctnostech se v Japonsku stále udržovalo. Vláda, která viděla v chlapcích budoucí vojáky, je ve školách poučovala o samurajském kodexu bušidó.

Japonský vědec Nitobe Inazō, který studoval ve Spojených státech a oženil se s Američankou, napsal roku 1900 knihu Bušidó: Duše Japonska. Vydána byla původně v angličtině pro západní čtenáře, ale záhy přeložena do japonštiny. Základem japonského uvažování

LOVCI HLAV

Černohorci, ale i sousední albánské a hercegovské klany sbírali hlavy svých nepřátel, vystavovali je na křižovatkách a ty nejceněnější v kostelích – jen v klášterním kostele v hlavním městě Cetinji jich byly stovky. Roku 1806 zvítězili Černohorci podporující ruská vojska nad francouzskou jednotkou nad Dubrovnikem a kromě jiných usekli hlavu i velícímu generálu François-Josephu Delegorguevi. Muž, který nikdy nepřinesl své matce ani jednu hlavu, nenabyl společenské vážnosti. Jeden z nejslavnějších válečníků přinesl domů hlav patnáct. Zvyk měl pravděpodobně předkřesťanské kořeny a souvisel s tím, že poražený musel přemožiteli sloužit (Černohorci zuřivě bojovali o to, aby se hlavy padlého druha nezmocnil nepřítel, ženy se po nocích plížily do nepřátelských táborů pro manželovu hlavu).

Po polovině 19. století se knížata Černé Hory snažila zvyk vymýtit, nejprve doporučením, aby se místo hlav řezaly nosy nebo uši, nakonec zákazem. Definitivní konec však přišel, když moderní pušky nahradily staré ládovačky a i Černohorci začali zabíjet hlavně na dálku.

Hlavy padlých protivníků usekávali také samurajové, na důkaz, že zabili správnou osobu (muže). Hlavu očistili a na obličej nanесли trochu pudru na znamení úcty. Pokud samuraj neměl čas hlavu useknout, uřízl alespoň horní ret. Hlavy samurajové po bitvě předložili svému pánu. Pečlivě omyté a učešané byly umístěny na držáky se jmény padlého i jeho přemožitele.

SPORT – BRATŘÍČEK VÁLKY

Sport mívá tradičně rozsuzovací funkci. Indiánské kmeny v Severní Americe někdy vzájemné spory řešily utkáním v lakrosu, zvaným proto i „malý bratr války.“ Ve středověké Evropě se primitivní kopanou řešily vesnické spory, zvláště ty o meze. Tak jako u starověkých olympijských her plativalo po dobu utkání včetně přípravy příměří. Vítězství bylo potvrzením toho, že na vítěznou stranu stály božské síly, právo nebo osud. Sportovní utkání bylo zkrátka „Boží soud“.

o správném a špatném nebylo podle něj náboženství, ale právě bušidó, které definoval jako válečnický kodex cti. Pilíři byly loajalita, povinnost a čest. Právě to také japonští vojáci při útocích na ruské pozice opakovaně prokazovali.

I když někteří japonští učenci kritizovali knihu za to, že samuraje vykresluje očima evropského rytířství, v něčem jistě odrážela dobového ducha. A do něj zapadá i to, že by někdo z důstojníků, nosících katany a obdivujících bušidó, vyjel do souboje po vzoru někdejších samurajů, a přitom padl.

Dětské skupiny resortu obrany jsou schopné přizpůsobit provozní dobu potřebám jednotlivých posádek.

V současné době přecházejí dětské skupiny do organizační struktury Agentury profesního rozvoje a podpory aktivit. K zabezpečení provozu dětských skupin vznikl nový odbor, v jehož čele stojí Bc. Klára Bielová.

Proč a k jakým konkrétním změnám v provozu dětských skupin dochází?

Provoz dětských skupin nyní zajišťuje vždy konkrétní posádka, kde je skupina zřízena. Skupin přibývá, a tak se už dlouho nabízelo činnosti spojené se zabezpečením provozu dětských skupin sjednotit, a posádkám tak ulevit.

Z ročního vyhodnocení za rok 2021 bylo již zcela zřejmé, že se bez takového řešení neobejdeme.

Proto byl k 1. 1. 2023 vytvořen odbor podpory péče o zaměstnance. Naše agentura postupně přebírá činnosti spojené s provozem dětských skupin v oblasti personální, finanční i logistické. Současně jsou připravovány součinnosti dohody o dalším zabezpečení provozu podle potřeb a požadavků jednotlivých posádek.

V současnosti funguje osm dětských skupin v šesti lokalitách. Jaké změny pocítí rodiče a děti, kteří vaše služby využívají?

Uživatelé by žádné změny pocítit neměli. Standardy poskytování péče o děti v dětských skupinách Ministerstva obrany jsou dlouhodobě dodržovány na vysoké úrovni a v tom se do budoucna nic nezmění.

Pokud však chceme s růstem počtu dětských skupin udržet i kvalitu poskytované služby a také ji dále rozvíjet, musíme se přizpůsobovat aktuálním požadavkům a potřebám.

Významným faktorem v rozvoji péče o předškolní děti je kvalitní personál. Máme velké štěstí, že zaměstnanci v dětských skupinách nejenže jsou odborně připraveni, ale jsou také

PRÁCE S DĚTMI NÁS BAVÍ

Dětské skupiny Ministerstva obrany ČR

Dětská skupina je alternativní službou péče o předškolní děti. V resortu obrany fungují již pár let a je o ně stále větší zájem. Jedná se o jeden z nejvýznamnějších benefitů poskytovaných zaměstnancům resortu obrany.

Bonus pro zaměstnance: usnadňuje sladit profesní a osobní život.

Bonus pro zaměstnavatele: umožňuje lépe plánovat personální kapacity.

Bc. Klára Bielová, DiS.

- Ve školství pracuje od roku 1999.

- Vystudovala předškolní a mimoškolní pedagogiku na VOŠ a bakalářský diplom získala na UJAK.

- Začínala jako vychovatelka ve školní družině, poté pracovala jako učitelka v MŠ a vedoucí MŠ. Vyzkoušela si i pozici asistenta pedagoga na ZŠ.

- Na Ministerstvu obrany pracuje od listopadu 2017.

V dětských skupinách Ministerstva obrany lze poskytnout péči o dítě při splnění těchto podmínek:

- dítě se podrobilo zákonem uloženým pravidelným očkováním nebo jeho zákonný zástupce předložil doklad, že dítě je proti nákaze imunní anebo se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci;
 - zákonný zástupce dítěte je zaměstnancem Ministerstva obrany.
- Bližší informace obdržíte od určené kontaktní osoby konkrétní dětské skupiny.

tvoriví a pracovití. Je vidět, že je práce s dětmi baví.

I díky tomu můžeme pro děti stále připravovat pestrý program a realizovat různé zájmové kroužky.

Jak vidíte budoucnost dětských skupin Ministerstva obrany?

Poptávka po zajištění péče o předškolní děti ve společnosti roste, a to nejen v souvislosti s naplňováním cílů prorodinné politiky a sladováním rodinného a pracovního života.

Nejinak je tomu i v resortu obrany. Vyrůstající počet žádostí o přijetí dítěte do dětské skupiny dokazuje nejen zájem rodičů na brzkém návratu do zaměstnání přerušného péčí o děti, ale i potřebu zaměstnavatele řešit personální obsazenost.

Výhoda dětských skupin resortu spočívá v tom, že jsou schopné svoji provozní dobu přizpůsobit požadavkům a potřebám jednotlivých posádek.

Na Ministerstvu obrany je nyní v provozu osm dětských skupin v šesti lokalitách (Tábor, Bechyně, Brandýs nad Labem-Stará Boleslav, Čáslav, Praha a Hranice) s maximální kapacitou 160 míst.

V jedné dětské skupině může být umístěno maximálně 24 dětí. Přesný údaj ke kapacitě již zřízené dětské skupiny naleznete na jejích stránkách.

Provozní doba není stanovena pro všechny dětské skupiny stejně. Dalo by se zobecnit, že začíná cca půl hodiny před zahájením standardní pracovní doby / doby služby zaměstnance a končí cca půl hodiny po ní. Provozní doba závisí na konkrétních podmínkách v posádce nebo dislokačním místě, kde je dětská skupina zřízena.

V dětských skupinách resortu obrany lze v rámci uzavřené smlouvy domluvit docházku také jen na vybrané dny v týdnu, a to po domluvě s vedoucí dětské skupiny a v závislosti na volné kapacitě.

Velitele útvaru, který chce zřídit dětskou skupinu, celým procesem provede Agentura profesního rozvoje a podpory aktivit.

Zájem o zřízení dětských skupin v resortu stále trvá. Už v září budeme spouštět provoz další skupiny v posádce Brno, která vzniká při Univerzitě obrany. Další skupinu plánují v roce 2024 otevřít v Hradci Králové.

Dětské skupiny jsou jednou ze služeb péče o děti předškolního věku v ČR a rozšiřují tak spektrum těchto služeb. Základní právní rámec nastavuje zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o dětské skupině“). Dětské skupiny umožňují docházku v rozsahu nejméně 6 hodin během provozního dne. Péče je poskytována mimo domácnost dítěte a je zaměřena na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických a sociálních návyků dítěte (informace Ministerstva práce a sociálních věcí).

Dětské skupiny Ministerstva obrany ČR mají své webové stránky detskeskupiny.army.cz, kde jsou uvedeny všechny potřebné kontakty a informace. V jednotlivých záložkách mohou rodiče sledovat formou fotogalerií a aktualit činnost dětí ve skupině.

Co by měl udělat velitel, který chce ve své posádce zřídit dětskou skupinu?

Rozhodně by měl začít s průzkumem zájmu, protože i provoz dětské skupiny se musí takzvaně vyplatit.

Dále by si měl pro tyto účely vytipovat vhodný prostor.

Pak už stačí obrátit se na naši agenturu a my zájemce provedeme celým procesem zřízení dětské skupiny.

Text a foto: Pavlína Klejsmíd

STAŘÍ DOBŘÍ ČEŠI

V souvislosti se 78. výročím Dne vítězství, kdy byla ukončena 2. světová válka, představujeme očima rodin dva letce RAF, Františka Fajtla a Richarda Husmanna alias Filipa Jánského. Oba bojovali na západní i na východní frontě. Jejich literární postřehy posloužily ke vzniku snímku *Good Old Czechs*, který vznikl pod záštitou ministryně obrany Jany Černochové.

„JEDEN JESTŘÁB MNOHO VRAN ROZHÁNÍ“

František Fajtl (20. 8. 1912 Donín, 4. 10. 2006 Praha)

Z charakteristického plnovousu vykukuje šibalský úsměv. Jitka Režná, druhorozená dcera stíhacího pilota RAF generálporučíka Františka Fajtla, chvíli nad snímkem, který drží v ruce, mlčí. Jako by si s otcem v myšlenkách povídala.

„Se sestrou budeme tátovi a mamince do konce života vděčné, jaké nádherné dětství pro nás vytvořili, i když po únoru 1948 neprožívali lehké časy. Vždy k nám byli laskaví a usměvaví.“

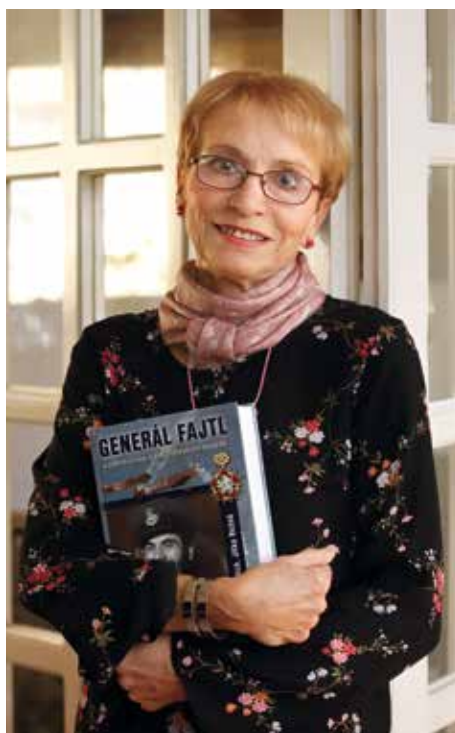
O jednom z nejpopulárnějších stíhacích pilotů RAF hovoří bez velké adorace.

Když jí v září 2020 zavolal producent Petr Soukup a pozval ji na schůzku do kavárny Slavia s tím, že by filmaři chtěli o tatínkovi natočit snímek, nevěděla, co od setkání očekávat. Její obavy záhy rozptýlil hlavně režisér a scénárista Tomáš Bojar. Ten si do svého dokumentu vybral Františka Fajtla s Richardem Husmannem, protože jsou prakticky jediní, kteří prošli západní i východní frontou, a ještě své zážitky dokázali literárně ztvárnit.

„Zaujalo mě, že diváci neuvidí mluvit staré pány o tom, co bylo, ale povídání se odehrává v přítomném čase s hlasy tehdy mladých letců,“ říká paní Režná, která po tatínkovi podělila i lásku ke sportu. V 16 letech vyhrála mistrovství ČSSR mladšího dorostu v běhu na 200 metrů.

„Máš talent, tak piš“

Její tatínek se stal nesmrtelným díky autobiografickému románu *Sestřelen*.

Jitka Režná

Zlomovým pro Fajtla bylo setkání se spisovatelem Františkem Langerem na švédské lodi plující z Gdyně do Calais v červenci 1939. Ukázal mu své poznámky a Langer mu řekl, že by rozhodně měl psát.

František Fajtl plynule hovořil anglicky, rusky, francouzsky a německy. Přispělo k tomu, že

dobře zpíval. Díky výbornému sluchu bravurně přebíral intonaci cizí řeči.

Když pro něj skupina Taxmeni složila píseň *Sestřelen* a v roce 2001 mu přinesli nahrávku přímo domů, „měl obrovskou radost z hudby i textu,“ vzpomíná Jitka Režná.

Citlivě vnímal jednotlivá bojiště. V Polsku viděl nedostatečnou výzbroj a přehnané sebevědomí. Francouzům vytýkal chaos ve velení a neodpustil si poznámku, že Němci měli lepší stroje. Teprve vojenský řád a součinnost obyvatelstva v Británii si pochvaloval.

Na rozdíl od jiných letců tam směl nosit vousy. Po holení se mu dělala bolestivá vyrážka a žádná mast nepomáhala. Jeho lékař mu řekl, ať požádá o výjimku. A koho? „No přece krále, on jediný vám může dát svolení.“

Srdcová záležitost: spitfire

Za svou kariéru pilotoval třináct druhů různých typů letadel. Po útěku z protektorátu to byl Bloch MB.152 a Morane-Saulnier MS.406, ve Velké Británii předsedlal na hurricany a spitfire, jako velitel 1. československého stíhacího leteckého pluku v SSSR, s nímž pak zasáhl do Slovenského národního povstání, létal na lavočkinech.

„Nikdy jsem od něj neslyšela, že by měl problém se s nějakým letounem sžít. Bezpečně ale vím, že jeho srdcovou záležitostí byl spitfire.“

Od 310. československé stíhací perutě byl brzy převelen k 17. stíhací peruti, se kterou prošel bitvou o Británii. Jeho perutí ale byla

**Fajtlův portrét
propašovaný
z mírovského
žaláře**

třiatatřináctka, u které létala naprostá elita a jejímž mottem bylo: Jeden jestřáb mnoho vran rozhání.

V dubnu 1942 se pak jako první cizinec stal velitelem britské stíhací peruti. Byla to 122. „City of Bombay“.

Pouhých osm dní poté se podruhé narodil. Doprovázel bombardéry útočící na nádraží v Lille a byl sestřelen. S hořícím strojem nouzově přistál, Němcům utekl a přes Paříž, Pyreneje a Španělsko, kde byl vězněn v internačním táboře Miranda, se za pomoci britského vojenského atašé dostal přes Gibraltar zpět do Británie.

Kamarádi byli v šoku. „Ty žiješ?“ ptali se nevěřící.

V týlu nepřítele

V lednu 1944 Britové uvolnili ze svazku RAF dvaadvacet českých letců pro východní

frontu. Pod Fajtlovým velením byl zformován 1. čs. samostatný stíhací letecký pluk, který z polního letiště Zolná vedl úspěšnou činnost na podporu Slovenského národního povstání. V leteckých soubojích s Němci nebyla sestřelena jediná „lavočka“ Fajtlova pluku.

Účast československých pilotů RAF v povstání byla ojedinělá tím, že operovali v týlu nepřítele.

Konec války je zastihl na osvobozovacích bojích o Moravskou bránu. „Bylo cítit, že svoboda je blízko a táta chtěl být při vítězství ve válce co nejbližší domovu.“

Kde je můj muž?

Františka Fajtla po návratu do vlasti přivítala i maminka paní Režná. „A protože měla krásný přednes, zarecitovala mu v rodném Doníně na

uvítanou báseň v kroji.“ Muže obdivovaného mnoha ženami hned zaujala.

Zanedlouho se opět sešli na sokolských šibřinkách v Lounech. „Záhy tatínek mamince napsal dopis, v němž se jí tázal, zda by s ním šla v Praze na operu Aida. A tak měli první rande.“

V lednu 1950 byl Fajtl zatčen a bez soudu 17 měsíců vězněn na Mírově. Nepomohlo mu ani to, že bojoval na východní frontě. Následně byl degradován na vojína.

Jeho ženě oznámili, že má okamžitě a bez náhrady vyklidit třípokojový byt.

Manželé Fajtlovi se báli, aby prvorozená Jana na tatínka nezapomněla. „Proto otec ve špi navém prádle poslal domů svoji podobiznu. Nakreslil ji vězněný kapitán Jaroslav Cimpfl.“

Jednou měl dát bachař na Mírově Fajtlovi fac-ku, ale poznal v něm autora románu Setřelen,

František Fajtl

SE SYNEM LETCE, KTERÝ SESTŘELIL JEJÍHO OTCE

Potomci Františka Fajtla se v roce 2003 vypravili na místo, kde byl 5. května 1942 na severu Francie sestřelen. „Můj syn David se mě tehdy zeptal: Mami, tebe nikdy nenapadlo jet se podívat tam, kde se tvůj táta podruhé narodil? Já bych určitě jel“, vyslechla si paní Jitka. „Nadšeně jsem souhlasila. Se členy rodiny Formánkových, která tátovi pomáhala ve Francii, jsme se stýkali, ale okolnosti tátova sestřelu a osudy lidí, kteří mu byli nápomocní, jsme neměli probádané.“

Přestože František Fajtl v té době ještě žil, do výpravy se nezapojil.

Na místo je dovedl belgický amatérský badatel Dirk Decuypere. Společně s ním tu překvapivě čekal i osmdesátiletý Marc Vendenaabele, který jako šestnáctiletý Fajtlovi ukazoval, kudy má běžet, aby nenarazil na Němce.

Na závěr Dirk Decuypere prozradil Jitce, že o pár vesnic dál žije syn německého pilota, který Fajtla sestřelil. Nezmožila se v prvním okamžiku na jediné slovo.

Po návratu si František Fajtl se zájmem vše vyslechl. „Tak, co tomu říkáš, tati?“ Tatínek se na ni laskavě podíval: „Osobně bych takové setkání nevyhledával, ale rozhodnutí, zda mu napsat, nechám na tobě.“

Jitka Režná si s Christianem Beesem dlouho jen psala, v říjnu 2009 se osobně sešli. To už byl František Fajtl tři roky po smrti.

Jak schůzka s Christianem, jehož otec mohl zabít Františka Fajtla a paní Jitka by se tak nikdy nenarodila, vlastně proběhla? „Naprostě přirozeně. Christian, jehož maminka byla Francouzskou, na mě působil jako úžasně mírumilovný člověk. Ani na vteřinu jsem vůči němu necítila žádnou zášť či nenávisť, že jeho otec proti mému tatínkovi bojoval. Christianův táta, který patřil mezi německá stíhací esa, nakonec padl a můj táta přežil,“ popisuje shledání.

„Arthur Beese byl povoláním optik z Jeny,“ doplňuje. Oba ale byli výjimečnými piloty, které válka v jednom malém okamžiku postavila přímo proti sobě.

na který se v roce 1947 po vydání stály fronty, a tak ho neudeřil.

Po propuštění pracoval jako stavební dělník, skladník, pokladník, účetní, a nakonec jako úředník v okresním stavebním podniku v Lounech. Těžko se smířoval s představou, že se do vzduchu už nikdy nepodívá.

Když se komunismus zhroutil, úplně rozkvetl.

Dne 1. května 1990 byl jedním ze tří západních letců povýšených do generálské hodnosti. V roce 2002 mu byla udělena hodnost generálporučíka v. v.

Poslední rozloučení s ním vysílala Česká televize v přímém přenosu. Jitka Režná je přesvědčená, že sám by takovou poctu nevyžadoval. „Jeho skromnost byla pověstná, neměl potřebu se zviditelňovat.“

Text: Petr Třešňák,

foto: Jan Schejbal, archiv Jitky Režné

„NEDÁTE-LI VŠECHNO, NEDÁTE NIC“

Richard Husmann alias Filip Jánský (4. 9. 1922 Praha, 20. 8. 1987 Praha)

Na Zuzaně Husmannové, vdově po plukovníkovi i. m. Richardu Husmannovi, který literárně tvořil pod pseudonymem Filip Jánský a sloužil jako střelec u 311. československé bombardovací perutě RAF, je znát, jak citelně ho postrádá.

Její manžel se proslavil autobiografickým románem *Nebeští jezdci*, později zfilmovaném. Během války byl dvakrát vážně zraněn a osmkrát přistával v stroji zasaženém nepřitelem. O jeho osudu vypráví i film *Good Old Czechs*. „Dlouho jsem nevěděla, s kým chodím. Náš vztah prošel dvěma obdobími a já se o jeho válečné minulosti okrajově dozvěděla až při našem druhém vážném randění. Ale pěkně popořádku.“

Tajemný, ne tajný

„Poprvé jsem se s Richardem seznámila v roce 1967. Po srpnu 1968 náhle nebyl. Telefon nebral, z míst, kde jsme se obvykle setkávali prostě... zmizel. V té době jsem netušila, kdo Richard je. Nikdy o sobě nechtěl mluvit, a já neměla jsem ve zvyku vyptávat se.

V roce 1971 jsem ho potkala ve vinárně Blatnička. Začali jsme se vídat, ale pořád byl velmi tajemný. Až jsem své kamarádce, která ve vinárně dělala servírku, řekla, že vůbec nevím, zda se mám s Richardem dál stýkat, protože je divný. Ona se na mě udiveně podívala a zeptala se, zda opravdu nevím, kdo ten muž je. A všechno mi řekla.

Také jsem se od Richarda dozvěděla, proč náhle zmizel z mého života: nechtěl, abych měla po sovětské okupaci problémy kvůli tomu, že sloužil jako letec u RAF.

I když měl Richard pověst rošťáka, neustále o sobě pochyboval. Byl velký introvert a nestál o jakoukoliv pozornost. Proto psal pod pseudonymem.

O válečných zážitcích jsem s ním příliš nemluvala. Rozpovídal se jen občas. Párkrát po několika skleničkách pronesl: Tuhle republiku jsem si vystřílel.

A tak jsme se poznali, a posléze vzali.“

Letecký publicista Václav Tikovský o Husmannovi napsal: „Občas jsem míval dojem,

Zuzana Husmannová

že jeho snaha zůstat nepoznan, hraničící až s jakýmsi ostychem, vyvěrá z faktu, že válku přežil. Že přežil právě on, ačkoliv tolik jiných – a lepších, jak byl přesvědčen – padlo. Nikdy na ně nezapomněl, pro ně psal *Nebeské jezdce*.“

Nejmladší letec RAF

Richard Husmann se stal v sedmnácti letech nejmladším letcem RAF. V jeho válečných prózách se mísí odpor k válečnému násilí s obdivem k chlapecké soudržnosti a přátelství, k odvaze, obětavosti a odpovědnosti daleko přesahující hranice vojenské disciplíny. Základy disciplíny získal jako člen skautské družiny Kondorů. Měl smysl pro fair play, ale rád se bavil i vymýšlel lumpárny.

Někdy byl až fanfaronský. „V sedmnácti bere člověk věci dost vážně. Já sám jsem třeba vypověděl válku Hitlerovi, jemu osobně. On se

teda o tom asi nikdy nedozvěděl, ale to na věci nic nemění. Prostě jsme spolu byli na kordy a bude to v dějinách,“ zazní v dokumentárním filmu *Good Old Czechs*.

Major Stanislav Mašek, který u jeho maminky bydlel v podnájmu, ho pověřil zpravodajskými úkoly v nacistickém Německu. Aby se mohl do Německa dostat, zfalšoval svůj věk, přislíbil práce v Říši i povolení gestapa.

Po kapitulaci Francie, kde působil v cizinecké legii, odmítl na rozdíl od ostatních odevzdat kulomet a podařilo se mu ho na lodi *Apapa*, na které pluli do Anglie, dovést do Liverpoolu. Jako voják nesnášel buzeraci, občas pytláčil, při cestě na svatbu zcizil květinu, porval se s britským majorem a byl degradován.

Přiznával, že ve střelecké věži, která před nepřitelem téměř nebyla chráněna, míval velký strach. Proto odmítl převzít medaili Za chrabrost. Strach přemáhal tak, že když někdo onemocněl, přihlásil se, že ho na palubě nahradí. V den invaze do Normandie nasedl načerno do stroje, aby viděl invazní loďstvo. Velitel bombardéru Hrnčíř stočil stroj zpět s tím, že si Husmann nad Anglií vyskočí. Černý pasažér se mu vysmál, vždyť letěl „nalehko“. Hrnčíř tedy zamířil opět nad širé moře. Díky dvojité změně kurzu narazili na ponorku a zničili ji.

V únoru 1944 se rozhodl přejít k 1. československé smíšené letecké divizi v SSSR. V Rusku zběsile sáňkoval a při tom střílel do vzduchu, protože měl radost z pravé ruské zimy.

Účastnil se Slovenského národního povstání. „Jednou jsem se ho zeptala, proč se rozhodl odejít na východní frontu,“ vypráví paní Husmannová. „Přeci abych byl blíže domovu, když byl konec války na spadnutí.“

Řídil se intuicí

Několikrát mu život zachránila intuice. Při nástavbovém střeleckém kurzu ve Velké Británii odmítl sednout do letounu s tím, že se při startu ztrítí. A stroj se zachytil na konci ranveje o strom, nikdo nepřežil. V dubnu 1945 si u polské vesnice Olza nasadil ve šturmovíku na prsa padák, ačkoli to předtím nedělal. Při střetu s německou stíhačkou donutil nepřítele

Richard Husmann

nouzově přistát, sám utrpěl četná zranění v obličeji, na rukou i nohou. V padáku zůstala zaryta střepina, která by byla smrtelná. „Musel také vědět, že mi chybí, když nebyl doma. Protože když mě přepadl stesk po něm, okamžitě zazvonil telefon nebo sám zaklepal na dveře.“

Pokaždé ale štěstí neměl. V červenci 1941 se jeho stroj z bombardování Kolína nad Rýnem vrátil se 64 průstřely. Husmann utrpěl těžký otřes mozku a poranil si páteř, proto nemohl na čas létat.

Prodělané útrapy se musely projevit. Často trpěl depresemi, různými splíny a nemluvil.

„Neustále říkal, že se nedožije 65. narozenin, protože mu cikánka kdysi předpověděla, že zemře krátce předtím. Říkala jsem si, už aby bylo po těch jeho narozeninách, aby byl klid. Richard zemřel na rakovinu 20. srpna, 65. narozeniny by oslavil 4. září.“

Za totality vykládal vagóny

Z komunistické totality nebyl nadšený, ale bral život tak, jak přišel. Byl dispečerem letového provozu, úředníkem Ministerstva dopravy, technickým překladatelem, plavčíkem, zemědělským dělníkem, působil i jako knihovník. Nejvíc mu dávala zabrat nakládka vagónů na tehdejší nádraží Střed.

Na rozdíl od jiných, kteří sloužili v RAF ve Velké Británii, se vyhnul vězení. Pravděpodobně k tomu přispěl zmíněný sestřel, za který obdržel vysoké sovětské vyznamenání. Zajímal ho osud pilota sestřeleného focke-wulfu. Věděl, že byl stíhacím esem a nositelem Rytířského kříže. V zajateckém táboře prý spáchal sebevraždu, ale v lágrech „pracovala“ vražedná komanda, která nositele vysokých vyznamenání likvidovala, aby vytvořila mýtus o nezdolnosti

bojovníků, kteří raději volili smrt, než by žili v potupném zajetí. Husmann se nikdy nedozvěděl jeho jméno.

Byť by život Richarda Husmanna vydal na několik knih, zůstal skromný. Sláva mu byla cizí. „O pamětní desku by můj muž nestál. A já bych se přimlouvala, aby žádná nevznikla. Chtěl zůstat v ústraní. I poslední rozloučení se na jeho přání konalo bez obřadu. S černým humorem říkával, že jedinou organizací, jíž je členem, je spolek přátel žehu.“

Když měl dobrou náladu, neustále žertoval a smál se. Tak si ho budu navždy pamatovat. I s jeho krédem, které znělo: Nedali-li jste všechno, nedali jste nic.“

Text: Petr Třešňák,

foto: Jan Schejbal, archiv Zuzany Husmannové

Richard Husmann (vpravo) v Nice dva dny před vypuknutím bitvy o Francii

KNIHU ZA ŽIVOT

„Z jeho literární tvorby nejvíce oceňuji Pevnost v poušti. Vím totiž, jak složitě ta kniha o cizinecké legii vznikala. Režim ji Richardovi odmítl vydat.“

Sedl k psacímu stolu a napsal žádost o pomoc tehdejšímu prezidentovi Gustávu Husákovi. Po dlouhém čekání na odpověď se obrátil na kamaráda z východní fronty, Jozefa Činčára, kterého onoho 16. dubna 1945 jakožto nezkušeného střelce nahradil na palubě a zachránil mu tím život. Činčár se mezitím vypracoval až na náměstka ministra obrany.

A zařídil, že Mladá fronta román v roce 1982 vydala. I taková byla tehdy doba...”

NA BARIKÁDÁCH A V ODBOJI

NEZNÁMÉ DĚJINY SLAVIE

Se sportovním klubem Slavia Praha byli spjati klíčoví muži první československé republiky: Edvard Beneš, Jan Masaryk a Alois Rašín. Na barikádách při květnovém Pražském povstání v roce 1945 bojovali i slávističtí fotbalisté Jiří Hanke a Karel Keval, jenž v revolučních dnech položil život. Parašutistům Janu Kubišovi a Josefu Gabčíkovi, kteří 27. května 1942 provedli atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, v odboji pomáhala i rodina Ogounových, jejichž synové Milan a Luboš za Slavii běhali.

Fotbalový reprezentant Jiří Hanke, jediný Čech, který oblékal dres slavné Barcelony, a vedle toho člen atletické štafety na 400 m a skokan, měl být zcela zapomenut. „Nebyl člověkem, který by vybočoval. Bylo mu třeba cizí hádat se o peníze,“ tvrdí o něm sportovní novinář, historik a archivář pražské Slavie Vladimír Zápotocký.

Levý záložník měl ale i své stinné stránky. „Aby si získal přízeň legendárního Pepy Bicana, dovezl mu Hanke za války kufr plný masa.

Neustále také papouškoval myšlenky trenérů, byl k nim až nezdravě přeučtivý. Proto se mu přezdívalo Papoušek. Myslím, že tím radě spoluhráčů lezl na nervy.“

Podzemní Slavia v čele s důstojníky

Hanke pocházel z rodiny aktivně v době protektorátu zapojené do odboje. Od konce roku 1943, kdy do Slavie přišel, vozil při výjezdech slávistů na zápasy odbojářské zprávy z Prahy na venkov.

Slavia byla napojena na armádní důstojníky a vojáky napojené na Londýn, pravděpodobně i penzionované, jako byl třeba plukovník Karel Vosátka. „Veškeré podzemní hnutí, které se usídlilo na Slavii, vedli důstojníci. V žádném případě se nejednalo o improvizaci. A od prvního dne války pracovali proti Německu. Hanke byl jedním z kluků, kteří přespávali v rodině odbojáře Josefa Ogouna, jehož synové Milan a Luboš běhali za Slavii,“ připomíná Zápotocký.

V odboji nepůsobili jen Ogounovi či jejich kolega Evžen Rošický se svým otcem, ale i další osobnosti, které měly ke Slavii blízko, jako synovec Josefa Ogouna mim Ladislav Fialka, nebo sokolský činovník Miloslav Vojtěchovský. Z domu Vojtěchovských vysílala odbojová radiostanice Sparta I a v zimě a na jaře roku 1942 se tam konaly schůzky Josefa Gabčíka, Jana Kubiše a Josefa Valčíka s domácími podporovateli z řad ilegální odbojové organizace „Jindra“.

„Podzemní hnutí na Slavii vedli důstojníci, nejednalo se o improvizaci,“ říká slávistický historik Vladimír Zápotocký.

NA NOVÝ STADION NEBYLO

Vypálení stadionu na Letné bylo smutné, ale slávistickou obcí neotrásl. „Slavia už od roku 1937 chtěla postavit jinde. Měla model z Německa, inspirovala se v Norimberku, Stuttgartu. A pro nový stadion si vyhlédla místo, kde se dnes jezdí plochá dráha na Markétě na Břevnově,“ vysvětluje Zápotocký.

Uvažovalo se také o Holešovicích, kde hrála hokejová Sparta, variantou byla i Štvanice. „Klub toužil po větším stadionu, klasickém fotbalovém. Na Letné měly zůstat ostatní sporty.“

Jenomže ceny pozemků vylétly po válce desetinásobně. „A tak i když funkcionáři prodali pravé křídlo Čestmíra Vycpálka do Juventusu a brankáře Karla Finka do St. Étienne, klub měl jen 20 % toho, co by na nový stadion potřeboval. A nenašel se nikdo, kdo by mu půjčil.“ Slavia proto zůstala na Letné. Ale jen dočasně. Poslední zápas tu odehrála 3. prosince 1950, neboť stadion překážel výstavbě Stalinova pomníku, známého jako „fronta na maso“. Ale to už je úplně jiný příběh...

„Odbojárem byl i spartánský sprinter Leopold Lázníčka,“ upozorňuje Zápotocký.

Smrt spoluhráče a kamaráda

Odbojové činnosti se v závěru války mohl Hanke věnovat i proto, že se kvůli vyhrčené situaci nehrála fotbalová liga. Spolu s ním se zbraně v květnu 1945 chopil jeho nerozlučný parťák Karel Keval, ještě nenápadnější než Hanke. Život tohoto atleta a člena rezervního fotbalového týmu vyhlásil 7. května na barikádě v Kamenické ulici. Den předtím Němci vypálili slávistický stadion na Letné, kde sídlil téměř celý sportovní klub. „Zpráva ho tak rozhodla, že přestal být ostražitý,“ tvrdí Zápotocký.

Hanke a Keval se za Pražského povstání scházeli v slávistickém tělocvičném objektu „Studánka“ nad Stromovkou. Právě tady obránci Prahy zřídili další velitelství obranného vojenského okruhu stejného jména. Oba velcí kamarádi sem chodili pro zprávy, které bylo potřeba doručit na důležitá místa.

„Hanke během revolučních květnových dní téměř nespál. Když si uvědomíte, u čeho všude

on byl osobně přítomen, kam až doběhl, tak musel jet non-stop. Od velitelství na Studánce neustále běhal se zprávami na barikády. Když nehrál a netrénoval, tak plnil jen zpravodajské úkoly, na nic jiného mu čas nezbýval,“ přibližuje Zápotocký.

Proč shořela Letná?

Prímým svědkem vypálení stadionu byl slávistický atlet a rekordman z roku 1942 na 400 a 800 m v běhu Milan Ogoun: „V neděli 6. května se totiž ocitl náš stadion pod neuvěřitelně silnou palbou německých zbraní. Byla to zbesílá série a bohužel obsahovala i zápalné směsi. Tribuny začaly hořet ohromnou silou. Nešlo to zachránit.“

Krotit plameny viditelně zдалky přispěchali také Hanke s Kevalem a další tři slávisté, jejichž jména se historikům nepodařilo dopátrat.

„Profesor Josef Ogoun vyprávěl, že na stadionu Slavie na Letné byla uložena řada dokumentů souvisejících s atentátem na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Nebyly prý schované v tribunách, ale zakopané za brankou blíž k Vltavě. To by mohlo vysvětlovat, proč Němci na stadion zaútočili s takovou razancí.“ Zda bylo podpálení stadionu náhoda či záměr, se už dnes dozvíme jen těžko.

Atleti pomáhali parašutistům

Rodina Ogounova patřila do sítě spolupracovníků, kteří pomáhali parašutistům Janu Kubišovi a Josefu Gabčíkovi. Do odboje se zapojila na žádost Fafkových, jejichž ústřední postavou byl legionář Petr Fafek.

Milan Ogoun, rekordman v běhu na 400 až 800 m, byl v době heydrichiády jednomyslně zvolen atletickým kapitánem Slavie.

Luboš Ogoun v SK Slavia vynikal v běhu na 1 000 m, prosadil se i ve skoku do výšky. Později trénoval slavné gymnastky Evu Bosákovou a legendární Věru Čáslavskou. Širší veřejnosti je známý jako tanečník a choreograf.

„Rodině autoritativně vládl otec Josef Ogoun. On se k pomoci výsadkářům rozhodl, a tak se celá rodina musela přizpůsobit. A tak to bylo se vším, když se pro něco rozhodl. Klukům třeba nařídil, že nepůjdou do Sokola, ale stanou se z nich atleti a budou běhat za SK Slavia. A hoši ani nepípili,“ říká Zápotocký. Josef Ogoun, pozdější doktor filozofie na Univerzitě

Jiří Hanke, odbojář a jediný Čech, co kdy hrál v dresu FC Barcelona.

Karlově v Praze, se jako dobrovolník účastnil v letech 1918–1919 bojů na Těšínsku a na Slovensku.

Pravou identitu Jana Kubiše, který se představoval jako Otto Strnad, ani Josefa Gabčíka, vystupujícího jako Zdeněk Vyskočil, oba Ogounovi synové neznali. „Otec klukům řekl, že mohou tušit, kdo ti dva jsou, ale jejich identitu nesmí znát. Často jim zdůrazňoval, že kdyby Němci zjistili, s kým jsou ve styku, musejí zatloukat.“

Soudruh jen sáhl do šuplíku

„Po válce komunističtí funkcionáři Hankemu často vyčítali, že se odmítá účastnit odborářských soutěží, a nepomohla mu ani výmluva, že nemá členský průkaz. Pověřený soudruh sáhl do šuplíku, podal mu ho a tehdy šestadvacetiletý záložník věděl, že už nemá na vybranou,“ popisuje Zápotocký.

Hanke za národní tým odehrál památné utkání proti Maďarsku (5:2) v dubnu roku 1949, nastoupil ve svém dvanáctém derby proti Spartě a pak už jej doma nikdo neviděl. Vedoucí slávistického mužstva Karel Sehnoutka mu poradil, jak získat od komunistů ve vedení slávistického fotbalu (tehdy už Dynama Slavia) hráčský průkaz, který podle regulí FIFA dovozoval hrát i v cizině, a podepsat tam profesionální smlouvu.

Odletěl do Polska, odtud se dostal do Švédska a pak do Francie, odkud telefonicky požádal o pomoc bývalého slávistu Ferdinanda Daučíka, který s Pražany vyhrál v roce 1938 Středoevropský pohár a o čtyři roky dříve se stal s Československem vicemistrem světa. Ten po nástupu komunistů odešel do Španělska a v té době působil jako trenér věhlasné Barcelony. „Daučík se zeptal Hankeho, zda má peníze na cestu do Barcelony. Hanke kývl, že na lístek má. A Daučík mu řekl, ať si nedělá starosti a po příjezdu ať ho vyhledá na stadionu.“

Hráš jsi s Bicanem? Tak fotbal umíš!

Když v Barceloně řekl, že hrál s legendárním Bicanem, Španělé ho okamžitě brali. „Do Barcelony ale hned nastoupit nemohl, a tak mu Daučík dohodil roční angažmá v Kolumbii, kde hráli emigranti v rámci propagační jedenáctky.“

S katalánským velkoklubem následně získal španělský titul i pohár. V nejvyšší soutěži za něj během tří a půl sezóny odehrál 57 zápasů, v nichž vstřelil pět gólů.

Doma Hanke po emigraci pochopitelně upadl v nemilost. „Z vyprávění jsem slyšel, že ho spisovatel Jan Drda musel vyškrtnout z románu Němá barikáda.“

Když v roce 1996 hráli Pražané semifinále Poháru UEFA v Bordeaux, kde měl Hanke s francouzskou partnerkou cukrárnou, klubovní funkcionáři ho ani nepoznali. „Byl zdrcený. Prohlásil: To už není moje Slavia.“ O deset let později jediný Čech, který kdy hrál za Barcelonu, zemřel.

Text: Petr Třešňák,

foto: Jan Schejbal, FC Barcelona,
archiv Vladimíra Zápotockého a Slavia

Stadion Slavie vypálený nacisty během Pražského povstání v květnu 1945.

SE ZTRACENOU ČEPICÍ ŠLO O ŽIVOT

Oba výsadkáři si na příkaz profesora Ogouna mohli od Milana a Luboše půjčit některé věci. Milan jim dal plášť, Luboš žlutou čepici, která byla později Němci vystavena jako případná stopa ke Kubišovi s Gabčíkem. „A to byl malér, protože Lubošovu čepici v okolí znal každý, nosil ji frajersky naraženou stínítkem obráceným vzhůru. Hrozilo jim prozrazení,“ vzpomíná Zápotocký. Zachránilo je, že jejich známý, legionář Josef Zemek, přes noc ušil stejnou čepici. „Klikou bylo, že jejich maminka našla doma žlutou velbloudí kůži, z níž byla ta původní ušita.“

„Milan přiznával obrovský strach, bál se, aby jejich rodina nedopadla jako Fafkovi, které Němci 24. října 1942 zastřelili v Mauthausenu včetně dcer.“

Rodinu Ogounových nikdo neudal. Ani Fafkovi je při krutých výsledcích neprozradili. „Milan i Luboš si skutečně vážili, že dostali druhou šanci. A myslím si, že se svými životy naložili dobře,“ říká dnes novinář a archivář Slavie Praha Vladimír Zápotocký. „Věděli, že kdyby Němci spolupráci odhalili, skončili by všichni na popravišti. Až do své smrti v roce 2009 žili vlastně druhý život.“

Luboš Ogoun
(vlevo)

Milan Ogoun
(vpravo)

HISTORIE VÁLČENÍ VE 12 KROCÍCH

5. ISLÁM A VÁLKA HODNOT

Jak známo, třicetiletá válka 618–648 začala svržením císaře a skončila překopáním politického řádu. Byla to první známá válka v dějinách, která skončila vítězstvím nadnárodní (náboženské) ideologie.

Roku 618 padla v Číně dynastie Suej, když vzbuřenci podpořili východní Turci. Ti tak mohli válčit proti západním Turkům, a ti nemohli pomáhat svým římským spojencům.

Téhož roku napadli Peršané Egypt, obilnici římské říše, a římskému (byzantskému) císaři dali ultimátum, aby se jim podrobil. Císař za církevní poklady najal expediční sbor a vytáhl proti nim. Peršané měli z dřívějška vojenský spolek s Avary a chtěli válku rozhodnout dobytím Konstantinopole.

V pozadí stála nejcennější komodita té doby, hedvábí vyráběné v Číně. Postupným přeprodejem se dostávalo až k břehům Atlantiku. Z jeho prodeje a z obchodních cel se financovaly armády a upláceli se jím nepřátelé. Perští králové se dlouho snažili propouštět dál na západ co nejméně hedvábí za co nejvyšší ceny. To způsobilo odbytové problémy v Číně a vyvolalo nespokojenost Turků, přes jejichž území procházela největší část trasy dálkového obchodu. Západní Turci se pokusili Persii obejít ze severu a dodávat přímo do Konstantinopole. Perský král se je pokusil předejít. Avarsko-perský kombinovaný útok na Konstantinopolis však ztroskotál. Čína současně zastavila postup východních Turků, takže západní Turci mohli krýt bok římskému císaři Herakliovi. Ten dokázal v několikaletém tažení v sérii vítězství bez jediné porážky Peršany zcela udušit.

U Uhudu roku 625 obešlo dvě stě mekkánských jezdců muslimské formace z boku. V průběhu bitvy byl Mohamed zasažen kamenem a zraněn padl. Nescházel mnoho a světové dějiny se ubíraly jinak. Mekkánské kavalérii velel Chálid ibn al-Wálid, později nejučenlivější z Mohamedových vojenských žáků.

Arabové, válečníci dosud převážně jako jízdní pěchota na velbloudech, se v Persii zmocnili desetitisíců koní a jejich křížením se syrskými a berberskými vyšlechtili – arabské koně.

V hloubi Arábie zatím prorok Mohamed, pokládající sám sebe za nástupce biblických proroků a reformátora židovství, uprchl z Mekky do Medíny. Tamní židovská komunita ale jeho zvěstování nepřijala. Dosud malá muslimská komunita opustila pomyšlení na Jeruzalém a soustředila se na dobytí arabských zemí.

Arabové před islámem neválčili pro obsazení území. Klanové bitvy se odehrávaly na smluvném místě, předcházely jim individuální souboje. Mohamed přinesl vojenskou revoluci. Islám jako ideologie poskytl motivaci a strategický cíl. Ze svých stoupenců napříč kmeny i společenskými třídami vytvořil něco jako umělý klan. Vznikající armádě dal jednotné velení umožňující průzkum, plánování,

pravidelný výcvik a logistiku. V profesionálním důstojnickém sboru nehrál roli původ, ale schopnosti. Muslimům pomáhalo i pomyšlení na nebeskou odměnu (to pomáhalo už Judovi Makabejskému).

Sotva Mohamed sjednotil Arabský poloostrov pod svou vládou, zemřel. Jižní hranice Říma i Persie chránily arabské kmeny, které by se mohly stát nástrojem boje proti islámu. Byl čas na preventivní úder. Nejlepší Mohamedův generál Chálid ibn al-Wálid porážel vyčerpané Peršany v jedné bitvě za druhou, až je přinutil spojit se se včerejším arcinepřítelem. Inovační muslimské válčení, zahrnující i hybridní operace, však zdolal spojené síly Římanů, Peršanů a křesťanských Arabů. Muslimové opanovali Mezopotámii, Sýrii a Palestinu a do roku 648 i Egypt a Libyi. Téhož roku obsadili i srdce Persie, provincii Fárs (ta dala Persii jméno) a pokračovali do střední Asie, kde se setkali s čínskými vojsky. Perská elita rychle přijala islám, ve kterém viděla možnost usku- tečnit dávný sen: porážku Římanů.

Arabské armády nepřevyšovaly sto tisíc mužů, podrobily si území se 20 miliony obyvatel.

Text: Filip Tesář

Příště: Mongolové – první moderní armáda dějin

Půlměsíc s hvězdou nejsou symbolem islámu. Patřil k tradičním symbolům v Mezopotámii, Persii a Řecku a byl i symbolem města Konstantinopolis (Byzanc). Převzali ho turečtí Seldžuci, když v dobyté Malé Asii vytvořili sultánát Rím (Rúm).

SPLYNOUT S DAVEM

ODĚVY VE VYBAVENÍ ČESKOSLOVENSKÝCH PARAŠUTISTŮ 1941–1942

Od konce roku 1940 začal probíhat u československé jednotky ve Velké Británii předběžný výběr vhodných adeptů pro budoucí nasazení do akcí, jejichž podoba měla zatím jen velmi nejasné obrysy. Hlavním limitem byla velká vzdálenost možného prostoru působení, tedy Protektorátu Čechy a Morava. Vhodným způsobem dopravy na místo určení tak mohl být pouze dálkový let a následné vysazení na padáku.

Pomocí mužů a žen s radiostanicemi, patřičným množstvím výzbroje, výbušnin a notnou dávkou odvahy měla být „zapálena Evropa“ v době, kdy nacistické Německo stále ještě vítězilo na všech frontách. Za úplňkových nocí opouštěli na padácích britské letouny a proměňovali se z vojáků v „obyčejné“ občany v civilních šatech. O zdaru či nezdaru

celé akce mohlo v řadě případů rozhodovat oblečení a další vybavení.

Jedním z životně důležitých úkolů parašutistů bylo dokonale splynout s davem. S tímto typem činnosti v dokonalém utajení měla v předválečné československé armádě praktickou zkušenost jen hrstka příslušníků vojenského zpravodajství. Veškeré postupy

„Vybavení padákových agentů vysazených z Anglie se po zdejšímu posouzení ukázalo jako prvotřídní a účelné. Vzbudilo zde všeobecnou pozornost a obdiv. Oblečení bylo nenápadné a mělo výhodu, že bylo velmi těžké je popsat.“

Richard Lindner, Venkovní služba gestapa Klatovy

Protektorátní móda, 1941

a zásady se tak tvořily v průběhu války a často se na základě zkušeností měnily. Právě zpětná vazba a přímé osobní zkušenosti parašutistů však byly prvkem, který u čs. sekce téměř zcela chyběl. Na rozdíl např. od Francouzů nebylo možné agenty-parašutisty z okupovaného území po splnění úkolu vyzvednout. Také slabé povědomí a možná i podcenění činnosti německých represivních složek a situace v protektorátu znamenalo tragický konec mnoha parašutistů. Jednu z mála informací nejen o potřebném vybavení budoucích parašutistů odeslal velitel výsadku Silver A Alfred Bartoš ve zprávě Vojenské rádiové ústředně 16. února 1942: „Potřebné informace pro příští skupiny: skupiny, které budete vysílat, vybavte dobře peněží a dobře oblékněte. Velmi se hodí menší pistole do kapsy a aktovka, kterou zde těžko koupit. Je nutno upravit do vhodnější (menší) trubičky.“ Civilní operační oděv skupin se obvykle skládal z vlněného obleku s jednořadým zapínáním, v některých případech doplněného vestou ze shodné látky, svetru, košil

Instrukce pro první hodiny parašutistů Jana Kubiše a Josefa Gabčíka v protektorátu:

„Do prostoru přeletí letoun asi mezi 23:00 a 24:00 hod. něm. let. času v den odletu z Anglie, nebo těsně po půlnoci, to je v prvních hodinách dne příštího. Ihned po seskoku zakopati pečlivě padáky a letecké oděvy, jakož i všechny ostatní součástky nutné pouze pro přelet. Ukryti si případně materiál a vyčkati v lese poblíže místa seskoku do rána.“

Falešné občanské legitimace Josefa Gabčíka a Jana Kubiše (oba mají stejné sako).

V noci z 28. na 29. prosince 1941 seskočil do okupované vlasti výsadek Anthropoid ve složení rotmistr Josef Gabčík a Jan Kubiš, jejichž úkolem byl útok na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Útok byl proveden 27. května 1942. Spolu se skupinou Anthropoid byly vysazeny skupiny Silver A a Silver B.

s našitým límečkem, hedvábné kravaty, svrchníku, ponožek, kapesníků, kožených polobotek (v některých případech i z kombinované kůže, to je dvoubarevných) nebo kotníkových bot, klobouku či sportovní čepice.

Barva obleku měla být nenápadná a vhodná pro každodenní nošení – ideálně šedá či hnědá. Oděv, kterým byli vojáci vybaveni ve Velké Británii, měl sloužit v první fázi operačního působení. Poté se pochopitelně počítalo s nahrazováním oděvních součástí z místních zdrojů. V průběhu pokračovacího výcviku již muži působili ve svých civilních oděvech, aby získaly potřebnou patinu a aby si muži po dvou a více letech ve vojenských stejnokrojích znovu uvykli nošení běžného oblečení. Kromě toho bylo nutné trochu pozměnit i další vojenské návyky jako zapínání všech knoflíků či styl chůze. Ve vyčkávacích stanicích se ještě před vydáním oděvů porizovaly snímky na falešné legitimace. Díky unikátnímu souboru negativů těchto snímků, který byl objeven v roce 2013, je patrné, že mnoho budoucích parašutistů má pro účely fotografování stejné sako, košili a kravatu. Tento na první pohled závažný konspirační nedostatek však nakonec nevedl k odhalení žádného z nich. Přesto mohla mít tato skutečnost v případě kontroly dokladů celé skupiny fatální důsledek.

Anglická versus protektorátní móda

Odpověď na otázku, proč byla taková péče věnována původu oděvu, souvisí s poněkud odlišným vzhledem typicky anglického a kontinentálního pánského obleku.

Anglický vliv na pánskou módu zasáhl i do meziválečného Československa. Nejvíce se rozšířilo používání anglického „vynálezu“ – trojdílného obleku, tedy saka, vesty a kalhot ze stejné látky. Typicky anglické a skotské vzorované látky byly ve 30. letech v Československu velice oblíbené a v nabídkách obchodníků se objevují i na počátku 40. let. Pro akce parašutistů se nejlépe hodil sportovní oblek. Oblíbeným prvkem kontinentálního sportovního saka byly nakládané kapsy, v některých případech se sklady či s patkami. Naproti tomu anglická sportovní saka zachovávala tradiční tvar, případně měla komplikovanější střih, který vycházel z tzv. norfolku, to je loveckého saka s typickým sedlem, podélnými sklady na zadním dílu, nakládanými kapsami a často přepásáním. Zatímco v prvních měsících si čs. zpravodajci vystačili s oděvy darovanými či koupenými od uprchlíků z Československa, později se ukázalo, že výhodnější bude zřízení vlastní krejčovské dílny. Vedením dílny v budově Stanhope Terrace byl pověřen četař Vladimír Maděra, zraněný účastník parašutistického kurzu, vyučený krejčí. Zmínka pochází z výsledkového protokolu Karla Palečka: „V tu dobu vrátil se na stanici také četař v záloze Maděra, který byl předtím zraněn při výskoku z letounu a přistání padákem, a byl

určen jako skladník. Dotčeného jsem již později do operace nepustil, ačkoliv o to žádal, jelikož se projevil jako technicky nadaný člověk pro padákový a jiný materiál.“ Do oděvů Maděra všíval tzv. kamuflážované kapsy, které měly sloužit k ukrytí peněz či léků/jedů, vložky do bot ukrývající zlaté mince (francouzské či americké) nebo všíta pouzdra na nože.

Dalším problémem bylo obstarávání vhodné obuvi. Někteří parašutisté první vlny výsadků z roku 1942 používali své vlastní boty, jako například nadporučík Oldřich Pechal. Jeho obuv byla skutečně prvotřídní – kotníkové boty ze žluté kůže, vyrobené anglickou firmou Lotus. Pro jejich nápadnost je však předal jednomu ze svých spolupracovníků.

Při volbě oděvů a vybavení se nepočítalo s možností, že by parašutista neuspěl na záchytných adresách, které měl k dispozici, a musel se ukrývat v lesích. K těmto případům však občas došlo. Velitel výsadku Zinz Pechal byl pronásledován gestapem, a tak si v domě rodičů vyzvedl svůj předválečný armádní plášť, který mu pomohl přečkat několik chladných dubnových nocí roku 1942 v lese. Také o měsíc později vysazený parašutista Vojtěch Lukašík se v období po atentátu na Heydricha ukrýval v lesích Buchlovských hor. Čtyřměsíčním úkrytem mu byl skautský stan, který získal od spolupracovníků, a starý zimník na spaní. Městský charakter oděvů a vybavení bylo možné s úspěchem použít v zastavěných oblastech, jinde byli muži v balonových pláštích s aktovkami vždy nějakým způsobem podezřelí.

Konečně zajímavým prvkem jsou i proměny identity za pomoci specifických oděvů. Josef Valčík z výsadku Silver A se dal za-

Nejnebezpečnější muž protektorátu – zastupující říšský protektor SS-Obergruppenführer a generál policie Reinhard Heydrich

městnat v pardubickém hotelu Veselka jako číšník a používal jako krytí / pracovní úbor číšnický frak.

Text: Zdeněk Špitálník, foto: VHÚ

(redakčně kráceno z odborného článku: ŠPITÁLNÍK, Zdeněk. Tajná válka „Made in England“. Vybavení československých parašutistů 1941–1942. *Historie a vojenství*. Praha: VHÚ, roč. 71, č. 2, s. 64–83)

CAN YOU UNDERSTAND?

ENGLISH&MILITARY

Od ledna jsme v A reportu rozběhli novou rubriku na podporu zdokonalování jazykových schopností vojáků AČR. Slíbili jsme vám ukázkou textové úlohy odpovídající možnému zadání u zkoušky podle STANAG 6001 úrovně 1+.

Pro představu o dalším obsahu jazykového okénka postupně chceme připravit:

- formát a způsob provedení zkoušek podle STANAG 6001 (důraz na hybridní – on-line – formu zkoušky)
- časté chyby u zkoušek na různé úrovni (dovednosti mluvení, psaní – cvičné (MOCK) zkoušky)
- nové rozřazovací testy BLCPT (ty budou od poloviny roku zavedeny do praxe resortu a nahradí dosavadní americké testy ALPCPT)
- uznávání civilních jazykových certifikátů (+ co dělat, když ztratím certifikát o zkoušce podle STANAG 6001)

A nyní už slíbená ukáзка anglicky psaného textu na úrovni 1+:

Dear Mr. Smith,

I am writing to you because I would like to ask you about an international course. My colleague attended this international course of military swimming (MS) which was organized in Brussels.

I think it is a very valuable course. My colleague spend many time in the water. They used the

modern equipment to rescue people. They studied how use fast boat and diving equipment.

The main task is how rescue people from water. We need a person with this skill because we are going to do training last year. It is necessary. The part of the training will take place around a lake.

I would like to suggest you send me on the course. I am MS instructor and when I attended previously the swimming course I passed it with the best result. I think I am a good swimmer. I hope it will be useful for us at training last year.

I am looking forward to trying the new skill from this course.

Thanke you.

Našli jste gramatické chyby? A co stylistické nedostatky? Dokážete text sami v něčem opravit, třeba zvolit vhodnější výraz?

Ukázku, klíč a komentář zveřejníme v příštím jazykovém okénku A reportu. Klíč ke cvičení je k dispozici v odkaze na QR kódu:

Budeme rádi, když nám napíšete svoje podněty, abychom jazykové okénko co nejvíce přizpůsobili vašim potřebám!

V březnu jsme vás upozornili na e-learningovou platformu JAPA. Je to soubor kurzů pro samostudium angličtiny, francouzštiny, němčiny a ruštiny. Zaměřeny jsou primárně na upevnění gramatiky a na rozvoj slovní zásoby a frazeologie. Zahrnují interaktivní a neinteraktivní cvičení na poslech a čtení s porozuměním, včetně klíče.

JAPA je k dispozici elektronicky v režimu 24x7. Stačí vám běžný počítač, tablet nebo chytrý telefon s webovým prohlížečem a připojení k internetu.

Kurz můžete studovat elektronickou formou, ale lekce si můžete také vytisknout ve formátu PDF a jednotlivé úkoly potom zkontrolovat tak, že zadáte výsledky do elektronické verze. JAPA vám pomůže!

QR: <https://japa.unob.cz/>

A man with short grey hair, wearing a dark blue button-down shirt, is smiling and leaning on a white railing. He is in a stadium with red and yellow seats in the background. A red running track is visible behind him.

JANÁČEK SÁZÍ NA TÝMOVOU PRÁCI

**ATLETICKÝ ŠÉFTRENÉR DUKLY HOVOŘIL NEJEN
O PRVNÍCH MĚSÍCÍCH V NOVÉ FUNKCI**

**KANOISTA MARTIN FUKSA DOBÍJEL BATERKY
NA KEMPU V KOLUMBII**

ATLETICKÝ ŠÉFTRENÉR JANÁČEK SÁZÍ V DUKLE NA TÝMOVOU PRÁCI TYČKAŘ DUPLANTIS PRÝ MŮŽE SKOČIT 630 CENTIMETRŮ, ŘÍKÁ V ROZHOVORU

Registračku milovaného klubu vlastní od roku 1986, na Julisce by mohl chodit poslepu. Štěpán Janáček (nar. 12. června 1977) prožil coby bývalý výborný skokan o tyči v barvách Dukly řadu krásných a plodných let. Během závodní kariéry se třikrát zúčastnil olympijských her, na domácí scéně získal čtyři tituly mistra republiky, na mistrovství Evropy 2002 skončil nejlépe pátý. To jen pro připomenutí zlomku dráhy, kdy býval vrcholovým sportovcem. Postupem času se proměnil v úspěšného kouče a od 1. listopadu 2022 zastává na Dukle pozici atletického šéftrenéra.

„Není to práce jednoho člověka, ale celého týmu. Každý, kdo k ní přispívá, je důležitý. Je potřeba si zkušenosti a poznatky předávat, abychom vychovávali další kvalitní generace závodníků i trenérů,“ říká v rozhovoru.

Bylo složité bleskově naskočit na post vedoucího trenéra po nečekaném úmrtí Jiřího Šimiceho?

Člověk by si při nástupu do funkce představoval určité lepší okolnosti. Jirka chybí celé atletice, o Dukle nemluvě. Svou práci dělal srdcem. Žil jak pro Armádní sportovní centrum, tak pro oddíl. O to víc nás jeho smrt zasáhla. Nebylo jednoduché se hned rozhodnout, zda do takto rozjetého vlaku naskočit a převzít tu ohromnou odpovědnost. Podporu jsem ale cítil ze všech stran. Od vedení Dukly i zkušenějších trenérů. Proto jsem kývl i v této situaci.

V době aktivní kariéry coby výborný skokan o tyči

Zkušenosti máte na rozdávání. Jistě jste si stanovil priority a představy o fungování oddílu... Naplňují se?

Vím, jak složité je v našem armádním prostředí určité věci co nejrychleji prosazovat. Mám na mysli třeba materiální zabezpečení. Proces je díky složitější administrativě zdlouhavější než v soukromém sektoru. S tím jsem ale počítal. Na Dukle působím od žákovských let, prošel jsem celým jejím řetězcem. Ať už jde o oddílový sport či ten vrcholový armádní. Všechno nejde hned. Za necelý půlrok ve funkci jsme si s trenéry nastínili směr, kterým chceme jít. Není to o práci jednoho člověka, ale celého týmu. Každý, kdo k ní přispívá, je důležitý. Je potřeba si zkušenosti a poznatky předávat, abychom vychovávali další kvalitní generace závodníků i trenérů. Tohle už vlastně nastavil Jirka Šimice a já bych v tom rád pokračoval.

Mají atleti v Dukle stále špičkové podmínky k přípravě?

Snažíme se, aby zázemí pro sportovce bylo na vrcholové úrovni. Náš venkovní areál na Julisce takovým parametrům odpovídá. Brzy bude k dispozici i rekonstruovaná budova s posilovnou, což nám velmi pomůže. Regenerace i rehabilitace je zajištěna na vysoké úrovni v hlavní budově. To, co by se dalo vylepšit, je krytý prostor pro naše oštěpaře s odhodovou sítí a zároveň hala pro vertikální skoky. O všem s vedením ASC jednáme a snažíme se dělat maximum, abychom zázemí měli špičkové.

Na Julisce je Štěpán Janáček jako doma.

V jednom z rozhovorů jste naznačil, že na sobě musí pracovat i trenéři. Jde o jejich sebevzdělávání, s čímž souvisí metodická činnost či nastavení tréninkového procesu, aby svět Čechům neutíkal... Co si pod tím představíte?

Máme v tomto směru dostatečnou oporu v našem atletickém svazu, který pořádá řadu seminářů či vzdělávacích akcí. I Dukla sdílí například sporty novinky, které přispívají k rozšíření obzorů. Je potřeba moderní trendy zachytit, aby nám rychlík na světové a evropské scéně neujel. Jedině pak můžeme být konkurenceschopní. Už jsem o tom tady hovořil. U týmu není třeba jen trenérů, ale rovněž specialistů na různorodé pohybové činnosti, psychologů a tak dále.

Bude těžké vychovávat nové Špotákové či Hejnové?

Snažíme se atletické prostředí důkladně mapovat. Pokud se objeví talentovaný sportovec, je potřeba mu nabídnout co nejlepší podmínky, aby mohl své schopnosti rozvíjet a posouvat se na špičkovou úroveň. Pokud bude pod dohledem kvalitních trenérů, a my jako Dukla je nabídnout můžeme, pak je tu velká šance, že mladý závodník časem vynikne. Samozřejmě jen v případě poctivé dřiny.

Není žádným tajemstvím, že vedete úspěšnou reprezentantku ve skoku o tyči Amálii Švabíkovou, v současnosti členku USK Praha. Nechtěl byste ji vidět závodit v barvách Dukly?

Jsem rád, že se na sportovním růstu Amálie mohou podílet. Bylo by hezké, kdyby hájila

barvy Dukly, nicméně jde hlavně o reprezentaci České republiky. Každé z resortních středisk je specifické. I závodník musí cítit, že v něm chce být. Nemá cenu někoho do něčeho nutit. Nemělo by to dobrý vliv ani na výkonnost. Amálie má v Dukle svého partnera Ondru Kopeckého. Nějaké naděje, že k nám přestoupí, tu být mohou. Uvidíme. *(usmívá se)*

Současné i bývalé tyčkaře musí zcela jistě fascinovat švédský fenomén Armand Duplantis. Co říkáte jeho světovému rekordu 622 cm, který vytvořil na konci února na halovém mítinku ve Francii?

V naší tyčářské bublině se o něm samozřejmě pár let bavíme. Vždyť už v roce 2018 poprvé překonal šest metrů, a to byl věkem junior. Jsme rádi, že se jeho sportovní růst nezastavil. Je krásné zblízka pozorovat, co může člověk dokázat.

Rekord jste viděl na vlastní oči...

Ano, ano. Je fajn, že se světové rekordy neposouvají jen díky moderním technologiím. Sergej Bubka samozřejmě skákal na stejných tyčích. U Monda jde o skloubení výjimečných pohybových schopností a vlastností. Vždyť už více než šedesátkrát překonal šestimetrovou hranici. Jsem přesvědčen, že rekord může ještě minimálně o osm centimetrů posunout až na 6,30 metru.

Prý na Julisce nejsou ani tak vysoké stojany...

(směje se) Ted' by tam na rekord pomýšlet nemohl. Ale daly by se zapůjčit. Jsem rád, že ho letos uvidíme na Zlaté třetře v Ostravě. České publikum si přijde na své.

Pojďme k vrcholům letošní sezony, tedy hlavně Evropským hrám a mistrovství světa. Do koho vkládáte největší naděje?

Tradičně spoléháme na oštěpaře ze skupiny Honzy Železného. Po jeho boku trenérsky vyrůstá i Petr Frydrych, jehož dva svěřenci by mohli vyniknout na mistrovství Evropy do 22 let. Máme i nadějně běžecké, překážkářské a sprinterské skupiny. Přál bych si, aby i nastupující generace už letos vystrčila růžky a ukázala, že má na to v nejbližších letech následovat naše nejlepší v čele s Kubou Vadlejem.

Trenérská práce je zároveň vaším koníčkem. Dokážete se od ní vůbec oprostit?

(úsmev) Vše je tak nějak propojené. Když zbudě čas, rád se aktivně hýbu. Několik let jsem se podílel na projektu Olympijského víceboje souvisejícího se sportováním mládeže. Když si můžu odlehčit prací s dětmi, třeba se žákovskou skupinou, v níž jsou moje dcery, jde o ideální relax. Nabíjí mě to.

Vaše manželka je bývalá špičková běžkyně. Zajdete k ní někdy pro radu?

Graža je mojí vrbou. Ačkoliv nikdy nechtěla, abych trénoval, tak se mi snaží ve všem pomáhat. Má velké zkušenosti, byla velmi úspěšná závodnice. Ví, co vrcholový sport obnáší. Její rady se často hodí.

Text: Pavel Král (ASC Dukla), foto: CPA

VOZP

**VOJENSKÁ
ZDRAVOTNÍ
POJIŠŤOVNA**

V dobrém rozpoložení pod dozorem otce Petra

KDYŽ KAŽDÝ DEN HŘEJE SLUNÍČKO DO OBLIČEJE, POCHVALUJE SI FUKSA KEMP V KOLUMBII

Už potřetí rychlostní kanoista Martin Fuksa dobíjel před sezonou baterky v kolumbijském Guatapé. A to doslova. „Jezdili jsme v teple. Nabíjelo to, i nálada byla lepší. Snadněji se trénovalo,“ vyprávěl po návratu devětadvacetiletý závodník Dukly Praha, který se do jihoamerického střediska poblíž rovníku vydal společně s bratrem Petrem, trenérem a otcem

v jedné osobě, tedy téměř kompletním Fuxsa teamem, a kanoistickými kolegy z Nymburka. Pětítýdenní soustředění se uskutečnilo na přehradním jezeře Guatapé. „Tohle místo jsem našel v době covidu na Instagramu. Poprvé jsme tu byli jen na dva týdny, ale zalíbilo se nám to tak, že jsme tam jeli potřetí,“ líčil mnohonásobný medailista ze světových soutěží.

Oproti evropským podmínkám oceňoval teplo a nadmořskou výšku. „Zimní přípravu jsem zažil v Chorvatsku, Itálii, Portugalsku, Turecku a byl jsem i v Kalifornii. Ale Kolumbie je pro nás nejlepší. Hlavně pobyt ve výšce je detail, který mi může pomoci ke zlepšení. Počítám, že sem budeme jezdit i dál.“

„V minulosti jsem někdy pádloval už v lednu, ale vrchol sezony máme až v srpnu, takže nebylo kam moc spěchat. Hlavní bude zůstat zdravý a všechno odtrénovat. Na závodech se pak uvidí, ale to je ještě daleko,“ přemítal.

Lodě zůstaly v Jižní Americe

Letošní příprava vypadala podobně jako v minulosti. Jediná změna bylo víc kilometrů na běžkách, k čemuž přispěla i účast na lednovém maratonu La Diagonela na 48 kilometrů ve Švýcarsku, který zvládl za dvě a půl hodiny. „Kvůli nadmořské výšce to bylo náročné. Každý kopeček mi dal zabrat,“ zavzpomínal.

V minulosti Martin Fuksa stával i na startu Jizerské padesátky, ale letos v Bedřichově chyběl. „Strašně jsem se na Jizerku těšil, ale pár dní před startem mě skolila nemoc. A mrzelo mě to o to víc, že jsem tuto zimu na běžkách odjezdil asi největší porci v životě. Raději jsem ale dal přednost uzdravení, abych neohrozil cestu do Kolumbie,“ přiznal.

Největší plus tam spatřoval v tropickém počasí. „Vždycky se jezdí líp, když mi každý den sluníčko hřeje do obličeje. Nabíjí to, i nálada je lepší, snadněji se trénuje. Když jsme dřív jezdili na kemp do Portugalska, tak ne že by to tam bylo špatný, ale některé dny se mi tolik nechtělo. Tady to je skoro každý den rozzářený a člověk se na lodi cítí úplně jinak.“

Oříškem se mohla zdát doprava lodí do vzdálené destinace, ale nakonec to bylo

jednodušší. „Využíváme zázemí tamního kanoeistického klubu, takže si lodě můžeme vypůjčit. Pro letošek jsme se ale domluvili s polským výrobcem lodí, aby pro mě a pro bráchu kanoe poslali přímo do Guatapé,“ zmínil.

„Další výhodou je to, že jsme si tam kanoe uschovali na další soustředění. A až jednou skončí éra našeho pádlování, tak sem bude jezdit od nás někdo jiný, komu by se mohly hodit, anebo se tu prodají,“ vysvětlil Fuksa.

Na závěr sezony si stříhne pět kilometrů

Nyní už má za sebou nominační závody v Račicích. Co bude pro něj v letošní sezoně vrcholem? „V květnu začíná v Maďarsku Světový pohár. Jinak se letos v Česku žádný velký závod nekoná, ale zato mám připravenou jednu novinku,“ zatvářil se tajuplně.

„Na konci sezony se u nás v Nymburce poprvé pojede mistrovství republiky na dlouhých tratích a rozhodl jsem se, že zkusím závod na pět kilometrů. Sice takové distance normálně nejedním, ale když je to v rodném městě, tak to nemohu odmítnout,“ říká s úsměvem. „Navíc už budu mít po všech vrcholech včetně testu olympijské dráhy v Paříži, takže si jen trochu prodloužím sezonu. Hrozně se těším, až se doma ukážu před svými fanoušky.“

Text: Milan Novotný, foto: ASC Dukla

A takhle vypadá tvrdá tréninková dřina.

BĚŽKYNĚ RAZÝMOVÁ JE ZPĚT, I PO NAROZENÍ DCERY. NÁROČNOU SEZONU ZVLÁDLA SE CTÍ

Zvládla to se ctí. Kateřina Razýmová se dokázala vrátit po narození dcery do širší světové špičky běžeckého lyžování. Pomineme-li sprinty, dosáhla z českých reprezentantek na nejlepší umístění.

„Byly tam momenty, které se povedly, ale našla se i spousta takových, které mě spíš mrzí. Řekla bych, že sezona dopadla dobře, ale nezastírám, že jsem měla trochu vyšší ambice,“ rozpovídala se lyžařka Dukly, která do Světového poháru poprvé naskočila na konci minulého roku při Tour de Ski, dalším vrcholem byl únorový šampionát v Planici.

V březnu pak ve Falunu pronikla do TOP 10, když v intervalovém závodě na 10 km klasicky došla devátá. „Byl to určitě nejlepší závod sezony. K podobnému výsledku jsem měla několikrát poměrně blízko, ale až ve Švédsku se sešly všechny náležitosti, které jsou k takovému výsledku potřeba,“ líčila jednatřicetiletá závodnice. „Na mistrovství světa se ve skiatlonu nepovedlo skloubit všechno důležité a přišla jsem o lepší výsledek, než bylo konečné 13. místo. Při závěrečné dvacítkě v Lahti jsem to měla k elitě ještě blíž,“ litovala Razýmová. „Obvykle závod nedopadl podle mých představ kvůli horším lyžím.“

Sezona byla specifická v tom, že neměla starosti jen o sebe, ale i o malou Isabelku. „Bylo to náročnější v tom, že se muselo hodně plánovat a dopředu koordinovat věci podle toho, co se bude dít,“ ohlédla se za uplynulým obdobím, v němž se spoléhala na pomoc rodiny. Počítá s tím, že s postupujícím časem bude péče o potomka ještě náročnější. „Jisté je, že obtížnější období přijde. Dcera se bude mnohem víc projevovat a vyžadovat pozornost. Nebude už závislá jen na mé přítomnosti nebo na kojení,“ pokračovala.

S manželem Vladislavem a malou dcerou Izabelou při Tour de Ski

Zatím ale nic neplánuje. Je v klidu a užívá si domácí pohody. Ani žádná dovolená se prý nerýsuje. „Jsem ráda, že jsem doma a že si od cestování a soustředění odpočinku. Máme zahradu a na ní je spousta práce. Budu ráda, když v tomto směru něco udělám,“ prozradila.

I když má po návratové sezoně tréninkové volno, bez pohybu nezůstává. „Když se naskytne možnost a někdo malou pohlídá, ráda se proběhnu.“

Text: Milan Novotný, foto: Barbora Reichová

STŘELCEM ROKU 2022 JE PETR NYMBURSKÝ!

MEZI JUNIORY ZVÍTĚZILA VERONIKA BLAŽÍČKOVÁ

Nejllepším sportovním střelcem České republiky za rok 2022 byl v Praze slavnostně vyhlášen nadporučík Petr Nymburský. Puškař Dukly Plzeň získal loni ve Vratislavi titul mistra Evropy ve sportovní malorážce a vybojoval účastnické místo pro OH Paříž 2024. K tomu přidal zlato z ME v družstvech.

„Sezona byla náročná. Ze začátku se mi moc nedařilo, ale pak se povedlo načasovat formu na evropský šampionát. Kaňkou bylo sice mistrovství světa, ale celkově je loňský rok motivací do budoucnosti. Nečekal jsem, že bych mohl vyhrát. Máme ve střelbě hodně úspěchů, o to víc mě primát těší,“ poznamenal po triumfu Nymburský.

V anketě Českého střeleckého svazu hlasovalo 22 členů prezidia, výkonného výboru a trenérů. Jejich hlasy vynesly na první místo v juniorské kategorii další zástupkyni plzeňské Dukly Veroniku Blažíčkovou. Devatenáctiletá puškařka je velkým střeleckým talentem. Loni se stala vicemistryní Evropy a rovněž se zasloužila o účastnické místo pro olympiádu. Druhá v této kategorii skončila její oddílová kolegyně Adéla Zrůstová.

Petr Nymburský s cennou trofejí

Veronika Blažíčková vládla mezi juniory.

Sportovní střelci vybojovali v roce 2022 na významných soutěžích 26 medailí (18 z mistrovství Evropy, pět z mistrovství světa a tři z finále Světového poháru) a získali pět účastnických míst na OH 2024.

Text: Milan Novotný, foto: CPA

STŘÍBRO A BRONZ. NA SVĚTOVÉM POHÁRU V LIMĚ SE PROSADILI RAMPULA A NYMBURSKÝ

Střelci Dukly Plzeň zazářili na Světovém poháru v peruánské Limě. V třípolohové střelbě z libovolné malorážky skončil Petr Nymburský třetí a druhé místo vybojoval pistolář Matěj Rampula v rychlopalbě.

Nymburského dělily od finále jen čtyři desetin body. Sedmadvacetiletý reprezentant, který loni ovládl finále SP v Káhiře a stal se mistrem Evropy ve Vratislavi, slavil další úspěch. Na pódiu vítěz ankety Střelec roku 2022 podal ruku reprezentačnímu kolegovi Jiřímu Přívratskému, který disciplínu ovládl.

Blízko vítězství byl v Peru Rampula, který v pohárovém seriálu vybojoval premiérovou medaili v individuální soutěži. Předčil ho pouze evropský šampion a vicemistr světa Clément Bessaguet z Francie. Do finále vstoupil Čech skvěle. Po třech položkách vedl se stoprocentní úspěšností, ale v další sérii pěti ran trefil jen jednou a přišel o vedení. Druhou příčku už i díky stoprocentní šesté sérii uhájil.

Text: Milan Novotný, foto: Facebook ČSS

Matěj Rampula v akci

Na portálu poměrně často řešíme dotazy vojáků z povolání, týkající se rozvržení základní týdenní doby služby a výkonu služby nad základní týdenní dobu služby, tzv. „přesčasů“. V článku se budeme jedním takovým dotazem zabývat.

Dotaz:

Dobrý den,
nevím, jak správně formulovat dotaz týkající se výkonu útvárové směny. Údajně existuje maximální počet hodin vykonaných po dobu útvárové směny a po jejich překročení se mají tyto hodiny proplácet. Prosím o odpověď, zda je to pravda.

Děkuji za odpověď.

Odpověď:

Doba trvání nepřetržité služby (tedy i celodenní směny) vojáka může činit nejvýše 30 hodin (§ 26 odst. 1 zákona o vojácích z povolání). Právě tohoto zvláštního ustanovení v zákoně je využíváno jako výjimky k zabezpečení nepřetržitých směn v rámci útvárových směn.

Pokud jde o útvárovou celodenní směnu, tak ta je zpravidla konána v režimu nerovnoměrně rozvržené doby služby, kdy průměrná týdenní doba služby nesmí nejvýše v období 26 týdnů po sobě jdoucích přesahovat základní týdenní dobu služby (§ 26 odst. 2 zákona o vojácích z povolání). Základní týdenní doba služby činí 40 hodin (§ 25 odst. 1 zákona o vojácích z povolání). To v praxi znamená, že v průběhu 26 týdnů po sobě jdoucích může být různě dlouhá týdenní doba služby, ale po sečtení odsloužených hodin za 26 týdnů celkem a jejich vydělení počtem týdnů, nesmí **průměrná** týdenní doba služby překročit 40 hodin. To, že některý týden je týdenní doba služby delší jak 40 hodin, ještě neznamená, že se jedná o výkon služby nad základní týdenní dobu služby, tzv. „přesčas“. V praxi se mohou na zabezpečení útvárové směny podílet i vojáci, kteří takový typ služby nemají jako svou hlavní služební činnost. V tom případě je velitel povinen jim změnit rozvržení doby služby v násobně kratším období než je 26 týdnů (1–3 kalendářní týdny) tak, aby došlo k vyrovnání průměrné základní týdenní doby služby vojáka co nejdříve.

K výkonu služby nad základní týdenní dobu služby může při výkonu celodenní směny dojít např. v situaci, kdy je voják neplánovaně (mimořádně) určen k výkonu celodenní směny za kolegu, který onemocněl nebo z nějakého jiného důvodu nenastoupil k výkonu celodenní směny. Za tento „přesčas“ až do výše 150 hodin za kalendářní rok vojákovi náleží náhradní volno. Tento „přesčas“ v rozsahu 150 hodin za kalendářní rok je již zahrnut do služebního platu každého vojáka z povolání (aniž by ho např. odsloužil), viz § 66 odst. 3 zákona o vojácích z povolání. Teprve za „přesčas“ nad 150 hodin v kalendářním roce náleží vojákovi z povolání náhradní volno (§ 29 odst. 3 zákona o vojácích z povolání).

Tento „přesčas“ ale **nelze vojákovi z povolání proplatit**. Proplácí se pouze v případě, že vojákovi zanikl služební poměr a on si do dne zániku služebního poměru nestačil vyčerpat náhradní volno, které mu za „přesčas“ náleželo.

Redakce IKP

ikp.army.cz

V PŘÍŠTÍM ČÍSLE SE PODÍVÁME NA DALŠÍ
ZAJÍMAVOSTI Z PROVOZU PORTÁLU

Vydává MO ČR
Odbor komunikace
Tychonova 1, 160 01 Praha 6
IČO 60162694
www.army.cz

Redakce
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Telefon: 973 215 542
Grafická úprava: Milan Syrový
Jazyková korektura: Tierra Xaver, Milena Krejsová

V jednotkách ozbrojených sil rozšiřuje
VHÚ Praha – produkční oddělení
Rooseveltova 23, 161 05 Praha 6
Tisk: TISK CENTRUM, s. r. o.

Číslo indexu: 45 011
ISSN 1211-801X
Evidenční číslo: MK ČR E 5254
Uzávěrka čísla: 19. 4. 2023
Toto číslo vyšlo dne: 10. 5. 2023
Foto na titulní straně: Jiří Sejkora

KONTAKTY DO REDAKCE

Filip Tesař (spolupracovník redakce)
telefon: 973 200 145
mobil: 606 710 643
e-mail: tesarf1@army.cz

Petr Třešňák (redaktor)
telefon: 973 200 152
mobil: 724 380 769
e-mail: tresnackp@army.cz

Jana Deckerová (redaktorka)
telefon: 973 215 549
mobil: 606 604 733
e-mail: deckerovaj@army.cz

Milan Syrový (grafik)
telefon: 973 215 558
e-mail: syrovym@army.cz

Elektronická podoba A reportu
je umístěna na **www.army.cz**

17. ročník pochodu Českou Kanadou v kanadách
mjr. Jaroslava Černíka – prapor SOS Jindřichův Hradec

KDY:

2. 9. 2023

KDE:

Staré Město pod Landštejnem

TRASY:

26 km a 37 km

REGISTRACE:

www.pochodckk.cz

STARTOVNÉ:

600,- / 150,- Kč

Kontaktní e-mail:
ceskoukanadou@seznam.cz

Kontaktní tel.:
+420 725 804 496

PŘINÁŠÍME VÁM VÝBĚR Z NABÍDKY NOVÝCH BENEFITŮ

VÍCE NEŽ 180 BENEFITŮ

Sleva na barvy, laky a další zboží
JAROSLAV PAVLÍK A SYNOVÉ

- 10 %

Sleva na nealkoholický nápoj
GINGER SHOT

- 20 %

Sleva na kosmetické přípravky
RYOR

- 12 %

- 10 %

Sleva na jízdní kola, elektrokola a příslušenství
MMR E-BIKE

- 20 %

Sleva na balistické brýle
REVISION MILITARY

- 10 %

Sleva na repasované počítače a notebooky
POČÍTAČE24.CZ

Benefity
pro vojáky AČR

www.benefit-army.cz

Sledujte nás také na našich facebookových stránkách

Benefity
pro válečné veterány

www.benefit-veterani.cz

Mokré benefity přináší radost pro celou rodinu, sportovní vyžití i relax

Využijte vaše Benefity a přijedte si užít vodních radovánek, které vám a vašim rodinným příslušníkům nabízí za zvýhodněné ceny Volareza i její partneři.

120 Kč

Snížené vstupné do Vodního ráje
HOTEL BEDŘICHOV

299 Kč

Zvýhodněné vstupné do aquaparku
AQUALAND MORAVIA

120 Kč

Snížené vstupné do aquacentra
HOTEL MĚŘÍN

Navštivte hotel Měřín a jeho Aquacentrum s plaveckým bazénem, vířivkou, tobogánem, dětským bazénkem, finskou a parní saunou. Zaplavejte si ve Vodním ráji hotelu Bedřichov a užijte si protiproud, chrliče vody, tobogán, vodní hřib, divokou řeku a wellness zónu. Poznejte bazény, skluzavky, tobogány, vířivky a další vodní atrakce největšího českého aquaparku Aqualand Moravia v Pasohlávkách.

Vodní radovánky, sportování a relaxování vám přináší vaše Benefity.

volareza
HOTELY • LÁZNĚ • WELLNESS

HLEDÁME TECHNICKY SMÝŠLEJÍCÍ KOLEGY

PRAPORČICKÁ POZICE U VOJENSKÉHO ZPRAVODAJSTVÍ VHODNÁ PRO ABSOLVENTY TECHNICKÝCH OBOŘÍ, KTEŘÍ CHTĚJÍ PRACOVAT NA PŘÍSTROJÍCH, UNIKÁTNÍCH V RÁMCI ČESKÉ REPUBLIKY. VYBUDUJTE SVOJI KARIÉRU V OBOŘI BEZPEČNOSTI, KTERÝ MÁ VLIV NA BUDOUCNOST ČR. CHCEME KOLEGY, KTEŘÍ SE NEBOJÍ VÝZEV A JE NA NĚ SPOLEHNUTÍ.

POŽADAVKY

- VĚK 18+ LET A ČESKÉ OBČANSTVÍ
- BEZÚHONNOST, DŮVĚRYHODNOST, SPOLEHLIVOST
- TECHNICKÝ OBOŘ BEZ OHLEDU NA ZAMĚŘENÍ
- ZNALOST ANGLICKÉHO VÝHODOU
- OCHOTU PRACOVAT V PRAZE A BLÍZKÉM OKOLÍ
- ŘÍDČSKÝ PRŮKAZ SKUPINY B
- MOTIVACI UČIT SE, ZLEPŠOVAT SE A ROZVÍJET SE

NABÍZÍME

- MOŽNOST PRÁCE S TECHNOLOGIEMI, KTERÝMI ŽÁDNÝ JINÝ V ČR NEPOSPOUNUJE
- PRÁCI V OBOŘI BEZPEČNOSTI, KTERÁ MÁ VLIV NA BUDOUCNOST ČR
- STABILNÍ A DLOUHODOBÉ PRACOVNÍ MÍSTO
- MOŽNOST DALŠÍHO VZDĚLÁVÁNÍ A KURZŮ
- ZAJÍMAVÉ FINANČNÍ OHODNOCENÍ
- MNOŽSTVÍ BENEFITŮ

Přihlášky s životopisem na: kariera@mod.gov.cz

Další informace: www.vzcr.cz

SATELITNÍ CENTRUM

SATCEN

BUDOUCNOST OBRANY LEŽÍ NA NÍZKÉ ORBITĚ!